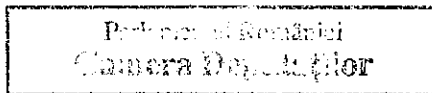

Parlamentul României Camera Deputaților

PREȘEDINTE

București, 29.12.2013
Nr. 1/2013/VZ

B.P. Nr. 1500 din 29.12.2013

JST at APP

În atenția Birourilor Permanente ale Camerei Deputaților și Senatului

În luna aprilie 2009, în baza aprobării Birourilor permanente ale celor două Camere ale Parlamentului, a fost înființat, în cadrul Comisiei pentru afaceri europene, Grupul pentru combaterea traficului de persoane al Parlamentului României.

Pentru o corectă și completă evaluare a domeniului, la data de 14 aprilie 2010 a fost adoptată Hotărârea Camerei Deputaților nr. 18/2010 prin care s-a dispus organizarea audierilor reprezentanților instituțiilor publice cu atribuții în acest domeniu. În urma acestor audieri, au fost colectate informații și date relevante privind cadrul legislativ național, stadiul dezvoltărilor instituționale, precum și propunerile Uniunii Europene în materia traficului de persoane.

Aceste informații au fost incluse în Raportul de evaluare privind combaterea traficului de persoane, pe anul 2010, primul raport al Parlamentului unei țări membre a Uniunii Europene, instrument menit să fie pus la dispoziția tuturor instituțiilor și organizațiilor cu atribuții în materie.

Comisia pentru afaceri europene a Camerei Deputaților a dezbătut și adoptat acest Raport de evaluare în ședința sa din 1 octombrie 2013, apreciind contribuția documentului la consolidarea sistemului național de combatere a traficului de persoane.

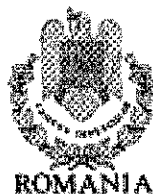
Vă adresez rugămintea ca Raportul să fie înaintat plenului comun, spre informare.

În același timp, vă adresez rugămintea de a se solicita cu această ocazie, aprobarea ca Grupul pentru combaterea traficului de persoane să poată întreprinde cele necesare elaborării unui nou Raport, pentru perioada 2011-2012.

VALERIU ZGONEA

Președinte

Coordonator al Grupului parlamentar român
pentru combaterea traficului de persoane

**Parlamentul României
Camera Deputaților
Comisia pentru afaceri europene**

București, 1 octombrie 2013
Nr. 4 c-19 / 7/14.

Domnului Valeriu ZGONEA
Președinte al Camerei Deputaților
Coordonator al Grupului parlamentar român pentru combaterea traficului de persoane

Domnule Președinte,

Avem onoarea de vă aduce la cunoștință că, urmare adresei dvs. nr. 1 / 2433/ VZ din 8 iulie 2013, comisia noastră a examinat Raportul Grupului parlamentar român pentru combaterea traficului de persoane, privind combaterea traficului de persoane, în ședințele din 24 septembrie și 1 octombrie a.c.

Raportul a fost evaluat ca o contribuție importantă la afirmarea dimensiunii parlamentare a combaterii traficului de persoane și la întărirea sistemului național de luptă împotriva traficului de persoane.

Nu au fost consemnate observații sau propuneri de modificare / completare, Raportul fiind adoptat în unanimitate.

Vă rog să primiți domnule Președinte, asigurarea considerației noastre deosebite.

Președinte,

Relu FENECHIU

RAPORT DE EVALUARE 2010

***Grupul Parlamentul României pentru combaterea
traficului de persoane***

RAPORT DE EVALUARE

COORDONATOR: Deputat Ștefan Valeriu ZGONEA
Colectivul redacțional:

Publicație a Grupului Parlamentul României pentru combaterea traficului de persoane

CAMERA DEPUTAȚILOR, Palatul Parlamentului
Bd. Națiunile Unite 2 – 4, Sector 5, 050563, București
www.cdep.ro

ARGUMENT

Valeriu Ștefan Zgonea

Președintele Camerei Deputaților

Coordonator al Grupului Parlamentul României pentru combaterea traficului de persoane

După o perioadă importantă de muncă, vine și un moment al bilanțului. Un fenomen abordat de-a lungul vremii cu timiditate, a devenit o temă de agendă publică începând cu anul 2009.

Toate aceste lucruri au avut o evoluție graduală. O problemă stringentă, la care britanicii au reacționat instituțional încă din anul 2006, înființând la nivelul Parlamentului britanic “Grupul parlamentar trans-partinic pentru combaterea traficului de femei și copii”, cu scopul de a contribui la plasarea problemei traficului de ființe umane pe prima pagină a agendei politice naționale, pe primul plan al preocupărilor opiniei publice, la nivel național și european.

Pentru România semnalul era foarte clar: dimensiunea traficului de persoane se impunea a fi abordată într-o manieră profesionistă, în formule parteneriale extinse, fără parti-pri-uri politice, începând prin a recunoaște existența acestei vulnerabilități și la noi în țară.

Am avut o șansă. Preocupările mele în domeniul drepturilor omului, a libertăților individului, a liberei circulații a bunurilor, serviciilor, capitalului și persoanelor în spațiul european, m-au recomandat pentru a fi un interlocutor valabil al forurilor internaționale pe această temă.

Am răspuns cu promptitudine scrisorii primite de la cel care avea să-mi devină prieten, domnul Anthony Steen, membru al Parlamentului britanic, care mi-a adresat o invitație de a prelua inițiativa formării unui grup pentru combaterea traficului de persoane la nivelul Parlamentului României, ca parte componentă a unei viitoare rețele europene de luptă împotriva traficului de ființe umane, la nivel parlamentar.

Am realizat că această problemă destul de complexă nu poate fi abordată individual. La rândul meu, multiplicând filozofia transpartinică, am invitat la dialog și consultare colegi din toate grupurile politice parlamentare. Astfel s-a înființat Grupul parlamentar român pentru combaterea traficului de persoane din cadrul Comisiei pentru Afaceri Europene a Parlamentului României.

A început un proces anevoios, dar onest, de audiere a instituțiilor cu atribuții în domeniu. Următorul pas a însemnat identificarea problemei traficului de persoane și a dimensiunii sale în context național. Oameni serioși, profesioniști desăvârșiți și-au asumat fiecare rolul și locul în elaborarea documentelor de poziție, în partajarea optimă a resurselor umane și materiale, astfel încât abordarea să fie una de tip strategic. Era evidentă nevoia reajustării cadrului juridic în această materie dezvoltând ca soluție abordarea de tip politică publică.

Era un truism faptul că nici una dintre instituții, în mod individual, nu putea să rezolve problema. Astfel, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației Naționale, Ministerul Afacerilor Interne, Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane, Ministerul Muncii Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Justiției, Organizația Internațională pentru Migrație – Misiunea din România, Institutul de Cercetare a Calității Vieții, organizațiile neguvernamentale specializate în domeniu, beneficiare ale expertizei internaționale, trebuiau să devină parteneri, să conlucreze și să vină cu soluții care să fie reflectate de un cadru juridic optim,

Dacă acest lucru a fost posibil, dacă am reușit să mișcăm lucrurile în direcția cea bună, dacă am fost coerenți și receptivi la politicile europene în materie, veți afla lecturând cu atenție primul raport al Parlamentului unui stat european care abordează această dimensiune.

Doresc să închei făcându-vă o mărturisire de suflet: am recunoscut această problemă drept una dintre vulnerabilitățile pe care România le are, am chemat instituțiile specializate să ne fie alături, am beneficiat de suportul partenerilor externi, am reușit să imprimăm, dimensiunea de politică publică, ne-am asumat faptul că prevenția este mult mai importantă decât managementul stării, însă mai avem multe lucruri de făcut.

CONSIDERAȚII INTERNAȚIONALE

Domnul Anthony Steen este un fost membru al Parlamentului britanic. În anul 2006 a înființat Grupul parlamentar trans-partinic pentru combaterea traficului de femei și copii”, cu scopul de a contribui la plasarea problemei traficului de ființe umane pe prima pagină a agendei politice naționale, pe primul plan al preocupărilor opiniei publice, la nivel național și european. În 2010, domnul Steen a introdus un proiect de lege anti-sclavie, care a devenit lege cu o zi înaintea dizolvării Parlamentului și a condus la recunoașterea oficială a Zilei Anti-Sclavie în fiecare an pe 18 octombrie.

Președinte al Fundației privind Traficul de Persoane din Marea Britanie, Dl Anthony Steen a inițiat o acțiune finanțată de Comisia Europeană de a institui o rețea de parlamentari împotriva traficului de ființe umane în fiecare parlament membru al Uniunii Europene.

Consider ca Grupul parlamentar român pentru combaterea traficului de persoane a fost înființat de Parlamentul României cu scopul de a examina în profunzime această problemă actuală din România și acțiunile care trebuie întreprinse pentru a anihila rețele de trafic de persoane, a condamna traficanți și a asista victime.

Va scriu în calitate de fost avocat pledant, asistent social și membru al Parlamentului britanic timp de 35 de ani. În prezent sunt președintele “Human Trafficking Foundation” o asociație britanică, care luptă împotriva sclaviei moderne, alături de Grupul Parlamentar Britanic, unde sunt și consilier.

Nu cunoșteam foarte multe detalii despre traficul de ființe umane până să vizitez România și Bulgaria, în calitate de membru al Comisiei pentru examinarea documentelor Uniunii Europene, înainte de intrarea celor două state în Uniunea Europeană în 2007. În cadrul uneia dintre aceste vizite am aflat mai multe despre existența acestui fenomen. A fost și este, desigur, o realitate puțin cunoscută. Aceasta este diferența semnificativă dintre sclavia de acum sute de ani și ce se întâmplă astăzi. În trecut, sclavia era vizibilă, legală și pe scară largă. Astăzi, traficul persoanelor și exploatarea lor este ascunsă, ilegală și dificil de detectat. Se spune că este a doua cea mai mare activitate criminală din lume, evaluându-se la 36 miliarde de dolari, fiind implicați milioane de bărbați, femei și copii, din întreaga lume, în diferite forme de sclavie.

Comisia Europeană estimează că 100.000 de oameni în 2006 au fost victime ale traficului de ființe umane în Uniunea Europeană, iar în 2012 acest număr s-a ridicat la 150.000. S-a remarcat că unele state au fost afectate într-o măsură mult mai mare decât altele. Ceea ce se pare că există în comun printre victime este sărăcia, lipsa de educație, ceea ce crează vulnerabilitatea acestor persoane. Ele sunt cel mai ușor de înșelat, iar grupările criminale sunt experte în a le exploata.

Din nefericire, atunci când Zidul Berlinului a căzut în 1990, statele care au făcut parte din Uniunea Sovietică au avut acces la piața liberă. Grupările criminale au pus rapid stăpânire pe inițiativa de a folosi persoane credule și de a le vinde de la o rețea criminală la alta. Deși pare cinică această comparație, datele statistice au arătat că traficul de ființe umane s-a dovedit a fi o afacere și mai profitabilă decât, să spunem, afacerile cu arme.

Statele Est-Europene erau sursa, iar cele din mijlocul Europei erau de tranzit. Cererea venea mai mult din Italia, Spania, Franța, Germania și Anglia, dar mai erau și altele pe o scară mai mică precum Belgia, Olanda și Danemarca. Economii bazate pe cerere furnizează un teren favorabil pentru exploatare. În momentul în care am văzut și am aflat ceea ce se întâmplă în România, m-am implicat activ, în încercarea de a ameliora această realitate.

România este una dintre țările de origine din Uniunea Europeană. În privința țărilor de destinație precum Anglia, interesul în a lupta împotriva traficului de ființe umane este oarecum necoordonat, în mare parte din cauza datelor incerte. Nu se cunoaște cu exactitate o cifră, zonele în care grupările criminale acționează, sau cauzele pentru care victimele apar într-o anumită zonă și nu în alta. Există informații că și alte state se confruntă cu probleme similare. Dimensiunea traficului de persoane poate fi doar aproximată, însă indicatorii statistici demonstrează că fenomenul este în creștere. Traficanții devin tot mai abili, competenți și anticipează mișcările viitoare ale autorităților. Operațiunile acestora sunt schimbate peste noapte pentru a evita detecția. De cele mai multe ori se presupune că traficanții sunt mereu de gen masculin, dar acum sunt și femei implicate; femeile victime își câștigă libertatea, recrutând alte persoane. În traficul prin exploatare sexuală, violența nu mai este o regulă; acum se obișnuiește a obține acceptul victimei prin a-i oferi o mică sumă de bani.

În Anglia, 40% din persoanele de gen masculin traficate lucrează în agricultură, construcții sau industria ospitalieră și sunt datori traficantilor. Acestea au fost înșelate că există locuri de muncă bine renumerate în Anglia, ca mai apoi să afle că sunt datoare cu costurile de transport și cazare. În ciuda faptului că muncesc șapte zile pe săptămână, nu își pot plăti datoria.

Traficul de copii îmbracă foarte multe forme. Un număr considerabil de copii provine din China și Vietnam, majoritatea dintre ei fără pasapoarte, întrucât traficanții i-au obligat să le mănânce în timpul zborului, iar la aterizare să ceară azil. Operațiunea Golf, un plan comun cu London Metropolitan și cu poliția din România s-a dovedit eficientă. Sute de copii de etnie romă au fost identificați pe străzile din Londra și Spania, aceștia fiind exploatați pentru furtul din buzunare, magazine sau bancomate. Acești copii au fost preluați de grupările organizate care plătesc părinții copiilor în România, pentru ca aceștia să fie "educați" pe străzile din Anglia și Spania.

Fundația noastră, care abia are 3 ani de activitate, a stabilit, cu ajutorul Comisiei Europene, o rețea de parlamentari și grupuri parlamentare în statele membre pentru a lupta împotriva traficului de persoane precum și pentru conștientizarea în debaterile parlamentare privind acest fenomen, dar și contestarea și responsabilizarea guvernelor. Aceasta inițiativă a atras deja 100 de parlamentari care s-au oferit voluntari în a crea grupuri în Parlamentele lor.

În România, am fost foarte norocoși că domnul deputat Valeriu Zgonea a fost interesat de această problemă chiar și înainte ca rețeaua parlamentară să fie stabilită. Am fost foarte încântat că domnul Zgonea a format o comisie în Parlament care să investigheze problema și să raporteze ceea ce a aflat. Consider că acest raport reprezintă o recunoaștere a determinării și efortului domnului Zgonea, Președinte al Camerei Deputaților, alături de echipa de parlamentari. Sper că interesul dezvoltat pentru această problemă va fi înrădăcinat în procesul parlamentar, fie de o comisie permanentă fie de o subcomisie existentă a unei comisii parlamentare.

Apreciez efortul Poliției Române, al Agenției Naționale Împotriva Traficului de Persoane și al procurorilor care au realizat complexitatea și dimensiunea acestui fenomen. În urmă cu doi ani, împreună cu Președintele Valeriu Zgonea am vizitat închisoarea de

cea mai mare securitate din București, prilej cu care am cunoscut câțiva deținuți condamnați pentru infracțiunea de trafic de persoane. A fost o experiență tristă, dar folositoare, și a pus în perspectivă succesul din România în contrast cu alte țări, unde traficanții au primit pedepse minime, precum Suedia și Slovenia.

Așadar, dorința mea este ca acest raport să se concentreze pe problemele din România. Guvernul, alături de Organizații Non-Guvernamentale, precum și alte instituții specializate, să lucreze împreună și să lupte împotriva acestor probleme. Am fost foarte impresionat de angajamentul și dedicația multor organizații voluntare, în special adăpostul din Pitești dar și rezultatele obținute în cadrul Proiectului Nightingale în Cernavoda și Constanța. Fenomenul de trafic de persoane va rămâne o realitate pentru România atata timp cât cererea din țările din Vestul Europei va exista. Nu putem decât să sperăm că se va asigura o conștientizare a tinerilor, a părinților și profesorilor, a femeilor tinere cu privire la riscurile acestui fenomen. Cu cât poliția dejoacă planurile traficantilor mai mult, cu atât putem controla și preveni agravarea fenomenului. Cu cât se va reuși condamnarea a mai multor vinovați, cu atât vom avea șansa să diminuăm și să descurajăm fenomenul. Experiența ne arată că ceea ce îi doare cel mai mult pe traficanți, este să le fie confiscate bunurile personale. În Marea Britanie nu am reușit să facem de fiecare dată acest lucru, însă în Italia au fost multe cazuri în care s-au confiscat bunuri, mașini, iahturi și alte obiecte de valoare.

Conferința care va marca închiderea Proiectului Parlamentar împotriva Traficului de Persoane va avea loc la București, la sfârșitul lunii iunie, anul acesta. Va fi un eveniment important pentru noi toți, aducând aproape parlamentari din 15 state membre ale Uniunii Europene și un număr egal de Organizații Non-Guvernamentale, din care multe au fost implicate în această inițiativă.

Directiva 2011/36/UE privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, care a intrat în vigoare pe data de 1 aprilie anul acesta, stabilește cadrul și agenda cerințelor pentru statele membre. Rămâne de văzut câte dintre aceste cereri sunt implementate și pentru ce perioadă.

Vă mulțumesc pentru că mi-ați oferit oportunitatea să spun "cateva cuvinte" în introducerea prezentării Raportului Grupul parlamentar român pentru combaterea traficului de persoane și sunt foarte recunoscător Parlamentului României că a luat inițiativa lansării acestuia.

CUPRINS:

1 CONSTITUIREA Grupului Parlamentului României pentru combaterea traficului de persoane

- 1.1 Motivația și istoricul constituirii Grupului
- 1.2 Scopul Grupului
- 1.3 Temei legal
- 1.4 Componenta
- 1.5 Atribuții
- 1.6 Plan de acțiune
- 1.7 Audieri
- 1.8 Contribuții / Cooperare

2 GENERALITĂȚI

- 2.1 Context
- 2.2 Definiție
- 2.3 Tipologie
- 2.4 Victime
- 2.5 Infractori
- 2.6 Etapele infracțiunii de trafic
- 2.7 Interdependențe cu alte domenii
- 2.8 Acțiuni conexe la nivelul societății

3 CADRUL NORMATIV

- 3.1 Național
- 3.2 Cadrul legislativ la nivelul Uniunii Europene
- 3.3 Reglementări internaționale privind traficul de persoane

4 ORGANIZARE

- 4.1 Activitatea de programare: strategii și planuri de acțiune
- 4.2 Instituții / Organizații
 - 4.2.1 Instituții naționale
 - 4.2.2 Instituții europene
 - 4.2.3 Instituții internaționale
 - 4.2.4 Organizații neguvernamentale
- 4.3 Activitatea de cooperare

5 ACȚIUNI

- 5.1 Prevenire
- 5.2 Combatere
- 5.3 Asistența victimelor
- 5.4 Echilibrul dintre componentele sistemului de combatere a traficului de persoane

6 REALIZĂRILE GRUPULUI / PROBLEMELE IDENTIFICATE

7 CONCLUZII

8 BIBLIOGRAFIE

9 ANEXA

Lista de abrevieri

ANITP – Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane
GAATW - Alianța globală împotriva traficului de femei
GIL- Grupul Interministerial de Lucru
GTL - Grupul Tematic de Lucru
GRETA – Grupul de experți privind combaterea traficului de persoane
ICCV- Institutul de Cercetare a Calității Vieții
IGPR- Inspectoratul General al Poliției Române
IJP – Inspectoratul Județean de Poliție
MECTS – Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului
MJ – Ministerul de Justiție
MNIR - Mecanismul național de identificare și referire a victimelor traficului de persoane
PNA - Planul Național de Acțiune pentru implementarea Strategiei naționale împotriva traficului de persoane
SIMEV – Sistemul Integrat de Monitorizare a Victimelor Traficului de Persoane
S.N.I.T.P. - Strategia Națională împotriva traficului de persoane
UIP – Uniunea Interparlamentară
OIM – Organizația Internațională pentru Migrații

1. CONSTITUIREA Grupului Parlamentului României pentru combaterea traficului de persoane

1.1 Motivația și istoricul constituirii Grupului

În anul 2006, la 9 iulie, în cadrul Parlamentului britanic se înființa, la inițiativa deputatului Anthony STEEN, „Grupul parlamentar trans-partinic pentru combaterea traficului de femei și copii”, cu scopul de a contribui la plasarea problemei traficului de ființe umane pe prima pagină a agendei politice naționale, pe primul plan al preocupărilor opiniei publice, la nivel național și european. Succesele obținute de Grup în îndeplinirea scopului propus – creșterea numărului de anchete penale, de condamnări ale traficantilor, întărirea acțiunilor specifice ale poliției și protecția frontierelor, contribuind astfel substanțial la susținerea eforturilor autorităților naționale competente, au demonstrat că această acțiune transpartinică, care a debutat la nivelul Parlamentului britanic, este o inițiativă ce poate și trebuie să fie preluată și la nivelul altor parlamente naționale din Uniunea Europeană.

Cunoscându-i preocupările în ceea ce privește activitatea la nivel național și european în direcția luptei pentru drepturile omului, domnul deputat Anthony Steen a adresat, la 10 martie 2009, o scrisoare-invitație domnului deputat Ștefan Valeriu Zgonea, secretar la acea dată, al Biroului Permanent al Camerei Deputaților și membru al Comisiei pentru afaceri europene a Parlamentului României, de a prelua inițiativa formării unui grup pentru combaterea traficului de persoane la nivelul Parlamentului României, ca parte componentă a unei viitoare rețele europene de luptă împotriva traficului de ființe umane, la nivel parlamentar.

În ședința Comisiei pentru afaceri europene din 24 martie 2009 s-a decis susținerea acestei inițiative, grupul astfel constituit urmând să funcționeze în cadrul Comisiei pentru afaceri europene. Decizia de includere a Grupului în cadrul Comisiei pentru afaceri europene a ținut cont, în primul rând, de necesitatea unei cât mai rapide și corecte armonizări cu legislația Uniunii Europene în domeniu, a unei participări substanțiale la formularea poziției naționale și la dialogul informal cu Comisia Europeană față de propuneri ale Uniunii Europene în această materie, precum și a pregătirii cadrului instituțional național pentru a implementa în mod corespunzător, programele și planurile de acțiune ale Uniunii, în situația în care problematica nu este exclusiv de competența autorităților naționale. S-a ținut cont de faptul că respectiva comisie are ca principal obiect de activitate examinarea proiectelor de acte ale Uniunii Europene, deci și a propunerilor privind obiectul principal de activitate al Grupului - acțiunea pentru prevenirea, combaterea și sancționarea traficului de persoane, asistența acordată victimelor, în contextul amplificării preocupării instituțiilor Uniunii, de a reglementa și de a promova instrumente nelegislative, în domeniu.

Decizia de înființare a Grupului se înscrie în contextul larg al măsurilor pentru prevenirea și combaterea traficului de persoane, având în vedere dinamica și amploarea îngrijorătoare ale acestui fenomen extrem de grav, precum și faptul că România se numără printre țările de origine, de tranzit și, în mai mică măsură, de destinație pentru persoanele traficate în scopuri de exploatare sexuală și muncă forțată.

Încă din momentul creării sale, Grupul și-a însușit concepția dominantă în toate organizațiile importante active în domeniu, conform căreia complexitatea fenomenului impune o abordare integrată și multidisciplinară, care să reunească prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, protecția, sprijinul și asistența acordată victimelor, precum și evaluarea politicilor publice în domeniu. Parlamentul României a fost printre primele dintre parlamentele naționale ale statelor membre ale Uniunii Europene care a inițiat o procedură menită să contureze parteneriatul și schimbul informațional dintre actorii relevanți din toate sectoarele administrației publice și societatea civilă, în scopul prevenirii și combaterii eficiente a traficului de persoane.

1.2 Scopul Grupului

Grupul are un caracter transpartinic iar scopul principal este ca, în colaborare cu instituțiile statului cu atribuții în domeniu, cu organizațiile neguvernamentale, pe baza analizei activității depuse de aceste instituții în anii anteriori, pe baza analizei realizărilor și eșecurilor, să identifice acele politici publice a căror aplicare de către Guvern să conducă la prevenirea și combaterea fenomenului de trafic de persoane în România, ca țară de origine și de tranzit, în Uniunea Europeană și în regiune, să asigure setul necesar de informații pentru fundamentarea deciziilor, la nivel național, la nivelul Uniunii Europene și statelor membre, precum și în regiune, în funcție de obiectivele prioritare ale României, *să conducă la schimbarea atitudinii autorităților naționale, de la cea „reactivă”, la cea „activă”*.

1.3 Temei legal

Grupul parlamentar pentru combaterea traficului de persoane a fost constituit în cadrul Comisiei pentru afaceri europene, în baza aprobării Birourilor permanente ale celor două camere ale Parlamentului din 27 aprilie 2009, urmare a hotărârii Comisiei pentru afaceri europene în ședințele din 24 și 31 martie 2009.

1.4 Componenta Grupului

Componenta la data înființării Grupului: deputat Ștefan Valeriu Ștefan ZGONEA - coordonatorul Grupului, senator Ovidiu MARIAN, deputat Tudor-Alexandru CHIUARIU, deputat Ákos DERZSI.

În septembrie 2009, în contextul creșterii rolului parlamentelor naționale, așa cum a fost el definit prin Tratatul de la Lisabona, și luând în considerare cererea altor parlamentari de a lua parte la activitatea Grupului, a fost extinsă invitația de a se alătura Grupului către parlamentari din alte comisii specializate, invitație căreia i-au răspuns mai mulți deputați și senatori: Liviu Bogdan CIUCĂ, Mihaela POPA, Marius GONDOR, Dan Coman ȘOVA, Ovidiu Victor GANȚ, Angel TÎLVĂR, Petru CĂLIAN, Lucian RIVIȘ TIPEI, Ștefan PIRPILIU, Horea UIOREANU, Sorina PLĂCINTĂ, Marius DUGULESCU, Ioan CINDREA, Florin POSTOLACHI și Florin PÂSLARU.

La data redactării prezentului Raport de evaluare, după alegerile parlamentare din decembrie 2012, dintre membrii nominalizați mai sus, sunt în continuare în componența Grupului deputații Ștefan Valeriu Ștefan ZGONEA, coordonator, Liviu Bogdan CIUCĂ, Angel TÎLVĂR, Florin PÂSLARU, Ovidiu Victor GANȚ și senatorii Tudor-Alexandru CHIUARIU și Mihaela POPA. Ceilalți foști membri nu mai sunt membri ai Parlamentului. Coordonatorul Grupului și-a exprimat deja intenția de a coopta noi membri.

1.5 Atribuții

Fiind o structură înființată pe baze voluntare și destinată a funcționa pe baze voluntare, Grupul și-a stabilit el însuși atribuțiile, astfel:

- întocmește lista instituțiilor și organizațiilor naționale și internaționale, sau organizațiilor de profil din alte state membre ale UE, cu atribuții în domeniu, care pot deveni parteneri ai „Grupului”;
- întocmește lista actelor normative naționale, europene și internaționale relevante pentru domeniul în cauză;
- stabilește obiectivele activității proprii și urmărește realizarea acestor obiective. Obiectivele identificate în momentul constituirii sale, ~~sunt~~ erau:
 - o reducerea traficului de femei și copii în România, ca țară de origine și tranzit și în Uniunea Europeană
 - o consolidarea cadrului legislativ, instituțional și asigurarea resurselor
 - o participarea la adoptarea cadrului legislativ european
 - o creșterea numărului de anchete penale și condamnări ale traficantilor
 - o optimizarea acțiunilor specifice ale organelor de aplicare a legii
 - o consolidarea sistemelor de gestiune integrată a frontierelor
 - o asigurarea măsurilor pentru protecția victimelor
- exercită atribuțiile constituționale privind controlul parlamentar asupra activităților autorităților naționale cu competențe în materie;
- asigură un flux de informații permanent între Comisia pentru afaceri europene și instituțiile / compartimentele specializate din parlament, guvern, ministere, alte organe ale administrației publice naționale, date statistice, informații, materiale documentare;
- propune Birourilor Permanente ale celor două Camere, încheierea de protocoale de cooperare ale Parlamentului României cu organizații care nu se supun controlului parlamentar;
- coordonează elaborarea de analize, sinteze, studii comparative privind gestionarea problematicii traficului de femei și copii la nivel național și european, dinamica fenomenului, tendințele privind măsurile legislative și de implementare adoptate fie la nivelul Uniunii Europene, fie al celorlalte state membre;
- susține cu mijloacele specifice instituției parlamentare, acțiunile autorităților competente la nivel național, privind traficul de femei și copii; în acest sens:
 - o urmărește transpunerea la timp și de calitate a actelor Uniunii Europene;
 - o verifică și propune amendarea actelor normative naționale;
 - o monitorizează implementarea și aplicarea legislației în materie;
 - o asigură un forum de dezbateri, sub auspiciile Comisiei pentru afaceri europene, a proiectelor de acte normative în materie, a planurilor de

- acțiune și modului optim de aplicare a măsurilor stabilite, de evaluare a eficienței acestor măsuri; organizează reuniuni la Parlamentul României;
- acționează pentru diseminarea în toate mediile societății românești a informațiilor privind traficul de femei și copii, riscurile pentru victime, măsurile de combatere, măsurile pentru protecția victimelor, etc. și pentru impunerea acestei teme în atenția opiniei publice;
 - colaborează cu grupuri similare din parlamentele naționale ale statelor membre ale Uniunii Europene, pe baza unor protocoale de cooperare interparlamentare, sau „ad-hoc”;
 - participă la reuniuni inițiate de organizații naționale și internaționale, sau de organizații din alte state membre ale UE;
 - elaborează un raport anual privind stadiul progreselor în combaterea traficului de persoane.

Pe scurt:

- ⇒ monitorizează gradul de realizare a prevederilor Strategiei naționale împotriva traficului de persoane și Planului național de acțiune pentru implementarea Strategiei;
- ⇒ organizează schimbul de informații, consultări, activități comune cu instituțiile care fac parte din Grupul interministerial de lucru pentru coordonarea și evaluarea activității de prevenire și combatere a traficului de persoane;
- ⇒ asigură membrilor săi și altor parlamentari interesați, un set de informații de bază care să fundamenteze / explice inițiativele și deciziile de la nivel național, de la nivelul UE dar și al statelor membre;
- ⇒ urmărește cercetarea caracteristicilor, dimensiunilor și tendințelor fenomenului
- ⇒ colaborează la inițierea, evaluarea și controlul parlamentar al proiectelor de legi și inițiativelor politice sau administrative, inclusiv la evaluarea și controlul parlamentar al propunerilor din cadrul Uniunii Europene;
- ⇒ intenționează crearea în România a unui nucleu de coordonare cu parlamentele naționale din statele candidate, potențial candidate, state care au încheiat Acorduri de asociere și stabilizare cu Uniunea Europeană, alte state de origine, tranzit, destinație, pentru combaterea traficului de persoane;
- ⇒ sprijină implicarea organizațiilor societății civile și autorităților publice locale din zonele expuse fenomenului;
- ⇒ caută să identifice cele mai bune practici la nivel național și european;
- ⇒ analizează eficiența metodelor de prevenire, aplicare a legii și asistență a victimelor și supune atenției metode neconvenționale care ar putea să potențeze efectul acțiunilor.

1.6 PLANUL DE ACȚIUNE stabilit pentru perioada 2009-2010 al Grupului pentru combaterea traficului de persoane din Parlamentul României

Grupul a adoptat în octombrie 2009 un Plan de acțiune, destinat fixării unor repere proprii și sporirii capacității sale de a-și realiza obiectivele. Planul, prezentat în Anexa nr. 1 definea atât obiective cu un grad mai mare de generalitate, legate de rolul Parlamentului României, aria de responsabilitate, metodele de lucru și instrumentele, cercetarea caracteristicilor, dimensiunilor și tendințelor fenomenului, strategia de comunicare la nivel intern și internațional, cât și obiective specifice, ca de exemplu, identificarea surselor optime de informații, documentarea și identificarea celor mai bune practici, selecția proiectelor de acte naționale și europene care să fie examinate cu prioritate, cooperarea inter-instituțională și internațională, etc.

1.7 Audierile reprezentanților instituțiilor publice cu atribuții în domeniu

Propunându-și să aducă la aceeași masă reprezentanții instituțiilor cu competențe în combaterea traficului de persoane, să culeagă informații și exemple de bune practici în cadrul unor discuții directe, să identifice problemele cu care se confruntă fiecare dintre actorii principali, dar și problemele de sistem, să impulsioneze astfel îmbunătățirea activității acestora și cooperarea consolidată dintre toți factorii interesați, în aprilie 2010, coordonatorul Grupului a inițiat un proiect de Hotărâre a Camerei Deputaților, pentru organizarea unui amplu demers de audiere a sistemului instituțional național de prevenire și combatere a traficului de persoane.

Această inițiativă a fost motivată și prin evoluții la nivel european, indicându-se de altfel în preambul, Rezoluția Parlamentului European din 10 februarie 2010 referitoare la prevenirea traficului de persoane, propunerea de Directivă a Parlamentului European și Consiliului privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane și protecția victimelor, de revizuire a Deciziei-cadru nr. 2002/629/JAI din 19 iulie 2002, Rezoluția 1702 (2010) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei privind combaterea traficului de ființe umane: promovarea Convenției Consiliului Europei, Carta de acțiuni orientate privind consolidarea dimensiunii externe a UE în ceea ce privește combaterea traficului de persoane.

Printre motivele invocate s-a aflat și îngrijorarea că unul dintre efectele crizei financiare și economice ar putea fi și intensificarea traficului de persoane, exploatându-se nevoia potențialelor victime de a găsi o slujbă decentă și de a scăpa de sărăcie.

La 14 aprilie 2010 a fost adoptată Hotărârea nr. 18 / 2010 a Camerei Deputaților prin care s-a dispus organizarea audierilor reprezentanților instituțiilor publice cu atribuții în acest domeniu, în cadrul Grupului pentru combaterea traficului de persoane, în perioada 1 mai - 30 noiembrie 2011. Informațiile colectate urmare acestor audieri, sintetizate și analizate, aveau să constituie baza pe care este redactat raportul Grupului, primul raport parlamentar de acest fel realizat la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene.

Trebuie făcută precizarea că nu se intenționa și nici nu s-au realizat audieri *stricto sensu*, ci un dialog la nivel instituțional, într-o atmosferă deschisă, dominată de un spirit de

colaborare orientat spre obiective, pentru trecerea în revistă a stadiului realizării măsurilor din Planul național de acțiune, identificarea problemelor, măsurile avute în vedere pentru perfecționarea cadrului de intervenție, ideilor pentru depășirea dificultăților, fără formalismul unei acțiuni de „control parlamentar”. Tocmai de aceea a fost posibilă și audierea reprezentanților Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în condițiile în care Consiliul Superior al Magistraturii hotărâse că procurorii nu pot fi citați și obligați să se prezinte în calitate de martori în fața Comisiilor parlamentare, deoarece, conform normelor constituționale, fac parte din autoritatea judecătorească.

Instituțiile ai căror reprezentanți au răspuns solicitării de a participa la audieri au fost:

1. Ministerul Administrației și Internelor și următoarele structuri subordonate:

- Inspectoratul General al Poliției Române
- Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane
- Brigada de Combatere a Criminalității Organizate
- Oficiul Român pentru Imigrări
- Inspectoratul General al Poliției de Frontieră

2. Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Ministerul Public

3. Ministerul Justiției

4. Ministerul Afacerilor Externe

5. Departamentul pentru Afaceri Europene

6. Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului

Au fost de asemenea organizate noi audieri ale reprezentanților acelor instituții cărora li s-a solicitat completarea informațiilor sau răspunsuri la problemele ridicate. În același timp, informațiile care nu au putut fi furnizate la audieri, au fost ulterior completate prin documente suplimentare.

1.8 Contribuții, cooperare (alte instituții, seminarii-conferințe, surse documentare)

Grupul a contribuit la activitatea comună de monitorizare, prevenire și combatere a traficului de persoane prin examinarea propunerilor Uniunii Europene privind acest fenomen.

În contextul cooperării cu Parlamentul European și parlamentele naționale, pentru identificarea celor mai bune practici, Grupul și-a propus crearea unor canale de comunicare și organizarea de întâlniri cu omologii din parlamentele naționale și alți participanți cheie la prevenirea și combaterea traficului, precum și cu instituții ale Uniunii Europene și cu alte instituții relevante la nivel internațional.

În perioada **6-8 iulie 2009** s-a desfășurat vizita în România a delegației Grupului Parlamentar trans-partinic din Parlamentul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, pentru combaterea traficului de femei și copii, condusă de domnul Anthony STEEN, președintele grupului.

La data de **23 septembrie 2009** a avut loc întrevederea domnului deputat Valeriu ZGONEA, coordonator al Grupului pentru combaterea traficului de persoane, și a domnului deputat Tudor Alexandru CHIUARIU, cu Raportorul Special și coordonatorul OSCE pentru combaterea traficului de persoane, Eva BIAUDET, la Palatul Parlamentului din București.

Octombrie 2009 - A fost elaborat Planul de acțiune al Grupului pentru perioada 2009-2010. Acesta cuprinde măsurile și acțiunile pe care Grupul își propune a le realiza. Rezultatele aceste acțiuni urmau a fi consemnate în cadrul unui Raport de evaluare privind stadiul progreselor în combaterea traficului de persoane.

Noiembrie 2009 - Grupul a lansat scrisorile de informare către comisiile de afaceri europene din parlamentele statelor membre și către Parlamentul European și Comisia Europeană, prin care se aducea la cunoștință înființarea Grupului și se exprimau intenția și disponibilitatea de cooperare. Aceste scrisori au primit răspunsuri pozitive de la majoritatea destinatarilor.

19-20 octombrie 2009 (Bruxelles) - Domnul deputat Valeriu ZGONEA a participat la Conferința “Acțiunea globală a Uniunii Europene împotriva traficului de persoane”, organizată de președinția suedeză a Consiliului UE, Comisia Europeană, Organizația Internațională pentru Migrație, organizația neguvernamentală belgiană PAYOKE.

24 februarie 2010 - Participarea domnului deputat Valeriu ZGONEA la Seminarul regional parlamentar privind Traficul de Persoane, la Londra, organizat de Uniunea Inter-Parlamentară și găzduit de Grupul Uniunii Inter-Parlamentare a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord.

12 februarie 2010 –întâlnire cu doamna Iana Maria MATEI, președinte al Asociației Reaching Out, organizație non-guvernamentală, implicată în activitatea de asistență a victimelor traficului de persoane.

Februarie 2010 - Scrisoare de informare asupra înființării Grupului adresată autorităților naționale relevante în vederea consolidării sistemului instituțional național de prevenire și combatere a traficului de persoane.

5 martie 2010 - Participarea domnului deputat Valeriu ZGONEA la cea de-a treia reuniune cu tema "Către Acțiunea Globală a Uniunii Europene împotriva Traficului de Ființe Umane", la Madrid, organizată de Ministerul Justiției din Suedia împreună cu Organizația Internațională pentru Migrații de la Viena și cu sprijinul Comisiei Europene.

5 martie 2010 – Declarația politică a domnului deputat Valeriu ZGONEA „România - pe lista de supraveghere specială, din punct de vedere al traficului de persoane”.

10 martie 2010 - Prima reuniune a Grupului parlamentar pentru combaterea traficului de persoane: au fost informați membrii Grupului și membrii asociați asupra acțiunilor întreprinse pe linia combaterii traficului de persoane în România și sistemului instituțional național în domeniu.

Mai 2010 - Analiza propunerilor de modificare a Legii nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, formulare de observații/amendamente.

10 iunie 2010 – Participarea domnului deputat Valeriu ZGONEA, coordonator al Grupului pentru combaterea traficului de persoane și a domnului deputat Tudor CHIUARIU, membru al Grupului pentru combaterea traficului de persoane, la Bruxelles, la seminarul cu tema "Combaterea și prevenirea traficului de ființe umane: perspective", organizat de Comisia pentru drepturile femeilor și egalitate de gen și Comisia pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne din cadrul Parlamentului European.

Iulie 2010 – Membrii Grupului au redactat o Opinie referitoare la textul propunerii de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor și de abrogare a Deciziei-cadru 2002/629/JAI și au înaintat-o membrilor Parlamentului European.

6 decembrie 2010 – Participarea domnului deputat Valeriu ZGONEA, coordonator al Grupului pentru combaterea traficului de persoane la Haga, la Cea de-a treia conferință suedeză-olandeză, privind egalitatea de gen cu tema „Traficul de persoane și prostituția”, organizată de Ambasada Regatului Suediei în Olanda împreună cu Institutul Suedez, Consiliul Poliției Naționale Suedeze și Agenția de Poliție a Olandei.

10 martie 2011 - Întâlnirea domnului Anthony STEEN, președintele Fundației împotriva Traficului de Persoane din Regatul Unit, cu membrii Grupului parlamentar pentru combaterea traficului de persoane cu ocazia vizitei domniei sale la București. Discuțiile s-au axat pe teme precum progresul realizat de România în combaterea traficului și implicarea ONG-urilor în activitatea Grupului.

11 iulie 2011 – Vizita domnului Anthony STEEN, președintele Fundației împotriva Traficului de Persoane din Regatul Unit, și a domnului deputat Valeriu Zgonea, coordonator al Grupului pentru combaterea traficului de persoane, la penitenciarul Rahova, în vederea identificării cauzelor concrete ale comiterii infracțiunilor de trafic de persoane, prin interviuri cu deținuții condamnați pentru săvârșirea acestor infracțiuni.

12 septembrie 2011 - Participarea domnului deputat Valeriu ZGONEA la Conferința internațională privind migrația și azilul organizată la Londra de către Comisia pentru Afaceri Interne din Camera Comunelor a Parlamentului Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei.

17 octombrie 2011 - Participarea domnului deputat Valeriu ZGONEA la Viena la seminarul „Alăturarea forțelor în combaterea traficului de persoane”, organizat de Grupul de reflecție privind Combaterea Traficului de Persoane – structură a Guvernului federal

austriac, aflată sub coordonarea Ministerului federal austriac pentru Afaceri Europene și Internaționale, și Organizația Internațională a Migrației, cu ocazia Zilei europene de combatere a traficului de persoane.

19 octombrie 2011 – Participarea domnului deputat Valeriu ZGONEA la Recepția organizată de primul-ministru al Marii Britanii și Irlandei de Nord, la Londra, cu ocazia celebrării *Zilei Antisclaviei*. Reuniunea a constituit o oportunitate importantă de a consolida relațiile cu factorii internaționali implicați în lupta anti-traffic care activează la nivel european și internațional.

24 noiembrie 2011 – Participarea domnului deputat Valeriu ZGONEA, coordonator al Grupului pentru combaterea traficului de persoane, și a doamnei senator Mihaela POPA, membru al Grupului, la seminarul organizat la Londra, în cadrul proiectului Parlamentari împotriva traficului de persoane. Printre partenerii proiectului se regăsesc Grupul pentru combaterea traficului de femei și copii al Parlamentului Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Fundația Anti-Trafic din Regatul Unit Marii Britanii și Irlandei de Nord, ECPAT, și Asociația High Level Group for Children din România.

24 noiembrie 2011 – Participarea domnului deputat Angel TÎLVĂR, membru al Grupului pentru combaterea traficului de persoane, la „Cel de-al treilea simpozion anual pentru prevenirea traficului de persoane”, organizat la Bruxelles de Centrul pentru Studii Parlamentare.

25- 26 ianuarie 2012 – Participarea domnului deputat Florin PÂSLARU, membru al Grupului pentru combaterea traficului de persoane, la Haga, la seminarul “Rolul raportorului național”, acțiune organizată în cadrul programului “Parlamentari împotriva traficului de persoane”.

13 -14 septembrie 2012 - Participarea domnului deputat Florin PÂSLARU, membru al Grupului pentru combaterea traficului de persoane, la Lisabona, la seminarul “Bune practici în colectarea datelor privind victimele traficului de persoane”, acțiune organizată în cadrul programului “Parlamentari împotriva traficului de persoane”.

11 octombrie 2013 - Participarea domnului deputat Valeriu ZGONEA, președintele Camerei Deputaților și coordonator al Grupului pentru combaterea traficului de persoane la Conferința “Sclavie Modernă: Impactul la nivel european al traficului de

persoane în vederea exploatării prin muncă”, eveniment organizat de Ambasada Marii Britanii la București și Misiunea în România a Organizației Internaționale pentru Migrație;

16-17 octombrie 2012 - Participarea domnului deputat Angel TÎLVĂR, domnului deput Florin – Costin PÂSLARU, membri ai Grupului pentru combaterea traficului de persoane, la Londra, la seminarul dedicat bilanțului primului an de funcționare a proiectului “Parlamentari împotriva traficului de persoane”și planificării activităților în anul următor.

18 octombrie 2012 – Participarea domnului Valeriu Zgonea președintele Camerei Deputaților, coordonator al Grupului pentru combaterea traficului de persoane la Conferința Internațională “ Ziua Europeană de Luptă Împotriva Traficului de Ființe Umane”, organizată de Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane.

12 Februarie 2013 – Întrevederea domnului Valeriu Zgonea, Președintele Camerei Deputaților, coordonator al Grupului pentru combaterea traficului de persoane cu delegația din partea Comisiei pentru Egalitate de șanse din Parlamentul danez. Întâlnirea a făcut parte dintr-o serie de întrevederi pe care delegația parlamentară daneză le-a efectuat în vederea realizării unei evaluări în legătură cu traficul de ființe umane.

15 Martie 2013 - Participarea domnului deputat Florin PÂSLARU, membru al Grupului pentru combaterea traficului de persoane, la Stockholm, la seminarul “Importanța cooperării regionale și analiza activității poliției și justiției în incriminarea traficantilor”, în cadrul proiectului “Parlamentari împotriva traficului de persoane”.

11 aprilie 2013 - Întrevedere la București, a domnului deputat Angel TÎLVĂR, președintele Comisiei pentru învățământ, știință, tineret și sport a Camerei Deputaților și membru al Grupului din Parlamentul României, pentru combaterea traficului de persoane, cu echipa „Run for love 1000”.

19 aprilie 2013 - Participarea domnului deputat Florin PÂSLARU, membru al Grupului pentru combaterea traficului de persoane, la Vilnius, la seminarul “Dezvoltarea unui sistem pan-european de urmărire a traficului de persoane”, în cadrul proiectului “Parlamentari împotriva traficului de persoane”.

24 aprilie 2013 - Participarea domnului deputat Angel TÎLVĂR, președintele Comisiei pentru învățământ, știință, tineret și sport a Camerei Deputaților și membru al Grupului din Parlamentul României, pentru combaterea traficului de persoane, la reuniunea de la București dedicată lansării proiectului „Combaterea traficului de minori – creșterea eficienței forțelor de poliție din UE și EEA prin implementarea directivelor și normelor din domeniu”.

14 mai 2013 - Participarea domnului deputat Valeriu ZGONEA, președintele Camerei Deputaților și coordonator al Grupului pentru combaterea traficului de persoane, la Conferința Internațională de la București, pentru facilitarea schimbului de experiență în domeniul traficului de persoane în scopul exploatării prin muncă „Abordarea integrată pentru prevenirea exploatării prin muncă în țările de origine și destinație”.

14 mai 2013 – Întrevedere a domnului deputat Valeriu ZGONEA, președintele Camerei Deputaților și coordonator al Grupului pentru combaterea traficului de persoane, cu doamna Myria VASSILIADOU – Coordonator European Anti-Trafic.

23 – 24 mai 2013 - Participarea domnului deputat Florin PÂSLARU, membru al Grupului pentru combaterea traficului de persoane, la Oradea, la seminarul „Lupta împotriva traficului de ființe umane în Uniunea Europeană: promovarea cooperării judiciare și protecția victimelor”.

2. GENERALITĂȚI

2.1 Context: infracțiune gravă, dificil de contracarat și fenomen social cu cauze profunde; procesul de conștientizare

Traficul de ființe umane are o istorie îndelungată și în pofida unei evoluții economice și sociale care a făcut posibilă instaurarea democrației și statului de drept pe o mare parte a planetei, se dezvoltă și în zilele noastre, de obicei ca o ofertă „comercială”, generată de cerere.

Vulnerabilitatea socială poate fi considerată principala cauză care stă la baza traficului de ființe umane, de obicei ca rezultat a factorilor economici și sociali, iar pretextul folosit cel mai adesea de traficanți este că i se oferă victimei mijloace de supraviețuire.

O bună cunoaștere a factorilor care determină perpetuarea traficului de persoane este esențială pentru găsirea și altor modalități de combatere, în afara celor de natură penală. Studiile sociologice și juridice întreprinse în domeniu au identificat și cuantificat, în mod concret, principalele cauze și condiții care au dus la proliferarea dramatică la nivel global a traficului de persoane în ultimele decenii. În general, factorii determinanți ai traficului de persoane pot fi clasificați în două categorii: *factori structurali* (extrinseci) și *factori proximali* (intrinseci).

Factorii structurali sunt cei de natură economică (sărăcia, efectele globalizării, fluctuațiile pieței economice libere, migrația forței de muncă etc.) socială (inegalitatea socială, discriminarea în toate formele ei, prostituția etc.), ideologică (rasism, xenofobie, stereotipuri culturale etc.) și politică (conflicte și operațiuni militare, războaie civile, revolte etc.).

Factorii proximali vizează aspectele legate de politicile publice referitoare la justiție (regimuri juridice naționale și internaționale inadecvate, aplicarea defectuoasă a legii, legile privind migrația și imigrația, lacunele și aplicarea precară a legilor), respectarea legii (corupția, complicitatea autorităților statului la desfășurarea unor activități ilegale, susținerea rețelelor subterane de către reprezentanți ai statului, activități antreprenoriale ilegale, trafic ilegal de migranți, arme și droguri) și lipsa unui parteneriat solid și real între societatea civilă și instituțiile statului (campanii educaționale ineficiente, lipsa conștientizării pericolului traficului în cadrul comunităților vulnerabile, apatia societății civile, slaba responsabilizare a autorităților și organizațiilor statale).

În fiecare minut, o persoană cade victimă traficului internațional de persoane, anual, aproape 3 milioane de bărbați, femei - 80% - și copii - 50% - sunt vânduți ca sclavi. În jur de 500.000 de victime provin din Europa. Comisia Europeană estimează că numărul minorilor traficați anual în Europa, pentru muncă forțată, cerșit, furat și prostituție, atinge 36.000.

Traficul de persoane este cea de-a doua industrie subterană ca viteză de dezvoltare și câștiguri după cea a drogurilor, cu un profit anual de 32 de miliarde de dolari. Este o industrie care se hrănește de pe urma persoanelor cele mai vulnerabile din societate și care astăzi, în contextul crizei mondiale, capătă un avânt periculos.

Raportul privind traficul de persoane pentru anul 2008, al Departamentului de Stat al SUA, arată că România este țară de origine, de tranzit și de destinație pentru persoanele traficate în scopuri de exploatare sexuală și muncă forțată: *“România este țară de origine, tranzit și destinație pentru bărbații, femeile și copiii traficați în special în scopul exploatării prin muncă, precum și pentru femeile și copiii traficați în scopul*

exploatării sexuale. Bărbați, femei și copii din România sunt traficați către Spania, Italia, Republica Cehă, Grecia, Finlanda, Germania, Marea Britanie, Cipru, Australia, Franța și Statele Unite ale Americii în scopuri de muncă, inclusiv cerșetorie. Femei și copii din România sunt traficați către Italia, Spania, Olanda, Marea Britanie, Grecia, Germania, Cipru, Austria și Franța, în scopuri de exploatare sexuală. Bărbați, femei și copii din România sunt traficați pe teritoriul țării în scopuri de exploatare sexuală și prin muncă, inclusiv cerșetorie și furturi mărunte. Majoritatea victimelor identificate în 2008 au fost traficate în scopuri de exploatare prin muncă. România este țară de destinație pentru un număr mic de femei din Moldova și Columbia, traficate în scopuri de prostituție. Majoritatea victimelor de origine română identificate sunt traficate în scopuri de muncă, inclusiv cerșetorie”.

David Batstone - cofondator și președinte al organizației Not For Sale, care luptă împotriva traficului de persoane, a declarat că organizația sa a identificat România drept centru internațional pentru sclavia modernă și că - doar în cursul anului 2010 - a intervenit în aproape 140 de cazuri de trafic de persoane. Un articol publicat pe pagina electronică a CNN News, pe acest subiect, a fost însă retras datorită inadvertențelor semnalate de către Agenția Națională Impotriva Traficului de Persoane, din România.

Raportul Agenției Naționale Impotriva Traficului de Persoane pe anul 2009 menționează că au fost înregistrate în evidențele SIMEV 780 de victime, 54 % din totalul victimelor identificate fiind femei și 29% minori.

În primul semestru al anului 2010 au fost identificate 379 victime. Analiza specialiștilor ANITP, făcută pe criteriul apartenenței de gen și a apartenenței la grupe de vârstă arată faptul că, din totalul celor 379 de victime identificate, 33% au fost minori.

Vulnerabilitatea socială crescută a majorității populației, cu tot ceea ce presupune ea, de la nivelul de trai, până la nivelul educațional, își pune amprenta asupra acestui fenomen și este pe deplin evidențiată legătura între nivelul de trai/nivelul sărăciei și amploarea fenomenului. Datele Eurostat arată că România se află pe ultimul loc printre statele europene în ceea ce privește veniturile disponibile pe cap de locuitor. Conform Raportului ICCV, în prezent, nivelul sărăciei relative din România este pe locul doi, după Letonia, cu un procent de 22,4%. Același raport ne spune că 18% din populație obține mai puțin de 40% din venitul mediu la nivel național. Datele acestea descriu o populație care poate cădea pradă cu ușurință traficantilor de persoane, sub promisiunea falsă a unui viitor mai bun pentru ei sau pentru copiii lor. În cele mai multe din cazuri, victimele intră de bunăvoie în acest sistem, conduși de condițiile dificile de acasă. În ultimă instanță, responsabilitatea și vina cad asupra statului, într-o dublă motivație, una de natură economică și cealaltă de natură educațională.

La 15 aprilie 2013 a fost publicat primul raport al Comisiei Europene privind traficul de persoane în Europa. Raportul consemnează că în perioada 2008-2010 s-au înregistrat 23 632 de victime identificate sau presupuse ale traficului de persoane în UE. Raportul evidențiază, de asemenea, faptul că numărul de persoane traficate în interiorul UE și din țări terțe către UE a crescut cu 18 % între 2008 și 2010, însă tot mai puțini traficanti sfârșesc după gratii, având în vedere că numărul traficantilor condamnați a scăzut cu 13 % în aceeași perioadă.

Eurostat și DG Afaceri Interne au prezentat recent, date statistice cu privire la traficul de persoane la nivelul UE, corespunzătoare perioadei de referință 2008, 2009 și 2010. La acest raport au contribuit toate statele membre – culegerea unor date comparabile și fiabile rămâne totuși o provocare și cifrele ar trebui interpretate cu prudență, deoarece ele

reprezintă doar partea vizibilă a aisbergului. Conform unui studiu efectuat de Organizația Internațională a Muncii, în UE există 880 000 de persoane care sunt victime ale muncii forțate, inclusiv ale exploatării sexuale.

Dintre cele mai importante date privind victimele am reținut:

- Numărul total al victimelor identificate și presupuse s-a ridicat la 6 309 în 2008, 7 795 în 2009 și 9 528 în 2010, înregistrând o creștere de 18 % pe durata celor 3 ani de referință.
- Profilul victimelor diferențiat în funcție de sex și vârstă a fost, pe durata celor trei ani de referință, astfel: 68 % femei, 17 % bărbați, 12 % fete și 3 % băieți.
- Pe durata celor trei ani de referință, majoritatea victimelor identificate și presupuse au fost traficate în vederea exploatării sexuale (62 %). Traficul de persoane în scopul muncii forțate (25 %) ocupă locul doi, urmat de alte forme de trafic, cu o pondere mult mai mică (14 %), cum ar fi traficul de persoane în scopul prelevării de organe, al comiterii de activități infracționale sau al vânzării de copii.
- Pe durata celor trei ani de referință, majoritatea victimelor identificate și presupuse provin din statele membre ale UE (61 %) și, într-o măsură mai mică, din Africa (14 %), Asia (6 %) și America Latină (5 %).
- Majoritatea victimelor identificate în statele membre ale UE sunt cetățeni din România și Bulgaria.
- Majoritatea victimelor din statele terțe provin din Nigeria și China.
- Numărul permiselor de ședere pentru victimele traficului de persoane care nu sunt cetățeni ai UE a crescut de la 703 în 2008 la 1 196 în 2010.

Dintre cele mai importante date privind traficanții am reținut:

- Numărul total al persoanelor suspectate de trafic în statele membre ale UE s-a redus cu aproximativ 17 % între 2008 și 2010.
- 75 % din numărul persoanelor suspectate de trafic sunt bărbați.
- Persoanele suspectate de trafic în scopul exploatării sexuale reprezintă aproximativ 84 % din numărul total al persoanelor suspectate de trafic pe durata celor trei ani de referință.
- Numărul total al condamnărilor pentru traficul de persoane a scăzut cu 13 % în perioada cuprinsă între 2008 și 2010.

În pofida acțiunilor întreprinse la nivel mondial, european, național, în legătură cu înțelegerea fundamentelor fenomenului, monitorizarea, prevenirea și incriminarea acestuia, dimensiunile reale ale traficului de ființe umane nu sunt cunoscute, datorită subteraneității și obscurității lui, a neputinței victimelor de a opune rezistență și a fricii de a colabora cu autoritățile, a versatilității infractorilor, complicității – de multe ori – cu autoritățile, uneori a sensibilității din punct de vedere al implicațiilor politice. La acestea se adaugă caracterul de extraneitate - apariția elementului extern în investigarea cauzelor: racolarea-recrutarea se realizează pe teritoriul României, iar exploatarea, indiferent de forma în care se realizează, se produce pe teritoriul altui stat.

Acțiunile de amplificare a conștientizării gravității situației cu privire la traficul de persoane au generat un răspuns pozitiv din partea majorității guvernelor naționale, a instituțiilor Uniunii Europene și a celorlalte organizații regionale, a Organizației Națiunilor Unite, a organizațiilor non-guvernamentale în domeniu, dar aceasta se bazează încă pe imaginea femeii și copilului traficat în vederea exploatării sexuale – paradigmă în

continuare determinantă în domeniul cercetării, prevenirii și incriminării fenomenului – punând în umbră celelalte forme ale sale, în pofida recunoașterii lor: traficul pentru muncă ilegală, furt, cerșetorie, trafic de organe, celule și țesuturi umane, traficul de femei în vederea căsătoriei forțate, traficul cu femei gravide și mame surrogat, traficul de copii în vederea adopțiilor ilegale, folosirea copiilor ca soldați.

2.2 Definiție

Sintagma și evoluția ei au o istorie îndelungată. Inițial noțiunea nu avea conotație negativă, exprimând o realitate licită – comerțul cu sclavi din epoca colonială. Acesta era considerat nu numai legal de către imperiile europene, dar și absolut necesar pentru consolidarea economiei statelor.

Odată cu adoptarea Protocolului privind prevenirea, combaterea și sancționarea traficului de persoane din anul 2000, adițional la Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva crimei organizate transfrontaliere, a fost elaborată și adoptată o definiție comprehensivă, extinsă ca domeniu de aplicare și care inserează și munca forțată, ca scop al traficului, alături de cel al exploatării sexuale: *„Traficul de persoane înseamnă recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea persoanelor prin amenințare cu forța sau prin folosirea forței sau a altor forme de constrângere, prin răpire, fraudă, înșelăciune, abuz de putere sau situație de vulnerabilitate, sau prin oferirea sau acceptarea de plăți sau foloase pentru obținerea consimțământului unei persoane care deține controlul asupra altei persoane în scop de exploatare. Exploatarea va include, la nivel minim, exploatarea prostituției sau alte forme de exploatare sexuală, muncă sau servicii forțate, sclavie sau practici similare sclaviei, servitute sau prelevare de organe”* (art. 3 a). Potrivit Raportului UNODC din 2009, în prezent, definiția inclusă în Protocolul ONU a fost adoptată de 155 de state ale lumii, numărul celor care au adoptat și ratificat documentul dublându-se în perioada 2003-2008.

Definirea nu a înlăturat tensiunile doctrinare care au în vedere relația dintre traficul de persoane și prostituție, văzută fie ca „muncă”, fie ca infracțiune, dintre acesta și migrație. În absența unui consens, Organizația Națiunilor Unite a stabilit o delimitare conceptuală clară între traficul de persoane și traficul ilegal de migranți, prin norme juridice distincte, care definesc și reglementează aparte cele două fapte, ambele fiind considerate infracțiuni. În realitate, dificultățile în încadrarea juridică fără echivoc a faptelor nu sunt înlăturate, fiind adesea extrem de dificil de distins între cele două fapte, precum și între calitatea de complice ori de victimă a infracțiunii, în funcție de consimțământul exprimat anterior săvârșirii acesteia. În condițiile în care traficul de persoane s-a extins, cu precădere în secolul XXI, la nivel mondial, s-a impus conceptualizarea relației dintre acesta și criminalitatea organizată, traficul fiind de multe ori desfășurat de către grupările crimei organizate sub forma rețelelor de traficanți.

În legislația națională traficul de persoane este definit în art. 12 și art. 13 ale Legii nr. 678/2001 pentru prevenirea și combaterea traficului de persoane, cu modificările și completările ulterioare, definiția utilizată la nivel național fiind în concordanță cu aceea a Protocolului privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special a femeilor și copiilor: *„Constituie infracțiune de trafic de persoane recrutarea, transportarea, transferarea, cazarea ori primirea unei persoane, prin amenințare, violență sau prin alte forme de constrângere, prin răpire, fraudă ori înșelăciunea, abuz de autoritate sau profitând de imposibilitatea acelei persoane de a se apăra sau de a-și expune voința, ori prin oferirea, darea, acceptarea sau primirea de bani sau alte foloase*

pentru obținerea consimțământului persoanei care are autoritate asupra altei persoane, în scopul exploatării acestei persoane și se pedepsește cu închisoare de la 3 ani la 10 ani și cu interzicerea unor drepturi”.

Legislația națională, în acord cu legislația europeană și internațională, distinge, la rândul ei, între traficul de persoane, pe de o parte și prostituție și trafic ilegal de migranți, pe de altă parte. Traficul de migranți reprezintă facilitarea în vederea obținerii, direct sau indirect, a unui folos material sau de altă natură, a intrării ilegale a unei persoane într-un alt stat parte, persoană care nu este cetățean sau rezident permanent. Se poate concluziona că această infracțiune este îndreptată împotriva statului deoarece presupune facilitarea trecerii ilegale a frontierei, în vederea obținerii de beneficii materiale sau financiare de către călăuză. Relația dintre călăuză și migrant ia sfârșit după trecerea frontierei și nu implică exploatarea migrantului. Conform Codului Penal, traficul de persoane este o infracțiune împotriva libertății persoanei, comisă de către traficanți în scopul exploatării persoanei și poate să implice sau nu trecerea frontierelor, pe când traficul de migranți reprezintă o infracțiune contra intereselor publice, iar prostituția este o infracțiune îndreptată împotriva bunelor moravuri, reprezentând fapta persoanei care își procură mijloacele de existență sau principalele mijloace de existență, practicând în acest scop raporturi sexuale cu diferite persoane.

ANITP a expus principalele elemente de definire ale traficului de persoane, din perspectivă multidisciplinară:

Din perspectivă juridică, traficul de persoane desemnează: sclavia, munca forțată, agresiunea fizică și psihică, abuz de încredere asupra victimei.

Din perspectivă economică, traficul de persoane implică aspecte precum existența unor interese financiare ilegale, a unor rețele locale, naționale, regionale și internaționale, circulația ilicită a banilor ș.a.m.d..

Din perspectivă psihologică, experiențele traumatizante ale traficării pot avea efecte devastatoare asupra psihicului victimei, în special asupra copiilor, putând genera o multitudine de efecte cum ar fi șocul, furia, teama, anxietatea, izolarea, negarea de sine, tentativele de suicid, depresia, disocierea, etc.

Din perspectivă sociologică, traficul de persoane desemnează un proces social, ce implică numeroase etape, diferiți actori, relații stabilite între acești actori, dar și factori asociați acestui fenomen (de exemplu, corelația dintre traficul de persoane și migrația internațională de tip circulatoriu, în contextul globalizării).

Din perspectiva drepturilor omului, traficul de persoane presupune însăși încălcarea statutului fundamental al existenței umane, acela de ființă umană, statut din care derivă toate drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Victima este deposedată de orice drept și transformată într-un obiect tranzacționabil și manipulabil, în orice scopuri și condiții, compatibile cu statutul de marfă și valoare a acesteia, iar aceste scopuri și condiții sunt independente de voința victimei.

2.3 Tipologie (numitor comun; criterii de clasificare: domeniu, nivel de violență, vârstă, grad de participare a victimei)

Lipsa consimțământului victimelor este elementul care diferențiază traficul de persoane de unele fapte similare, precum traficul ilegal de migranți (contrabanda cu persoane) sau proxenetismul. În aceste cazuri, victimele își dau consimțământul și, în cunoștință de cauză, își asumă consecințele faptei, fiind trase la răspundere penală ca participanți la săvârșirea acesteia. În egală măsură, alte elemente care caracterizează

traficul de persoane și prin care se distinge de celelalte două fenomene menționate țin de asocierea sa cu alte crime și delictе contra libertății persoanei, inclusiv contra libertății sexuale, acestea din urmă fiind, de cele mai multe ori, chiar elemente constitutive ale fenomenului, precum: lipsirea de libertate, sclavia, supunerea persoanei la muncă forțată, amenințarea, șantajul, violul, ș.a. Ținând cont de prezența, în cele mai multe cazuri, a aspectelor menționate, traficul de persoane încalcă, așadar, drepturi și libertăți fundamentale ale omului, de la libertatea de mișcare, de comunicare sau de exprimare, la dreptul oricărei ființe umane la demnitate, securitate, integritate fizică și psihică, iar, în cazuri extreme, încălcând chiar dreptul la viață.

Formele traficului variază în funcție de: numărul persoanelor implicate, tipul de traficanți, de victime sau de „clienți” ori „consumatori”, de gradul de organizare pe care se bazează extinderea traficului și în raport de care traficul rămâne național sau se extinde peste granițe. În traficul de ființe umane pot fi implicate *persoanele fizice* (agenți de recrutare, contrabandiști, complici care au abuzat de poziția lor din cadrul autorităților administrative ale statelor implicate), dar și *persoane juridice* (companii hoteliere, de spectacol, agenții de turism, societăți de transport, firme de producție și distribuție de casete video, edituri, sex-shop-uri, companii care oferă spectacole de strip-tease etc.).

Din perspectiva organizării traficantilor, traficul îmbracă următoarele forme:

- traficul ocazional, când se raportează doar la transportarea internă/internațională a victimelor;

- traficul în bande sau grupuri mici, când traficanții sunt bine organizați și specializați în traficare a cetățenilor în afara granițelor, folosind aceleași rute;

- traficul internațional, cel mai complex organizat, derulat de rețele periculoase și greu de combătut.

Din perspectiva victimelor, traficul poate fi clasificat în funcție de natura abuzivă a actelor exercitate asupra lor și care vizează:

- aspectul social (abuz psihologic, fizic, atac sexual sau viol, supravegherea pentru împiedicarea deplasării ori liberei circulații a victimelor, lipsa puterii de decizie, lipsa accesului la servicii medicale, obligarea de a consuma alcool și droguri, avort forțat, malnutriție, forțarea victimei de a recruta, la rândul ei, rude sau prieteni);

- aspectul juridic (deposedarea de acte de identitate, posedarea și utilizarea de acte false, amenințările cu predarea la poliție);

- aspectul economic (împovărarea cu datorii, neplată, reținerea unor plăți nejustificate).

În funcție de scopul propriu-zis al traficului, poate fi vorba despre:

- traficul de ființe umane în scopul exploatarei sexuale (incluzând aici organizarea prostituției, organizarea turismului sexual, servicii pornografice);

- traficul de ființe umane în scopul exploatarei prin sclavie, inclusiv folosirea în munci istovitoare; folosirea în economia neagră; pentru fabricarea unor produselor ilegale sau de contrabandă; folosirea în lucrări casnice; munca copiilor (spălarea mașinilor, lucrări agricole etc.);

- traficul de ființe umane, în special al copiilor și invalizilor, în activitatea de cerșetorie,

- căsătoriile în scop de exploatare: folosirea sistemului „mirese prin poștă; folosirea persoanei în muncă casnică (menajeră etc.); pentru nașterea forțată a copiilor; pentru îngrijirea bolnavilor și vârstnicilor, copiilor etc.;

- traficul de ființe umane în scopul prelevării și transplantării organelor și țesuturilor;

- traficul de copii în scopul adopției ilegale;

- traficul de ființe umane în scopul folosirii în conflicte armate;
- impunerea soldaților și deținuților la muncă forțată.

Instituțiile naționale abilitate cu monitorizarea, prevenirea și combaterea fenomenului traficului de ființe umane constată o echilibrare a modalității de exploatare a victimelor, în sensul că, dacă până acum doi-trei ani, ponderea o reprezenta exploatarea sexuală a acestor persoane, la momentul actual există un echilibru aproape evident între exploatarea prin muncă și exploatarea sexuală a acestor persoane. Cu predilecție, exploatarea se realizează în țări ca Cehia, Italia, Spania.

De asemenea, trebuie subliniat faptul că, dacă până acum doi-trei ani, România era în principal o țară sursă de racolare și recrutare a victimelor, în momentul actual se poate afirma că a devenit și o țară de destinație, pentru un număr redus de victime (în 2008 și 2009 au existat cauze în care au fost investigate grupări de cetățeni români și de alte naționalități, cu victime provenind din China și India).

Caracterul rețelelor de traficanți a devenit eminent multinațional; dacă, până în 2007, în principal, cei care asigurau racolarea și segmentul care asigura exploatarea victimelor era format în principal din cetățeni români, la momentul actual, există o evidentă reorientare a grupărilor prin specializarea acestora, în sensul că racolarea și recrutarea se realizează de către cetățeni români, iar exploatarea, frecvent exploatarea sexuală, se realizează fie de cetățeni italieni, de cetățeni albanezi sau de cetățeni spanioli, în funcție de țara de destinație.

După anul 2007, în condițiile în care România a devenit ultima frontieră a Uniunii Europene și, pe cale de consecință, principala poartă de intrare a populației din estul către vestul Europei, s-a constatat o creștere evidentă a numărului de cazuri de trafic de migranți.

În primul semestru al anului 2010, exploatarea sexuală a victimelor ocupa primul loc, fiind identificate 175 de victime, 46% din total, spre deosebire de aceleași perioade ale anilor precedenți, când exploatarea prin muncă era principala modalitate de traficare a victimelor. Exploatarea pentru muncă înregistrează în această perioadă 144 de victime, un procent de 38%, iar cea pentru obligarea la cerșetorie, 41 de victime, 11% din total¹.

2.4 . Victime (definiția noțiunii reprezintă încă un subiect de dezbatere)

Conform GAATW persoană traficată este *"o persoană recrutată, transportată, cumpărată, vândută, transferată, primită sau cazătă în modul descris în definiția traficului de persoane, inclusiv copii, indiferent dacă copilul a consimțit sau nu."*²

Protocolul ONU nu definește termenul de *victimă* a traficului de persoane, fapt ce ar putea constitui un neajuns al documentului. Înalțul Comisar ONU pentru drepturile omului atrage atenția asupra acestei lacune legislative: "Faptul de a nu fi bine identificată o victimă a traficului poate conduce la negarea drepturilor sale fundamentale, așa încât statele au fost invitate să formuleze principii directoare... pentru o identificare rapidă și precisă a victimelor traficului de persoane. Statele utilizează abordări diferite în ceea ce

¹ Ministerul Administrației și Internelor, Inspectoratul General al Poliției Române, Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane, *Evaluarea statistică a traficului de persoane în semestrul I 2010 - analiza populației de victime*, București, 2010

http://anipt.mai.gov.ro/ro/docs/studii/raport_semestrial_2010.pdf

² *Alianța globală împotriva traficului de femei (GAATW); Standarde de drepturi fundamentale pentru tratarea persoanelor traficate; ianuarie 1999.*

privește înscrierea unei astfel de dispoziții în legislația națională dar și de a conferi un mandat specific în cadrul unui plan de acțiune națională”³.

Importanța identificării victimelor traficului de persoane și a recunoașterii statutului de victimă este consacrată prin Convenția Consiliului Europei asupra luptei împotriva exploatării – „Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane, adoptată la 3 mai 2005, deschisă spre semnare și semnată de România la Varșovia la 16 mai 2005⁴ - “ termenul victimă desemnează orice persoană fizică care este supusă traficului de ființe umane...” (art. 4, al.e).

Legea nr. 678/2001 nu conținea o normă-definiție care să precizeze înțelesul noțiunii de victimă a traficului de persoane, dar termenul de victimă a traficului de persoane era definit în *Hotărârea de Guvern nr. 1238 din 10.10.2007 privind aprobarea standardelor specifice pentru serviciile specializate de asistență și protecție a victimelor traficului de persoane*. Potrivit acestui act normativ, conceptul de victimă a traficului de persoane desemnează orice persoană fizică vătămată despre care există informații că a fost supusă infracțiunilor traficului de persoane prevăzute de Legea nr. 678/2001.

Prin Ordinul nr. 335 din 29 octombrie 2007 al Ministerului Internelor și reformei administrative, publicat în Monitorul Oficial nr. 849 din 17 decembrie 2007 se institua Mecanismul național de identificare și referire a traficului de persoane, cu scopul de a adopta un “răspuns unitar, coordonat de către toate instituțiile și organizațiile implicate în lupta antitrafic, fapt care conduce la îmbunătățirea capacității de identificare a victimelor traficului de persoane și de asigurare a protecției și asistenței acestora, indiferent de instituția sau organizația cu care aceasta intră în contact pentru prima dată. Acesta reprezintă ansamblul de norme (măsuri și acțiuni) destinate identificării și referirii victimelor traficului de persoane în vederea asigurării nevoilor de asistență și protecție ale acestora...”. Victima traficului de persoane - în sensul prezentului mecanism național, conceptul de victimă a traficului de persoane desemnează orice persoană fizică despre care există informații că a suferit o vătămare fizică sau psihică, o suferință emoțională, o pierdere economică sau o vătămare gravă a drepturilor sale fundamentale, prin acțiuni sau inacțiuni care încalcă legislația penală în materia prevenirii și combaterii traficului de persoane. Victima traficului de persoane asistată - persoană vătămată prin săvârșirea infracțiunilor prevăzute în Legea nr. 678/2001 , cu modificările și completările ulterioare, care beneficiază de un serviciu de asistență. Identificarea victimelor traficului de persoane - procesul de constatare a faptului că o persoană este victimă a traficului de persoane. Identificarea se poate realiza în mod formal, de către organele judiciare, în urma activităților de cercetare penală, precum și de către furnizorii de servicii sociale, prin anchete sociale, dar și în mod informal, prin analiza indicatorilor care pot oferi indicii referitoare la existența unui posibil caz de trafic de persoane.

Prin Legea 230 din 30 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial nr. 812 din 6 decembrie 2010 pentru modificarea Legii 678 a fost introdus art. 3 care precizează că “prin victimă a traficului de persoane se înțelege orice persoană fizică subiect pasiv al faptelor prevăzute la art. 12, 13, 15, 17, 18, indiferent dacă participă sau nu în procesul penal în calitate de parte vătămată”.

Victime ale traficului sunt considerate:

³ Raportul prezentat de către Înalțul Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului către Consiliul Economic și Social. Linia directoare nr. 2. Documentul ONU: E/2002/68/Add. 1, 20 mai 2002.

⁴ Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 622 din 19/07/2006

- persoanele care au fost supuse la violență, abuzuri de autoritate sau la amenințări care au stat la baza intrării lor în acest proces ce a dus la exploatarea lor sexuală sau au survenit pe parcursul acestuia;
- acele persoane care au fost înșelate de organizatori/traficanti și care au crezut că au un contract de muncă atrăgător fără nici o legătură cu comerțul sexual, sau pur și simplu un loc de muncă obișnuit;
- acele persoane care sunt conștiente de adevăratele intenții ale organizatorilor/traficantilor și care au consimțit anterior la această exploatare sexuală cauza fiind situația vulnerabilă în care se aflau. Abuzarea de situația de vulnerabilitate a victimelor este inclusă, în mod expres, ca element constitutiv al traficului.

Descoperirea (identificarea) victimelor traficului de ființe umane are o importanță deosebită pentru protecția dreptului omului, victimă a traficului, deoarece este destinată, înainte de toate, să asigure accesul persoanelor traficate la asistența necesară din partea societății. La nivelul structurilor de aplicare a legii există un sistem de identificare proactivă ce se adresează tuturor victimelor traficului de persoane, conform prevederilor Legii 678/2001 și a Ordinului comun nr. 335/2008 privind mecanismul național de identificare și referire a victimelor traficului de persoane (MNIR).

Prin adoptarea *MNIR* s-a creat un sistem formal de identificare a victimelor traficului de persoane aflate în situații de risc crescut de victimizare, fiind aplicat de către structurile care au emis Ordinul: Ministerul Internelor și Reformei Administrative, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Ministerul Sănătății Publice, Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, Ministerul Afacerilor Externe, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Ministerul Justiției.

În conformitate cu *MNIR*, identificarea victimelor traficului de persoane constituie prima etapă a mecanismului de identificare și referire, scopul acesteia fiind de a constata dacă o persoană este sau nu victimă a traficului de persoane și de a asigura, în acest caz, accesul la servicii specializate de asistență și protecție.

Identificarea presupune stabilirea unui prim contact cu persoana presupusă a fi victimă a traficului de persoane, analiza indicatorilor care pot ajuta instituția/organizația care a venit în contact cu aceasta să determine existența unei posibile situații de trafic de persoane și realizarea doar de către personalul specializat a unui prim interviu care poate să stabilească prezența elementelor traficului de persoane.

Pe baza protocoalelor de cooperare semnate cu celelalte instituții de aplicare a legii din România sau alte instituții cu competențe în domeniu, poliția primește date și informații cu privire la persoane care pot deveni victime ale traficului de persoane sau prezintă un risc ridicat în acest sens (ex: de la ORI se primesc date cu privire la cetățenii străini care primesc vize de muncă în ferme, baruri de noapte, cluburi, vize de căsătorie etc.).

În cursul anului 2010 Camera Deputaților a transmis instituțiilor europene și Guvernului României o Opinie privind Propunerea de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității, adoptată apoi ca Directiva 36/2011.

Dintre observațiile transmise instituțiilor Uniunii, cu această ocazie, menționăm:

- definiția „victimei” îngăduie accesul în această categorie a unor persoane pe care legislația României nu le consideră victime⁵. Considerăm că modificarea legii române la acest punct nu ar fi dezirabilă.
- cel puțin excepțiile privind persoanele condamnate ar trebui incluse.
- propunerea de directivă omite să determine care este momentul și condițiile specifice, în care autoritatea respectivă trebuie să înceapă să-și îndeplinească obligațiile față de victimă și când încetează această obligație⁶.
- ar trebui prevăzută și o procedură care să stabilească ce măsuri se întreprind dacă la finalizarea cercetării se stabilește că „*evaluarea preliminară*” nu este reală, inclusiv pentru recuperarea sumelor suportate de autoritățile statului.
- nu este abordată problema victimelor care participă la procedurile judiciare și care sunt eligibile și pentru măsuri de protecție a martorului. Ar trebui stabilit care dintre măsurile destinate victimei și care dintre măsurile destinate martorului se vor aplica.

În răspunsul său, transmis în cadrul dialogului informal propus de Comisia Europeană în Comunicarea “Furnizând Rezultate pentru Europa”, COM (2006) 211, Comisia Europeană a arătat că un punct de încetare a statutului de victimă nu ar trebui stabilit, întrucât aceasta ar împiedica victima să își exercite drepturile la o dată ulterioară, de exemplu atunci când procedurile penale sunt redeschise ca urmare a apariției de noi probe.

Comisia Europeană nu a considerat nici că ar trebui să se instituie o procedură specială care s-ar aplica în cazurile în care o victimă nu este recunoscută în cele din urmă drept victimă.

În ce privește protecția martorilor Comisia Europeană a arătat că s-a concentrat într-o primă fază pe protecția victimelor că este de acord că și martorii care nu sunt victime în

⁵ Legislația României nu conține o definiție a victimei, dar, în mod indirect, în măsurile legate de rambursa cheltuielilor și de acordarea de către stat a compensațiilor financiare, Legea 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor, restrânge categoria de „victimă”: art. 21 lit. a) limitează dreptul victimei de a i se rambursa cheltuielile, doar la “infracțiuni intenționate comise cu violență”, iar în privința membrilor de familie, la „soțul, copiii și persoanele aflate în întreținerea persoanelor decedate prin săvârșirea infracțiunilor grave, intenționate și comise cu violență (art. 21 lit. b), iar art. 22. – (1) Compensația financiară nu se acordă dacă:

a) se stabilește ca fapta nu există sau nu este prevăzută de legea penală ori că fapta a fost săvârșită în stare de legitimă apărare împotriva atacului victimei în condițiile art.44 din Codul penal;

b) victima este condamnată definitiv pentru participarea la un grup infracțional organizat;

c) victima este condamnată definitiv pentru una dintre infracțiunile prevăzute la art.21 alin.(1);

d) instanța reține în favoarea făptuitorului circumstanța atenuantă a depășirii limitelor legitimei apărări împotriva atacului victimei prevăzută la art.73 lit.a) din Codul penal sau circumstanța atenuantă a provocării prevăzută la art.73 lit.b) din Codul penal.

(2) Victima care a beneficiat de compensație financiară sau de un avans din compensația financiară este obligată la restituirea sumelor dacă se stabilește existența unuia dintre cazurile prevăzute la alin.(1).

⁶ Legislația României conține unele precizări: art. 9. din Legea nr. 211/2004 prevede o limitare în timp a consilierii psihologice gratuite la cel mult 3 luni, iar în cazul victimelor care nu au împlinit vârsta de 18 ani, la cel mult 6 luni.

același timp, ar putea avea aceeași nevoie de sprijin și protecție și că ar putea aborda această problemă într-o acțiune viitoare.

La 15 aprilie 2013, Comisia Europeană a prezentat o propunere privind drepturile victimelor traficului de persoane în UE, cuprinzând o descriere generală a drepturilor victimelor traficului de persoane pentru a li se oferi informații clare, ușor de utilizat, privind dreptul la muncă, drepturile sociale, dreptul la ședere și dreptul la compensații la care cetățenii au dreptul în temeiul legislației UE. Această descriere generală va fi folosită de către victime, de către profesioniștii din domeniul traficului de persoane (ONG-uri, poliția, autoritățile responsabile cu imigrația, inspectorii muncii, polițiștii de frontieră, personalul medical și asistenții sociali). Acest document va contribui la exercitarea efectivă a acestor drepturi, deoarece va permite autorităților din statele membre ale UE să ofere sprijinul și protecția de care victimele au nevoie și pe care acestea le merită.

Profilul victimei în România în anul 2010⁷

Femei

Categoria cea mai vulnerabilă la trafic, 211 victime (55% din populația totală), au fost femei, dintre care 99 victime (46%) au fost minore, în primul semestru al anului 2010;

122 de victime femei (58%) au provenit din mediul rural, 1 victimă a provenit din capitală, restul provenind din mediul urban (88 victime);

Principalele 5 județe de proveniență în cazul femeilor au fost Dolj (18), Argeș (16), Timiș (13), Bistrița Năsăud (12) și Bihor (11);

Exploatarea sexuală este principala modalitate de traficare a femeilor, 74% din victimele femei fiind exploatate prin această modalitate pe stradă, în locuințe, cluburi sau bordeluri; 31 de victime femei au fost exploatate prin muncă forțată în agricultură, construcții sau în alte sectoare de activitate; pentru perioada primului semestru al anului 2010, au fost identificate și victime femei exploatate prin obligarea la cerșetorie (8 victime), furturi (1 victimă) sau pentru care exploatarea nu a mai avut loc existând doar elementele de recrutare și/sau transport, cazare (14 tentative la trafic de persoane);

Traficul intern este principala destinație a traficului de persoane pentru victimele femei, iar în trafic extern principalele destinații au fost Italia (40 victime), Spania (25 victime), Germania (21 victime) și Cehia (10 victime);

Bărbați

Majoritatea victimelor de sex masculin au fost adulți, 83% din totalul de 168 victime;

Principalele județe de proveniență au fost Timiș (31), Bihor (27), Satu-Mare (20), Maramureș (20), Covasna (14) și Bistrița-Năsăud (14);

⁷ Ministerul Administrației și Internelor, Inspectoratul General al Poliției Române, Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane, *Evaluarea statistică a traficului de persoane în semestrul I 2010 - analiza populației de victime*, București, 2010

http://anitp.mai.gov.ro/ro/docs/studii/raport_semestrial_2010.pdf

Recrutarea a fost realizată în mai mult de 50% din cazuri de către persoane necunoscute anterior victimelor, de cele mai multe ori prin promiterea unui loc de muncă în străinătate;

Modalitățile de exploatare.

Cea mai utilizată metodă de exploatare pentru victimele de gen masculin, a fost, și pentru această perioadă, munca forțată (67% din total), cel mai uzual sector de activitate fiind agricultura, urmată de munca în construcții;

Pentru obligarea la cerșetorie au fost traficate 20% din victimele de sex masculin, exploatarea sexuală fiind prezentă pentru 11% din victime; în perioada de raportare au fost înregistrate 3 victime exploatare pentru pornografie pe internet și o tentativă la traficul de persoane;

Traficul intern a reprezentat principala destinație și în cazul victimelor de sex masculin, cu 48 de victime traficate pe teritoriul țării noastre; în ceea ce privește traficul extern, principalele țări de destinație au fost Spania (41 victime), Italia (26 victime), Cehia (21 victime) și Grecia (15 victime).

Minori

Spre deosebire de aceeași perioadă a anilor anteriori, numărul minorilor victime este în creștere atât cantitativ cât și ca procent calculat din populația totală de victime, fiind identificate în acest an 126 de victime minore, dintre care 99 fete și 27 băieți;

Mediul urban a fost proveniență pentru mai mult de 50% dintre minorii victime; 64% din total au provenit din familii biparentale;

Principalele 5 județe de proveniență au fost Timiș (18), Dolj (13), Hunedoara (9), Brașov (8), Bistrița Năsăud (8);

Traficul intern a fost în mod majoritar destinație a traficului de minori cu 95 de minori traficați în interiorul granițelor țării noastre, ceea ce reprezintă, 75% din totalul minorilor identificați;

În cazul traficului extern, Italia și Spania au reprezentat principalele destinații, fiind identificați 13, respectiv 6 minori victime, în semestrul I al anului 2010;

Recrutarea pentru trafic a fost realizată pentru un procent de 58% de către cunoștințe, prin abordarea directă a victimei cu oferte pentru prostituție, oferte de muncă în străinătate sau în țară sau pentru cerșetorie, călătorie, etc;

În cazul minorilor exploatarea sexuală este predominantă, 94 de minori fiind exploatați astfel pe stradă, în locuințe, bordeluri, cluburi

2.5 Infractionari, tendința infracțională, perspective de evoluție a acțiunilor anti-trafic (acțiune globală, abordare holistică, caracter interdisciplinar)

Cine sunt traficanții? De obicei sunt bărbați, dar și femei, cu vârste cuprinse între 20 și 40 de ani. Majoritatea au ocupații legate de locuri care le dau posibilitatea unui contact direct cu potențialele victime: barmani, chelneri, taximetriști etc. Ei au aerul unor persoane demne de încredere și afișează discret semne ale bunăstării. Sunt foarte convingători și au mereu la îndemână o poveste despre cineva care a plecat și s-a realizat din toate punctele de vedere în străinătate. Acești "binevoitori" dispuși să ajute o tânără să câștige mai bine peste hotare sunt, uneori, cunoștințe sau chiar rude ale ei⁸.

⁸ Dosar – Traficul de persoane: UE luptă cu un flagel ce aduce venituri uriașe - http://www.euractiv.ro/uniunea-europeana/articles%7CdisplayArticle/articleID_11294/Oamenii-ca-

Traficanții de persoane care răspund penal potrivit normelor Protocolului ONU sunt persoanele fizice, persoanele juridice, precum și grupuri criminale organizate, participația penală fiind saționată sub toate formele sale. Normele Protocolului ONU prevăd sancționarea traficantilor cu pedepse proporționale cu gravitatea faptei și descurajante prin quantum. Statele semnatare sunt obligate să considere infracțiunea de trafic din categoria celor grave, aplicând o pedeapsă pentru forma simplă a infracțiunii a cărui maxim nu poate fi mai mic de 4 ani. Protocolul nu dispune expres asupra reținerii de circumstanțe agravante pe baza cărora se pot aplica sporuri de pedeapsă. Cu toate acestea, legislația națională a majorității statelor semnatare reține circumstanțe agravante. De asemenea, se prevede, ca măsură asiguratorie, confiscarea specială a bunurilor obținute prin desfășurarea activității de trafic de persoane. Incriminarea cererii de persoane traficate, sub orice formă, este, în premieră, una dintre obligațiile care revin statelor semnatare al Protocolului ONU.

Traficul de persoane are la bază inegalitatea de gen, lipsa egalității de șanse, disparitățile economice accentuate, corupția și vulnerabilitățile datorate lipsei unui sistem legislativ și judiciar ferm și incapacității statului de a-și proteja cetățenii.

Traficul de persoane nu poate fi combătut doar prin controlul crimelor și condamnare; incriminarea este imperativă, dar nu suficientă. Legislația anti-trafic trebuie să cuprindă recunoașterea persoanelor traficate ca victime îndreptățite la protejarea drepturilor lor umane fundamentale. Legislația referitoare la imigrație, muncă, sănătate și protecția copilului trebuie revizuită și amendată pentru a acoperi toate aspectele traficului, astfel încât să ofere un cadru comprehensiv pentru cuprinderea fenomenului. Statele trebuie să acționeze în scopul creării unui cadru pentru prevenirea victimizării și revictimizării, pentru protejarea tuturor celor care au suferit de pe urma crimelor și pentru condamnarea criminalilor. Statul trebuie să acționeze pentru combaterea factorilor ce contribuie la dezvoltarea fenomenului, pentru a oferi cetățenilor alternative la exploatarea ale căror victime devin, prin dezvoltarea locurilor de muncă, serviciilor. Trebuie să supravegheze implementarea legilor și monitorizarea tuturor activităților astfel încât să minimizeze profitul care poate fi obținut de pe urma traficului de persoane.

Traficul de persoane este o problemă globală, care transcende granițele naționale, este o crimă transnațională, similară prin natura ei traficului internațional de arme și droguri, ca atare necesită politici transnaționale care angajează cooperarea internațională prin schimb de informații și asistență mutuală.

2.6. *Etapele infracțiunii de trafic*⁹

a) **Etapă de recrutare**

Traficanții care încearcă să atragă persoanele în situație de trafic, utilizează un număr de metode:

Prin forță, constrângere, complicitate și ignoranță

marfa.html; vezi și Ștefăroi, N., *Incriminarea traficului de ființe umane*, în Mateuț, G., Petrescu, V. E., Ștefăroi, *Traficul de ființe umane. Infractor. Victimă. Infracțiune*, Asociația Magistraților Iași, Asociația Alternative Sociale, 2005, p. 28.

⁹ Beate Andrees (coordonator program și responsabil de ediție), *Traficul de ființe umane în scopul exploatarei economice*. International Labour Office - http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_norm/@declaration/documents/instructionalmaterial/wcms_088507.pdf

Recrutorii pot atrage victimele, promițându-le locuri de muncă bine remunerate în statele de destinație. De asemenea, aceștia pot face uz de violență și constrângere. Unele victime sunt răpite, dar în cele mai multe cazuri, la etapa recrutării, există o anumită înțelegere între traficant și potențiala victimă.

Prin recrutare voluntară a victimelor care nu suspectă consecințele

Atrași de promisiunea unei vieți mai bune, mulți migranți pleacă voluntar cu recrutorii, unii chiar căutându-i, dornici fiind să le plătească taxele solicitate și acceptând să se îndatoreze față de recrutor, astfel riscând să intre într-o situație de servitute, în care datoriile sunt de cele mai dese ori sporite de câteva ori.

Prostituție și trafic

Femeile care lucrează în industria sexuală a țării de origine sunt supuse unui risc sporit de a deveni traficate. Aceasta are loc deoarece proxeneții sunt, în mare parte, membri ai rețelelor criminale, iar femeile au fost deja traficate în țara lor, vândute sau re-vândute etc.

Documente false

Migranții ar putea primi acte false – pașapoarte și vize, contracte de muncă, certificate de căsătorie etc.

Prin aplicarea anumitor proceduri

Înainte de plecare, traficanții ar putea să-i oblige pe migranți și familiile lor să plătească integral sau în parte cheltuielile de călătorie, în bani cash sau sub alte forme. Traficanții, la fel, le-ar putea impune migranților condiții clare, precum:

- a. Să accepte tutela oferită de către un reprezentant al rețelei criminale în țara de destinație
- b. Angajarea obligatorie în țara de destinație în condițiile dictate de către traficant
- c. Angajarea în sectoarele selectate de către traficanți, fără a avea dreptul de a depune plângere
- d. Un „jurământ al tăcerii” care, dacă nu este respectat, va genera arestarea migrantului de către poliție și deportarea lui.

Raportul ANITP pentru primul trimestru al anului 2010 arată că, în România, recrutarea victimelor a fost realizată, în 82% din cazuri, prin abordarea directă a victimei și convingerea acesteia în sensul acceptării unei oferte aparent avantajoase, cum ar fi promisiunea unui loc de muncă în străinătate. Recrutarea prin promisiuni false este întâlnită în 56% din cazuri, procent mult mai mic față de cel înregistrat în aceeași perioadă a anului trecut, când pentru 75% din cazurile identificate, recrutorii au apelat la recrutarea prin promisiuni false. Pentru această perioadă, se observă o creștere procentuală a victimelor care acceptă recrutarea pentru prostituție, procentul fiind de 15% din totalul victimelor identificate. Alte condiții expuse de traficanți pentru determinarea victimelor în sensul acceptării ofertei au însumat un procent de 27%. În ceea ce privește relația cu recrutorul, cele mai multe victime au fost înșelate de către prieteni sau persoane care făceau parte din cercul de cunoștințe, următoarea categorie a recrutorilor fiind persoane necunoscute anterior victimelor¹⁰.

¹⁰ Ministerul Administrației și Internelor, Inspectoratul General al Poliției Române, Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane, *Evaluarea statistică a traficului de persoane în semestrul I 2010 - analiza populației de victime*, București, 2010 – http://anitp.mai.gov.ro/ro/docs/studii/raport_semestrial_2010.pdf

b) Transportul

Traficul se poate desfășura în interiorul sau peste hotarele țării, prin utilizarea diferitelor metode și mijloace, a unor mijloace de transport variate, pe rute simple sau complexe.

În linii mari, există o serie de trasee cheie în regiune:

- ⇒ *Din estul Balcanilor și dincolo de ei, prin Albania și apoi prin Slovenia și Ungaria, până în Uniunea Europeană.*
- ⇒ *Din statele central europene, prin Croația și Slovenia, până în Austria.*
- ⇒ *Din Orientul mijlociu și Orientul îndepărtat, din fostele republici sovietice, prin Ucraina, Republicile Cehă și Slovacă sau Ungaria, până în Uniunea Europeană.*
- ⇒ *Ca și mai sus, dar prin sud, prin Albania, până în Grecia.*
- ⇒ *Din Turcia, Bulgaria sau România și apoi prin Albania, traversează Marea Adriatică spre Italia și dincolo de aceasta.*

c) Exploatarea

După ce migrantul ajunge în țara de destinație, traficanții deseori își dau în vileag metodele abuzive, de constrângere și exploatare. Acolo, aceștia își lasă victimele în condiții de dependență și înăbușă orice încercare de revoltă. Astfel, ceea ce pare la început contrabandă, în realitate, poate deveni trafic.

Cele mai uzitate de forme de abuz aplicat de către angajator rezidă din ore de muncă mult peste normele obișnuite, neplata salariului, muncă în alt domeniu decât cel promis (prostituție), lipsa concediului de odihnă, abuz sexual, fizic și psihic, subalimentare/înfometare, confiscarea documentelor de identitate, amenințarea cu violența asupra celui implicat sau asupra familiei acestuia.

2.7 Interdependențe cu alte domenii, zone de suprapunere (imigrație – azil, criminalitate organizată, drepturile omului, asistență socială, trafic intern)

Traficul de persoane, cu forme de manifestare care intră în noțiunea largă de crimă organizată (traficul de droguri, traficul de arme, terorismul etc.), creează vulnerabilități noi, extinse care destabilizează echilibrele sociale, demografice, etnice, culturale, în condițiile în care mecanismele naționale de protecție socială sau sănătate publică sunt incapabile a da un răspuns coerent problemelor societății, prin depășirea capacității de absorbție a pieței muncii, prin tulburarea echilibrului dintre structurile de control al legalității și ordinii publice¹¹.

Traficul organizat nu funcționează ca un fenomen izolat. Odată înființate, rețelele de trafic se diversifică rapid și dezvoltă relații reciproc avantajoase cu organizațiile criminale existente care operează în alte sfere, cum ar fi terorismul, traficul de droguri și arme. Scopul fundamental al acestora este obținerea de profituri cât mai mari.

¹¹ Kartusch A. , *Reference Guide for Anti-Trafficking Legislative Review with Particular Emphasis on South Eastern Europe*, Warsaw: OSCE, 2001, p.3.

La nivelul grupurilor criminale organizate care au un interes financiar pe piețele sexului și ale muncii existente, se constată o violență crescută, deoarece scoaterea sau introducerea victimelor traficate pe piețele ilegale ale sexului și muncii provoacă, uneori, adevărate „războaie ale teritoriilor” întrucât traficanții se confruntă cu elemente infracționale locale pentru a avea controlul asupra acestor forme profitabile de exploatare umană. Acesta este îndeosebi cazul traficului pentru exploatarea sexuală, deoarece mizele financiare implicate sunt foarte mari. Piețele sexului pe care se găsesc victimele traficului sunt parțial controlate de infractori locali care acționează în cooperare cu grupuri importante de traficanți care pot furniza femei.¹²

Convenția ONU împotriva crimei organizate transfrontaliere definește grupul infracțional organizat ca fiind „un grup structurat alcătuit din trei sau mai multe persoane care există de o anumită perioadă de timp și acționează în înțelegere, în scopul săvârșirii uneia sau mai multor infracțiuni grave (...) pentru a obține, direct sau indirect, un avantaj financiar sau un alt avantaj material”.

Traficul de persoane ca o formă a crimei organizate

Traficul de persoane, ca formă de manifestare a crimei organizate, are o serie de trăsături caracteristice acesteia, este organizat de grupări criminale clandestine; traficul de ființe umane și crima organizată folosesc uneori aceleași rute și rețele, fie prin traficul paralel, în care persoanele sunt traficate folosind aceleași rute și rețele ca pentru mărfurile ilegale; traficul combinat, în care traficul de persoane se face în același timp cu alte forme de contrabandă (de exemplu, folosind aceleași vehicule); traficul de înlocuire, în care aceleași rute sunt folosite pentru traficul cu diferite mărfuri, altele de fiecare dată; de exemplu, rețelele crimei organizate pot folosi fostele rute ale traficanților de arme pentru a introduce clandestin persoane într-o zonă de conflict după terminarea ostilităților; traficul invers, în care aceleași rute sunt folosite pentru traficul în ambele direcții; traficul de persoane se desfășoară într-un sens, iar contrabanda cu droguri în celălalt; comerțul cu amănuntul combinat, în care se face trafic de mărfuri diverse, inclusiv de oameni, droguri și arme.

Traficul de persoane ca problemă a migrării

În ultimii ani, tot mai des, fenomenul traficului de persoane este definit prin prisma migrației ilegale. În limitele acestei metode, prevenirea traficului de persoane presupune prevenirea ieșirii/intrării, respectiv, staționării persoanelor; are loc în limitele hotarelor aceluiași stat. În acest context strategia de combatere a traficului de persoane devine o luptă împotriva migrării ilegale. Astfel, mai multe state (atât țări de origine, cât și de destinație) duc o politică restrictivă în ceea ce privește migrarea, care, printre altele, prevede politica strictă și condiționată de eliberare a vizelor și controlul strict al granițelor; limitarea numărului permiselor de ședere și de muncă; expulzarea tuturor persoanelor fără permis de reședință; controlul riguros al străinilor pe teritoriul țării; supravegherea mai strictă a căsătoriilor între cetățenii diferitelor state; incriminarea imigranților ilegali etc. O astfel de politică face din traficul de persoane o afacere foarte profitabilă, acționând în sens negativ asupra persoanelor care, în condițiile în care țara de origine nu le oferă oportunități de angajare și, în esență, posibilitatea unei vieți normale,

¹² <http://anitp.mai.gov.ro/ro/docs/studii/trafic%20de%20femei%20iunie%202009.pdf>

fac apel la modalități ilegale de migrare, devenind astfel vulnerabile la diferitele forme de abuz și violență.

Astfel, traficul de persoane devine o problemă a muncii, în condițiile în care politica statelor de destinație este orientată către protejarea propriilor muncitori, imigranților fiindu-le “rezervate” sectoarele de muncă prost plătite, sau cele ce țin de economia subterană, în care devin mult mai vulnerabile, dat fiind statutul lor de ilegalitate.

Traficul de persoane ca problemă a încălcării drepturilor omului

Declarația ministerială de la Haga subliniază că *“traficul de femei este o încălcare gravă a drepturilor omului, combaterea căreia solicită o strategie multidisciplinară și coordonată în care să participe toate părțile interesate – organizațiile neguvernamentale, organizațiile de asistență socială, structuri de drept, de migrare. O astfel de strategie de combatere solicită eforturi comune atât naționale, cât și regionale și internaționale. Însă responsabilitatea principală cade pe statele membre ale Uniunii Europene. Pentru că organizațiile neguvernamentale sunt larg definite drept purtători de schimbări și surse de asistență pentru femei, organizațiile statale trebuie să acorde susținere acestor organizații neguvernamentale”*.

Traficul de persoane intern

Raportul victimelor exploatate în interiorul granițelor țării noastre, din total, reprezintă, în anul 2011, 28% (296 victime), cu 2% mai mare față de anul trecut. Diferența nu este una îngrijorătoare, mai ales că, în valori cantitative, numărul victimelor traficate intern în acest an (296) este chiar mai mic față de cifra de 305 victime, raportată în anul anterior. Cu toate acestea, o analiză spațială a județelor sursă pentru trafic intern (analiza a fost întocmită pe baza județelor de domiciliu ale victimelor) prezintă în totalitate județele României ca fiind sursă, într-o măsură mai mare sau mai mică. Județele care au fost sursă principală a traficului intern au fost în acest an Argeș, Brașov, Bihor, Arad și Iași.

Victimele traficate intern au înregistrat în acest an o pondere de 28% din totalul victimelor identificate. Raportul trafic intern versus trafic extern este de aproximativ 1 victimă la 4 victime identificate.

În cazul traficului intern, un indicator care aduce un plus valoare cunoașterii dimensiunii traficului de persoane este cel al județului în care are loc exploatarea.

2.8 Acțiuni conexe la nivelul societății (educație, sănătate, cultură, religie, mass-media, servicii consulare, etc.)

În ceea ce privește prevenția traficului de persoane, mai precis reducerea vulnerabilității potențialelor victime, problematica trebuie extinsă de la nivelul de informare la cel de educare a populației, de găsim a acelor soluții de comunicare care ar determina o reacție benefică din partea acesteia.

Instituțiile invitate la audieri – complexitatea problemei și necesitatea abordării multidisciplinare

Ministerul Educației, Cercetării și Inovării are obligația coordonării celorlalte ministere implicate și colaborarea cu organizațiile neguvernamentale specializate în activități anti-trafic, în vederea realizării de programe de educare a părinților și copiilor pentru prevenirea traficării, în special în cazul grupurilor sociale vulnerabile.

Potrivit rapoartelor Ministerului, în cadrul orelor de dirigenție sau ca activități extrașcolare sunt organizate diverse acțiuni menite să atenționeze elevii și părinții acestora asupra riscurilor de trafic și asupra semnelor care pot duce la identificarea eventualilor traficanți: studii de caz, cercetări, întâlniri cu specialiști, dezbateri, concursuri etc. Aceste activități sunt realizate de unitățile din teritoriu (inspectorate școlare județene, centre de asistență psihopedagogică, unități școlare), din bugetele proprii sau cu sprijinul partenerilor (IJP, Centrele regionale ANITP, organizații neguvernamentale etc.).

Alături de acestea, în cadrul acțiunilor de prevenire desfășurate la nivelul societății, se înscriu programele naționale derulate de către Ministerul Educației:

- „Programul național de Educație pentru sănătate în școala românească” (PNESSR) se derulează la nivel național, la toți anii de studiu și cuprinde capitole destinate formării unui stil de viață sănătos și de asumare a unor responsabilități pentru asigurarea bunăstării individuale și sociale. În cadrul acestui proiect se vor organiza cursuri pe teme de stil de viață sănătos nu numai cu profesori, dar și cu factori de decizie locali, lucru care poate contribui la adoptarea unor politici locale care să sprijine eforturile de prevenire a traficului, precum și pe cele de asistență acordată victimelor în vederea reintegrării școlare;

- „Programul național de Educație pentru cetățenie democratică” (PNECD) vizează direct fenomenul traficului, destinând problematicii prevenirii și combaterii traficului de ființe umane capitole distincte, eșalonate pe tot parcursul sistemului de învățământ preuniversitar (clasele I–XII). Suporturile de curs destinate elevilor, precum și ghidurile metodologice destinate cadrelor didactice se află pe site-ul www.edu-media.ro. În prezent, programul *Educație pentru cetățenie democratică* se derulează în 1500 de unități școlare, atât în mediul urban cât și în cel rural. În cadrul proiectului „Educația părinților”, realizat în parteneriat cu UNICEF România, MECTS a elaborat și programe destinate informării părinților asupra consecințelor acestor fenomene.

Cadrelor didactice care aplică în prezent PNESSR și PNECD au participat la cursuri de formare în cele două domenii, aceste cursuri cuprinzând și referiri la prevenirea traficului de persoane.

Prin respectarea prevederilor *Legii nr. 272/21.06.2004, privind protecția și promovarea drepturilor copilului*, se realizează prevenirea indirectă a unor situații de trafic în rândul elevilor, cadrele didactice având sarcina de a semnaliza serviciului public de asistență socială sau, după caz, Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului cazurile de rele tratamente, abuzuri sau de neglijare a copiilor. Cadrele didactice au fost informate referitor la aplicarea acestei legi și la obligațiile care le revin.

Rețeaua de asistență medicală comunitară, inițiată din anul 2002 - prin intermediul acesteia trebuie să se îmbunătățească accesul la servicii medicale pentru segmentele populației defavorizate, cu impact direct asupra ameliorării stării de sănătate, să se modifice atitudinea și comportamentul acestei categorii sociale în sensul responsabilizării față de propria stare de sănătate și nu în ultimul rând sensibilizarea și creșterea implicării comunității față de nevoile populației marginalizate.

Programul a demarat ca program pilot în 7 județe și municipiul București prin angajarea a 160 de asistenți medicali comunitari. Dovedindu-și utilitatea programul s-a

dezvoltat și s-a ajuns ca la finele anului 2005, în 23 de județe și Municipiul București, să-și desfășoare activitatea 463 de asistenți medicali comunitari care deservește 554 de comunități. Populația acoperită de asistenții medicali comunitari a fost de 259.229 locuitori dintre care 32.281 femei de vârstă reproductivă și 58.488 de copii cu vârsta cuprinsă între 0-18 ani.

Sistemul mediatorilor sanitari pentru comunitățile de romi a crescut de la 174 de mediatorii sanitari în 2006, la 498 mediatorii sanitari la începutul anului 2008; aceștia au activat în 500 comunități de romi, deserving o populație de peste 350.000 de persoane.

În prezent cei peste 1.200 de asistenți medicali comunitari și cei peste 500 de mediatorii sanitari au fost preluați, în conformitate cu legislația în vigoare privind descentralizarea, de către consiliile locale. În acest mod rețeaua asistenților medicali comunitari și a mediatorilor sanitari pentru comunitățile de romi, devin foarte utile în activități de prevenire, monitorizare și combatere a traficului de persoane, ținând cont de faptul că aceștia lucrează în comunități defavorizate în care riscul apariției fenomenului de trafic de persoane este crescut.

Rețeaua națională de promovare a sănătății și educației pentru sănătate a asigurat, printre alte activități, organizarea unor campanii de informare, educare și comunicare referitoare la adoptarea unui stil de viață sănătos, la prevenirea bolilor cu transmitere sexuală în cadrul comunităților vulnerabile și poate să dezvolte programe educaționale și de sănătate care să vizeze grupurile de risc cu sprijin logistic oferit de experții Agenției Naționale Împotriva Traficului de Persoane.

Contribuția **Ministerului de Externe** la prevenirea și combaterea fenomenului traficului de persoane s-a manifestat în colaborarea, la nivelul misiunilor diplomatice și oficiilor consulare, prin programe speciale și servicii sociale și umanitare, în conformitate cu convențiile internaționale la care România este parte (garantarea dreptului la protecție și asistență socială și medicală, integrarea în societate sau asigurarea unui loc de muncă etc.), participarea în cadrul unor campanii mass-media trimestriale (presă scrisă – cotidiene cu răspândire largă în zonele potențial furnizoare de victime, posturi TV, Radio), inclusiv în campanii de informare cu privire la condițiile de ieșire din România a minorilor neînsoțiți.

Organizațiile non-guvernamentale române și străine susțin cu precădere efortul de reintegrare a victimelor traficului de persoane, în principal femei și copii. Dintre cele care înregistrează un real succes în acest domeniu amintim: *ADPARE*, *Alternative sociale*, *Reaching Out*, *Betania Bacău*, *Salvați Copiii*. Astfel de asociații au în vedere asistența în situații de criză, dar și cea pe termen lung, ambele menite să conducă la o reintegrare socială optimă. În acest sens, se are în vedere asistența medicală, psihologică, juridică, consilierea vocațională, orientarea profesională, consilierea și medierea familială, dar și servicii de informare în vederea prevenirii traficului de persoane¹³.

IGPR - ANTP a desfășurat campanii de prevenire a traficului de persoane care au fost orientate către reducerea numărului de victime minori ale traficului de persoane, și a victimelor adulte, exploatate sexual și prin muncă forțată.

Campaniile implementate la nivel național, au fost realizate în parteneriat cu diverse instituții publice și ONG-uri. Dintre acestea, sunt de menționat campaniile „Lăsați copilăria copiilor”, „Banii tăi îi îmbogățesc pe traficanți”, „Banii tăi ucid suflete!”, „Ziua Europeană de luptă Împotriva Traficului de Persoane - 18 octombrie”, „Omul cu două fețe”, Campanie de informare și conștientizare a populației cu privire la migrația

¹³ www.adpare.ro ; www.antitrafic.ro.

forței de muncă și traficul de persoane - exploatare prin muncă. Campanie de informare „Traficul de persoane nu iartă” în cadrul proiectului RO.B.S.I. - *„Reducerea numărului de victime române și bulgare traficate în Italia și Spania”*, co-finanțat de Comisia Europeană care este implementat împreună cu parteneri din Italia, Spania și Bulgaria

În prezent, România participă, alături de Moldova, Bulgaria, Belarus, România și Ucraina, la numeroase programe regionale și internaționale pentru prevenirea și combaterea traficului de persoane, cele mai recente fiind Inițiativa de Cooperare Sud-Est europeană (SECI) și programul regional finanțat de Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei pentru combaterea traficului de persoane în Europa de Est și de Sud-Est. România face parte din statele implicate în astfel de proiecte de colaborare, ca urmare a nevoii de îmbunătățire a rezultatelor privind asistența și protecția victimelor traficului de persoane. Un bun exemplu în acest sens îl constituie proiectul inițiat în 2009 „Consolidating assistance for victims of trafficking in Romania”, finanțat de Guvernul Elveției și susținut în parteneriat de către România, Organizația Internațională pentru Migrație (OIM). Proiectul se concretizează în activități de cooperare pentru combaterea traficului de persoane și de monitorizare a asistenței acordate victimelor traficului.

3. CADRUL NORMATIV (include doar actele principale și prevederile fundamentale)

3.1 Național

- **Strategia Națională împotriva traficului de persoane pentru perioada 2012 – 2016 (S.N.I.T.P.).** S.N.I.T.P. - urmărește eficientizarea cooperării interinstituționale și stabilește domeniile de acțiune și o definire a obiectivelor strategice în funcție de acestea. Astfel, fiecărei direcții de acțiune și fiecărui obiectiv strategic îi corespund o serie de obiective specifice și metode de realizare.

- **Planul Național de Acțiune 2012 – 2014 (PNA)** pentru implementarea Strategiei naționale împotriva traficului de persoane 2006 – 2010.

Documentul prezintă informații generale relevante, definirea problemei și principalele domenii de acțiune și obiective strategice în domeniul traficului de persoane. Obiectivele strategice sunt prezentate detaliat, subordonând obiective specifice, activități, responsabili și parteneri, surse de finanțare, termen de realizare, monitorizare și evaluare - indicatori de evaluare

Principalele acte normative în vigoare sunt :

- Legea 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, cu modificările și completările ulterioare
- Legea 292/2011 a asistenței sociale, cu modificările și completările ulterioare
- Legea 287/2009 Codul Civil cu modificările și completările ulterioare
- Legea 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală cu modificările și completările ulterioare
- Legea 140/1996 Codul Penal cu modificările și completările ulterioare
- Legea nr. 286/2009 privind noul Cod penal
- Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală
- Legea 53/2003 Codul Muncii cu modificările și completările ulterioare
- Codul de procedura penală cu modificările și completările ulterioare

- Legea 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor cu modificările și completările ulterioare
- HG 299/2003 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a dispozițiilor Legii 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane
- Ordinul 335/2007 pentru aprobarea Mecanismului național de identificare și referire a victimelor traficului de persoane
- Hotărârea de Guvern 1238/2007 privind aprobarea Standardelor naționale specifice pentru serviciile specializate de asistență și protecție a victimelor traficului de persoane
- Legea 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor cu modificările și completările ulterioare
- OUG 194/2002 privind regimul străinilor în România cu modificările și completările ulterioare
- Legea 682/2002 privind protecția martorilor cu modificările și completările ulterioare
- Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului cu modificările și completările ulterioare
- Hotărârea de Guvern nr. 49 din 19 ianuarie 2011 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și în rețea în situațiile de violență asupra copilului și de violență în familie și a Metodologiei de intervenție multidisciplinară și interinstituțională privind copiii exploatați și aflați în situații de risc de exploatare prin muncă, copiii victime ale traficului de persoane, precum și copiii români migranți victime ale altor forme de violență pe teritoriul altor state;
- OMMSF NR. 288/2006 pentru aprobarea Standardelor minime obligatorii privind managementul de caz în domeniul protecției drepturilor copilului
- Hotărârea de Guvern nr. 460/2011 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale împotriva Traficului de Persoane
- Hotărârea de Guvern nr. 1142/2012 privind aprobarea Strategiei naționale împotriva traficului de persoane pentru perioada 2012–2016 precum și Planul național de acțiune 2012–2014 pentru implementarea acesteia
- Legea 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate
- Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice și persoanele juridice.
- H.G. nr. 1654 din 2006 privind aprobarea Strategiei naționale împotriva traficului de persoane pentru perioada 2006 – 2010;
- H.G. nr. 982/2008 privind aprobarea Planului național de acțiune 2008-2010 pentru implementarea Strategiei naționale împotriva traficului de persoane pentru perioada 2006 – 2010.

Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane - legea-cadru în materia combaterii traficului de persoane este o lege penală specială structurată pe 3 paliere:

- **prevenire** (inclusiv prin prevederea cooperării ministerelor competente cu organizații neguvernamentale),
- **combatere** (categorii de infracțiuni: infracțiuni privind traficul de persoane, infracțiuni în legătură cu traficul de persoane, dispoziții speciale, dispoziții speciale privind procedura judiciară),

- **protecția și asistența victimelor traficului de persoane** (se înființează centre de asistență și protecție a victimelor traficului, în județele Arad, Botoșani, Galați, Giurgiu, Iași, Ilfov, Mehedinți, Satu Mare și Timiș, se prevăd măsuri speciale de protecție pentru străini – art. 38, 39, 39¹ din Lege).

Prin **Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane**, cu modificările și completările ulterioare și **HG nr. 299/2003 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a dispozițiilor Legii 678/2001** privind prevenirea și combaterea acestui fenomen, sunt statuate activități concrete de luptă eficientă împotriva traficului de persoane pentru autoritățile și instituțiile publice, organizațiile neguvernamentale și alți reprezentanți ai societății civile care desfășoară, separat sau, după caz, în cooperare, o activitate susținută de prevenire și combatere a traficului de persoane, în special de femei și copii, protecție și o asistență fizică, juridică, psihologică și socială.

La data de 17 mai 2010 a fost adoptat de plenul Senatului, în calitate de cameră decizională, **Proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 678/2001 pentru prevenirea și combaterea traficului de persoane (L663/2008/12.11.2009)**, inițiat de Ministerul Administrației și Internelor.

Proiectul de lege a fost adoptat de către Parlament și trimis spre promulgare la data de 30 octombrie 2009, însă pe data de 12. 11. 2009 Președintele României a cerut **reexaminarea** proiectului de lege în vederea modificării regimului sancționator propus de acesta.

Noul Cod penal al României¹⁴:

Acesta reglementează infracțiunile de trafic și exploatare a unor persoane vulnerabile, fiind aduse în *capitolul al VII-lea al Titlului I al părții speciale* incriminări cuprinse în prezent în Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România.

Textele de incriminare a traficului de persoane, de minori și de migranți au fost sistematizate pentru o mai ușoară înțelegere și o mai bună corelare cu alte texte de incriminare, fără a li se aduce însă modificări substanțiale.

A fost introdusă o nouă formă agravată – săvârșirea infracțiunilor asupra a două sau mai multe persoane în aceeași împrejurare – incidentă în ipoteza în care faptele au fost săvârșite într-o unitate spațio-temporală, evitându-se astfel incertitudinile cu privire la existența unității sau pluralității de infracțiuni în cazul pluralității de victime.

În redactarea textului au fost avute în vedere și dispozițiile Deciziei-cadru a Consiliului Uniunii Europene 2002/629/JAI privind lupta împotriva traficului de ființe umane.

În urma ratificării de către România a Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane (prin Legea nr. 300/2006), a fost introdusă și o incriminare nouă, folosirea serviciilor care fac obiectul exploatarei unei persoane traficate (incriminare cerută de art. 19 din Convenție).

¹⁴ Noul Cod penal al României a fost adoptat de Parlamentul României în data de 25 iunie 2009 în temeiul art. 114 (3) din Constituție, în urma angajării răspunderii Guvernului în fața Camerei Deputaților și a Senatului în ședința comună din data de 22 iunie, și a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 511 din 24 iulie 2009 - Legea nr. 286/2009

Renunță la incriminarea infracțiunii de cerșetorie în forma consacrată de codul penal în vigoare, dar propune două incriminări noi, conexe cerșetoriei, menite să răspundă unor situații frecvente în ultimii ani.

A fost constituit **Grupul Interministerial de Lucru (GIL)**, alcătuit din reprezentanți ai Ministerului Administrației și Internelor (MAI), Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești (MJLC), Ministerului Afacerilor Externe (MAE), Ministerului Public (MP), Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale (MMFPS), Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului (MECTS), Ministerului Sănătății (MS), Ministerului Culturii și Patrimoniului Național (MCPN) și ai Autorității Naționale pentru Protecția Familiei și Drepturilor Copilului (ANPFDC). GIL se întrunește ori de câte ori este nevoie, în vederea trasării politicilor publice în domeniul prevenirii și combaterii traficului de persoane, precum și al asistenței acordate victimelor.

La lucrările GIL participă și experți ai altor autorități sau instituții publice decât cele menționate, precum și reprezentanți ai asociațiilor și fundațiilor care desfășoară activități în domeniul prevenirii traficului de persoane și al asistenței și consilierii victimelor.

Grupului Tematic de Lucru (GTL) pentru coordonarea națională a activităților de protecție și asistență a victimelor traficului de persoane a fost înființat prin Ordinul comun *al ministrului administrației și internelor, al ministrului educației, cercetării și tineretului, al ministrului sănătății publice, al ministrului muncii, familiei și egalității de șanse, al președintelui autorității naționale pentru protecția drepturilor copilului, al președintelui Agenției naționale pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați, al președintelui Agenției naționale pentru ocuparea forței de muncă, al președintelui Agenției naționale pentru romi.*

Legea nr. 211 din 27 mai 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor

Legea nr. 211/2004 oferă cadrul legal general în ceea ce privește protecția victimelor infracțiunilor. Acest act normativ nu se referă doar la victimele traficului de persoane, ci la victimele oricăror tipuri de infracțiuni.

Victimele infracțiunilor beneficiază de următoarele măsuri de protecție:

- Informare cu privire la drepturile lor,
- Consiliere psihologică sau alte forme de asistență,
- Asistență juridică gratuită,
- Compensarea financiară.

➤ Informarea victimelor

Potrivit art. 4 din Legea nr. 211/2004, organele judiciare au obligația de a informa victima, încă de la primul contact cu aceasta, cu privire la următoarele: serviciile și organizațiile care asigură consiliere psihologică sau orice alte forme de asistență a victimei, în funcție de necesitățile acesteia; organul de urmărire penală la care poate face plângere; dreptul la asistență juridică și unde se poate adresa pentru exercitarea acestui drept; condițiile și procedura pentru acordarea asistenței juridice gratuite; drepturile procesuale ale persoanei vătămate, ale părții vătămate și ale părții civile, procedura pentru acordarea compensării financiare de către stat, precum și modalitatea în care poate beneficia de dispozițiile Legii nr. 682/2002 privind protecția martorilor.

➤ *Consilierea psihologică sau alte forme de asistență a victimelor unor infracțiuni.*

Conform art. 8-11 din Legea 211/2004, serviciile de probațiune care funcționează pe lângă fiecare tribunal, victimele anumitor tipuri de infracțiuni, printre care și cele ale traficului de persoane, pot beneficia de consiliere psihologică și alte forme de asistență, asigurată de către serviciile de probațiune sau de către organizații neguvernamentale, în mod independent sau în cooperare cu autoritățile publice.

Consilierea psihologică se asigură, în mod gratuit, pentru o perioadă de cel mult 3 luni, iar în cazul victimelor care nu a împlinit vârsta de 18 ani, pe o perioadă de cel mult 6 luni.

➤ *Asistența juridică gratuită*

Conform capitolului 4 din Legea nr. 211/2004, asistența juridică gratuită se acordă, la cerere, mai multor categorii de victime, ținând seama, pe de o parte, de gravitatea infracțiunii săvârșite, iar, pe de altă parte, de situația materială a victimei.

Victimele traficului de persoane nu sunt prevăzute expres în cadrul acestei legi, dar ele beneficiază de asistență juridică obligatorie conform Legii nr. 678/2001 pentru prevenirea și combaterea traficului de persoane.

➤ *Compensarea financiară*

Sistemul de compensare financiară de către stat a victimelor infracțiunilor săvârșite cu violență are în vedere situațiile în care victime ale unei infracțiuni nu pot obține această compensație din partea autorului infracțiunii, adică în principal atunci când făptuitorul rămâne necunoscut, este insolubil sau dispărut.

În prezent, compensarea financiară se acordă, la cerere, victimelor anumitor tipuri de infracțiuni, printre care și traficul de persoane.

Legea nr. 211/2004 a fost modificată și completată în anul 2007 (prin OUG 113/2007), în vederea respectării cerințelor Directivei Consiliului 2004/80/EC din 20 aprilie 2004 privind despăgubirea victimelor infracțiunilor, directivă ce obligă statele membre să prevadă un mecanism intern pentru acordarea de compensații financiare victimelor infracțiunilor cu violență, cu caracter transfrontalier (situația în care o persoană a fost victima unei infracțiuni săvârșite cu violență pe teritoriul unui alt stat membru al UE decât cel pe al cărui teritoriu locuiește).

3.2. Cadrul legislativ la nivelul UE:

- Decizia-cadru a Consiliului 2001/220/JAI din 15 martie 2001 privind statutul victimelor în cadrul procedurilor penale

Obiectivul: apropierea normelor și practicilor privind statutul și principalele drepturi ale victimelor, asigurându-se în special:

- respectarea demnității victimelor,
- dreptul acestora de a informa și de a fi informate,
- dreptul de a înțelege și de a fi înțelese,
- dreptul de a fi protejate în diversele etape ale procedurii și de a beneficia

de luarea în considerare a dezavantajului de a locui într-un stat membru diferit de cel în care a fost săvârșită infracțiunea.

- Decizia-cadru a Consiliului 2002/629/JAI din 12 iulie 2002 privind combaterea traficului de persoane

La data de 17 octombrie 2008, Comisia Europeană a organizat o reuniune consultativă în vederea evaluării eficienței aplicării Deciziei-cadru 2002/629/JAI în lupta împotriva infracțiunii de trafic de persoane și, subsecvent, a unei eventuale revizuirii a acestui instrument european. Statele membre prezente la reuniune s-au pronunțat în favoarea adoptării unui instrument modificator.

În cadrul reuniunii Consiliului UE Justiție și Afaceri Interne de la Luxemburg din data de 6 aprilie 2009 a fost prezentată propunerea de Decizie-cadru privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane și protejarea victimelor și de abrogare a Deciziei-cadru a Consiliului 2002/629/JAI. Pe parcursul negocierilor purtate în anul 2009, statele membre au analizat propunerea de Decizie-cadru, precum și observațiile și comentariile pe marginea variantelor de text elaborate.

La Consiliul JAI din 1 decembrie 2009, Comisia Europeană a fost invitată să înainteze o nouă propunere de instrument având în vedere intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona.

- Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane și protejarea victimelor, de abrogare a Deciziei-cadru 2002/629/JAI, ca și propunerea de decizie-cadru lansată în 2009, are la bază Convenția Consiliului Europei CETS nr. 197 privind acțiunea împotriva traficului de ființe umane, adoptată în 2005 și Protocolul ONU din 2000 privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transfrontaliere organizate.

Față de aceste instrumente internaționale, propunerea include, ca valoare adăugată, următoarele elemente principale:

- dispoziții procedurale speciale aplicabile victimelor vulnerabile, menite să prevină victimizarea secundară;
- un domeniu de aplicare mai larg al dispoziției privind neaplicarea de sancțiuni victimelor obligate să săvârșească infracțiuni, indiferent de mijloacele ilicite folosite de autorii infracțiunii;
- un standard mai înalt în privința asistenței acordate victimelor, în special în ceea ce privește tratamentul medical;
- competență extrateritorială extinsă, statele membre fiind obligate să urmărească penal proprii resortisanți sau persoanele care își au reședința obișnuită pe teritoriul lor și care au comis infracțiunea de trafic de persoane în afara teritoriului statului în cauză; utilizarea unor instrumente de investigație diverse, cum ar fi ascultarea telefoanelor și accesul la informații financiare;
- tratamentul special al victimelor în cadrul procedurilor penale, inclusiv nepedepsirea victimelor care suportă consecințele activităților infracționale;
- un standard de protecție și asistență mai ridicat pentru victime, și mai ales măsuri de protecție speciale pentru copii;
- un nivel corespunzător al pedepselor, adaptat gravității infracțiunii.

Obiectivul României în cadrul negocierilor a fost de a **sprijini adoptarea** propunerii de directivă care vizează consolidarea cadrului legislativ al Uniunii Europene în domeniul combaterii traficului de persoane și **de a asigura compatibilitatea** propunerii de directivă cu legislația națională relevantă.

- **Recomandările din Raportul Grupului de experți**¹⁵

Grupul de experți privind traficul de persoane a fost mandatat să contribuie la dezvoltarea în continuare a prevenirii și a luptei împotriva traficului de persoane, să permită Comisiei colectarea de opinii în vederea inițiativelor acesteia referitoare la traficul de persoane și să pregătească *un raport având la bază recomandările* prevăzute în *Declarația de la Bruxelles*.

La 22 decembrie 2004, grupul de experți a prezentat raportul în cauză însoțit de o serie de recomandări în vederea lansării de noi propuneri concrete la nivel european.

- Decizia Consiliului din 24 iulie 2006 privind încheierea, în numele Comunității Europene, a Protocolului privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special de femei și copii, adițional la Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, în ceea ce privește dispozițiile protocolului, în măsura în care acestea intră în sfera de aplicare a articolelor 179 și 181 A din Tratatul de instituire a Comunității Europene (2006/618/CE)¹⁶
- Decizia nr. 779/2007/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2007 de instituire, pentru perioada 2007-2013, a unui program special de prevenire și combatere a violenței împotriva copiilor, a tinerilor și a femeilor, precum și de protecție a victimelor și a grupurilor expuse riscurilor (programul Daphne III), ca parte a Programului general “Drepturile fundamentale și justiția”¹⁷
- Propunere de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind instituirea Ordinului European de Protecție, a fost inițiat de Belgia, Bulgaria, Estonia, Franța, Italia, Ungaria, Polonia, Portugalia, România, Finlanda, Suedia și Spania la data de 7 ianuarie 2010;

Scopul acestei inițiative constă în instituirea unui nou instrument juridic la nivelul Uniunii Europene, menit să asigure protecția victimelor tuturor categoriilor de infracțiuni, în cadrul unor proceduri penale sau de altă natură, pe tot teritoriul Uniunii Europene. Instrumentul vizează păstrarea aceluiași nivel de protecție acordat de unul dintre statele membre, astfel încât schimbarea reședinței pe teritoriul altui stat membru decât cel care a acordat protecția să nu implice pierderea acesteia.

Propunerea vizează instituirea unui *ordin european de protecție*, care ar urma să fie emis de o autoritate judiciară sau de o autoritate echivalentă dintr-un stat membru, în scopul de a proteja – în alt stat membru – viața, integritatea fizică și psihică a unei persoane a cărei situație de pericol a fost stabilită în cadrul unor proceduri penale sau de altă natură. În prezent, la nivelul Uniunii Europene, lipsește un astfel de instrument destinat protecției victimelor la nivel transfrontalier, instrument care să acopere toate categoriile de infracțiuni.

15

http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/crime/trafficking/doc/report_expert_group_1204_en.pdf

¹⁶ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:262:0044:01:FR:HTML>

¹⁷ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:173:0019:0026:FR:PDF>

3.3 Reglementări internaționale privind traficul de persoane

România se află printre statele care au ratificat toate instrumentele internaționale legate direct sau indirect, de combaterea traficului de persoane. Redăm mai jos cele mai semnificative acte internaționale la care țara noastră este parte:

- Legea pentru ratificarea Convenției Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, a Protocolului privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, precum și a Protocolului împotriva traficului ilegal de migranți pe calea terestră, a aerului și pe mare, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, adoptate la New York la 15 noiembrie 2000, ratificată de România prin Legea nr. 565/2002.
- Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special a femeilor și copiilor, adițional la Convenția ONU împotriva criminalității transnaționale organizate („Protocolul de la Palermo”), 2000.
- Protocolul ONU împotriva traficului de emigranți, intrat în vigoare la 28 ianuarie 2004, deja ratificat de către România.
- Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, 1989 și Protocolul opțional privind vânzarea copiilor, prostituția și pornografia infantilă, 2000.
- Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei (CEDAW), 1979.
- Convenția Organizației Internaționale a Muncii (IOM) nr.182/1999 privind interzicerea celor mai grave forme de muncă a copiilor.
- Deciziile nr. 2006/618/CE și 2006/619/CE ale Consiliului din 24 iulie 2006 privind încheierea, în numele Comunității Europene, a Protocolului privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special de femei și copii, adițional la Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate.
- Decizia nr. 2004/579/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind încheierea, în numele Comunității Europene, a Convenției Organizației Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate [Jurnalul Oficial L 261 din 6.8.2004].
- Deciziile nr. 2006/616/CE și 2006/617/CE ale Consiliului din 24 iulie 2006 privind încheierea, în numele Comunității Europene, a Protocolului împotriva traficului ilegal de migranți pe cale terestră, a aerului și pe mare, adițional la Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate [Jurnalul Oficial L 262 din 22.9.2006].
- Legea nr. 300/2006 pentru ratificarea Convenției Consiliului Europei privind Combaterea Traficului de Ființe Umane, semnată de către partea română la data de 16 mai 2005, la Varșovia.
- Legea 252/2010 privind ratificarea Convenției Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale, adoptată la Lanzarote la 25 octombrie 2007 și semnată de România la Lanzarote la 25 octombrie 2007.

4. ORGANIZARE

4.1 *Activitatea de programare: strategii și planuri de acțiune*

În octombrie 2009, Grupul pentru combaterea traficului de persoane și-a stabilit strategia și Planul de acțiune pentru implicarea Parlamentului României în activitatea de combatere a traficului de persoane la nivel național. În vederea realizării scopului său, Grupul și-a stabilit ca priorități:

- redactarea listei instituțiilor și organizațiilor naționale și internaționale, sau organizațiilor de profil din alte state membre ale UE, cu atribuții în domeniu, care pot deveni parteneri ai „Grupului”;
- redactarea listei actelor normative naționale, europene și internaționale relevante pentru domeniul în cauză;
- stabilirea obiectivelor activității proprii și urmărirea realizării acestora astfel:
 - reducerea traficului de femei și copii în România, ca țară de origine și tranzit și în Uniunea Europeană
 - consolidarea cadrului legislativ, instituțional și asigurarea resurselor
 - participarea la adoptarea cadrului legislativ european
 - creșterea numărului de anchete penale și condamnări ale traficantilor
 - optimizarea acțiunilor specifice ale organelor de aplicare a legii
 - consolidarea sistemelor de gestiune integrată a frontierelor
 - asigurarea măsurilor pentru protecția victimelor
- exercitarea atribuțiilor constituționale privind controlul parlamentar asupra activităților autorităților naționale cu competențe în materie;
- asigurarea unui flux de informații permanent între Comisia pentru afaceri europene și instituțiile / compartimentele specializate din parlament, guvern, ministere, alte organe ale administrației publice naționale, date statistice, informații, materiale documentare;
- încheierea de protocoale de cooperare ale Parlamentului României, cu organizații care nu se supun controlului parlamentar;
- coordonarea elaborării de analize, sinteze, studii comparative privind gestiunea problematicei traficului de femei și copii la nivel național și european, dinamica fenomenului, tendințele privind măsurile legislative și de implementare adoptate fie la nivelul UE, fie al celorlalte state membre;
- susținerea cu mijloacele specifice instituției parlamentare, a acțiunilor autorităților competente la nivel național, privind traficul de femei și copii; astfel:
 - urmărește transpunerea la timp și de calitate a actelor UE;
 - verifică și propune amendarea actelor normative naționale;
 - monitorizează implementarea și aplicarea legislației în materie;
 - asigură un forum de dezbateră, sub auspiciile Comisiei pentru afaceri europene, a proiectelor de acte normative în materie, a planurilor de acțiune și modului optim de aplicare măsurilor stabilite, de evaluare a eficienței acestor măsuri, fie la nivelul celorlalte state membre UE; organizează reuniuni la Parlamentul României
- diseminarea în toate mediile societății românești a informațiilor privind traficul de femei și copii, riscurile pentru victime, măsurile de combatere, măsurile pentru protecția victimelor;

- colaborarea cu grupuri similare din parlamentele naționale ale statelor membre UE, pe baza unor protocoale de cooperare interparlamentare, sau „ad-hoc”;
- participarea la reuniuni organizate de organizații naționale și internaționale, sau de organizații din alte state membre ale UE;
- elaborarea unor rapoarte privind stadiul progreselor în combaterea traficului de persoane.

Pentru realizarea obiectivelor sale, Grupul a stabilit organizarea următoarelor acțiuni:

- ⇒ monitorizarea realizării prevederilor Strategiei naționale împotriva traficului de persoane 2012 – 2016 și ale Planului național de acțiune 2012 - 2014 pentru implementarea Strategiei
- ⇒ organizarea unui schimb de informații, consultări, activități comune cu instituțiile care fac parte din Grupul interministerial de lucru pentru coordonarea și evaluarea activității de prevenire și combatere a traficului de persoane
- ⇒ cercetarea caracteristicilor, dimensiunilor și tendințelor fenomenului
- ⇒ colaborarea la inițierea, evaluarea și controlul parlamentar al proiectelor de legi și inițiativelor politice sau administrative, inclusiv la evaluarea și controlul parlamentar al propunerilor din cadrul UE
- ⇒ inițiativa creării în România a unui nucleu de coordonare cu parlamentele naționale din statele candidate, potențial candidate, state care au încheiat Acorduri de asociere și stabilizare cu UE, alte state de origine, tranzit, destinație, vecine, pentru combaterea traficului de persoane
- ⇒ acordarea de sprijin pentru creșterea implicării organizațiilor societății civile și autorităților publice locale din zonele expuse fenomenului
- ⇒ acordarea de sprijin pentru dezvoltarea rețelei de Centre de asistență pentru victime

4.2 Instituții / organizații (include doar instituțiile principale și competențele definitorii

4.2.1 Instituții naționale

Ministerul administrației și internelor

Are responsabilități de prevenire, combatere, asistența victimelor, gestiuneainformațiilor, evaluarea fenomenului, planificare / programare (strategic și operațional),furnizarea de date specifice, cooperare cu structuri internaționale de profil.

Acționează pentru punerea în aplicare a Strategiei Naționale împotriva traficuluide persoane pentru perioada 2012 – 2016 și măsurilor din Planul Național de Acțiune2012 - 2014 pentru implementarea Strategiei naționale.

Inspectoratul General al Poliției de Frontieră - Începând cu data de 01.05.2009, linia de muncă privind combaterea traficului de persoane nu mai este în competența Poliției de Frontieră, fiind transferată exclusiv în competența Inspectoratului General al Poliției Române – Direcția de Combatere a Criminalității Organizate. În cazul în care poliția de frontieră descoperă cazuri de trafic de persoane este sesizată de îndată unitatea de parchet competentă, care dispune continuarea cercetărilor de către ofițeri de poliție judiciară. În acest fel, deși nu mai exista o structură dedicată la nivelul IGPFR, au mai fost instrumentate cauze de trafic de persoane și după această dată.

Inspectoratul General al Poliției Române (IGPR- DCCO-SCTP) și unitățile corespondente din teritoriu, este structura MAI, ce desfășoară activități investigative pe linia traficului de persoane.

Direcția de Combatere a Criminalității Organizate prin Structurile de Combatere a Traficului de Ființe Umane, are următoarele *atribuții principale*:

- desfășoară activități investigative, de cercetare penală și de urmărire penală conform delegărilor, privind traficul de persoane, minori, organe, țesuturi și/sau celule de origine umană;

- desfășoară din inițiativă proprie și sub coordonarea Parchetului acțiuni informativ–operative pentru identificarea și documentarea activității infracționale a grupurilor organizate, implicate sau care săvârșesc infracțiuni de trafic de persoane, de minori, organe, țesuturi și/sau celule de origine umană;

- adaptează modul de acțiune în plan operativ, în funcție de schimbările legislative în domeniu și noile moduri de operare, actualizează și completează procedurile operaționale standard de lucru cu privire la linia de muncă aflată în responsabilitate;

- reprezintă Poliția Română în cadrul întâlnirilor, seminariilor, conferințelor naționale, regionale și internaționale pe linia traficului de persoane;

- cooperează cu reprezentanții structurilor similare din străinătate, precum și cu reprezentanții altor instituții abilitate, care sunt implicate în prevenirea și combaterea traficului de persoane;

Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane - ANIP

Principalele obiective ale ANIP sunt:

1. Crearea și dezvoltarea unui sistem național centralizat de evidență a datelor privind traficul de persoane, care să includă date statistice referitoare atât la combaterea fenomenului, cât și la prevenirea acestuia și asistența acordată victimelor în vederea reintegrării sociale

2. Cercetarea și evaluarea periodică a caracteristicilor, dimensiunilor și evoluției fenomenului traficului de persoane

3. Consolidarea rolului Agenției Naționale împotriva Traficului de Persoane de coordonator național al activităților împotriva traficului de persoane;

4. Colaborare în vederea îmbunătățirii coordonării în domeniul traficului de copii;

5. Îmbunătățirea coordonării în domeniul asistenței victimelor;

6. Monitorizarea și evaluarea implementării Strategiei naționale și a Planului național de acțiune pentru implementarea Strategiei naționale împotriva traficului de persoane.
7. Desfășurarea activităților de prevenire a traficului de persoane prin informarea și sensibilizarea populației în vederea conștientizării riscurilor asociate traficului de persoane, precum și reducerea vulnerabilității grupurilor de risc
8. Crearea unui sistem național integrat de identificare și referire a victimelor traficului de persoane;
9. Dezvoltarea cooperării victimelor/ martorilor în procesul judiciar,
10. Dezvoltarea colaborării cu statele membre și structurile specializate ale Uniunii Europene în domeniul prevenirii și combaterii traficului de persoane și acordării asistenței necesare victimelor acestuia;
11. Întărirea dialogului cu țările non-UE și participarea la activitățile și forumurile regionale și internaționale.

Oficiul român pentru imigrări - ORI

Este o structură specializată, cu personalitate juridică, în subordinea MAI. Exerciță atribute date prin lege pentru implementarea politicilor României în domeniile migrației, azilului și al integrării străinilor, precum și a legislației relevante în aceste domenii:

- avizează acordarea vizelor de intrare în România a străinilor;
- aprobă solicitările de reîntregire a familiei;
- eliberează, în condițiile legii, documente care atestă identitatea, șederea sau rezidența, precum și documentele de călătorie;
- exercită atribuțiile conferite prin lege cu privire la regimul îndepărtării străinilor de pe teritoriul României;
- instituie, în condițiile legii, interdicții de intrare în România; poate decide cu privire la retrimiteră străinului într-o țară terță sigură, în condițiile prevăzute de Legea 122/2006 privind azilul în România, cu modificările ulterioare;
- participă la elaborarea strategiei naționale în domeniul imigrației și implementarea acesteia prin planuri de acțiune anuale, asigurând totodată și secretariatul tehnic al Grupului Interministerial de Coordonare a Implementării Strategiei Naționale privind Imigrația;
- gestionează Sistemul național de evidență a străinilor, asigurând funcționarea, păstrarea și exploatarea evidențelor în conformitate cu prevederile legale

Ministerul muncii, familiei și protecției sociale - elaborează și aplică măsuri speciale de integrare pe piața muncii a persoanelor cu risc ridicat de a fi traficate, în special pentru femeile din zonele defavorizate și pentru persoanele marginalizate social.

Autoritatea Națională pentru Protecția Familiei și Drepturilor Copilului - organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, aflat în

subordinea M.M.S.S.F.; asigură monitorizarea respectării principiilor stabilite de Convenția cu privire la drepturile copilului¹⁸, coordonarea la nivel central a activității de protecție și de asistență specială a copilului, precum și urmărirea și controlul aplicării reglementărilor din aceste domenii.

Ministerul Sănătății - Crearea și dezvoltarea unui sistem național centralizat de evidență a datelor privind traficul de persoane;

- Consolidarea rolului ANITP ;
- Informarea și sensibilizarea populației ;
- Acordarea de asistență medicală specializată pentru victimele traficului de persoane, în conformitate cu legislația în vigoare;
- Dezvoltarea unui curs de formare pentru personalul medical în domeniul prevenirii, monitorizării și combaterii fenomenului de trafic de persoane (împreună cu ANITP)

Ministerul Justiției - Contribuie la buna funcționare a sistemului judiciar și la asigurarea condițiilor îndeplinirii justiției ca serviciu public: planifică strategic realizarea reformelor sistemului judiciar, implementarea politicilor publice de modernizare a acestuia și de prevenire și combatere a corupției și a criminalității organizate; reglementează cadrul normativ și instituțional al sistemului judiciar și al îndeplinirii justiției ca serviciu public.

Ministerul Justiției a fost desemnat autoritatea română responsabilă cu asistența, în conformitate cu art. 3 alin. (1) din Directiva Consiliului 2004/80/EC din 20 aprilie 2004 privind despăgubirea victimelor infracțiunilor, în domeniul obținerii compensațiilor financiare, transpusă în România prin O.U.G. nr. 113/2007 pentru modificarea și completarea Legii nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor, aprobată prin Legea nr. 45/2008. Formularele de cerere de obținere a compensațiilor financiare în situații transfrontaliere este anexat la Ordinul Ministrului Justiției nr. 1319/C/13.05.2008

Ministerul Public

Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism (DIICOT) competentă să investigheze și să coordoneze activitățile de combatere a infracțiunilor de criminalitate organizată, inclusiv a traficului de persoane. Legea nr. 508/2004 privind înființarea, organizarea și funcționarea în cadrul Ministerului Public a Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism stabilește competențele legale ale acestei structuri.

Ministerul afacerilor externe - HG 1142/2012 aprobă „Planul Național de acțiune 2012 – 2014 pentru implementarea Strategiei naționale împotriva traficului de persoane pentru perioada 2012 – 2016”, care stabilește obiective specifice, activități,

¹⁸ ratificată prin Legea nr. 18/1990, republicată

responsabilități, resurse, termen de realizare și indicatori de evaluare pentru obiectivele strategice prevăzute în SNITP

Ministerul educației, cercetării, tineretului și sportului - are stabilite o serie de sarcini în cadrul Strategiei Naționale Antitrafic, în domeniul prevenirii traficului de persoane și în cel al măsurilor de reintegrare școlară a victimelor;

- derulează în prezent și programe de dimensiuni naționale care au competențe de prevenire a traficului de persoane și au beneficiat de finanțate substanțiale: „Programul Național de educație pentru sănătate în școala românească-PNESSR”, „Programul național de educație pentru cetățenie democratică-PNECD”, proiectul „Educația părinților” – în parteneriat cu UNICEF România

Grupul Interministerial de Lucru pentru coordonarea și evaluarea activității de prevenire și combatere a traficului de persoane (G.I.L.) înființat în martie 2001¹⁹, coordonează și evaluează activitățile în domeniul traficului de persoane, având rol consultativ și de facilitare a cooperării interinstituționale, implicit cu societatea civilă.²⁰

Este alcătuit din reprezentanți ai Ministerului Administrației și Internelor (MAI), Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești (MJLC), Ministerului Afacerilor Externe (MAE), Ministerului Public (MP), Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale (MMFPS), Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului (MECTS), Ministerului Sănătății (MS), Ministerului Culturii și Patrimoniului Național (MCPN) și ai Autorității Naționale pentru Protecția Familiei și Drepturilor Copilului (ANPFDC).

La lucrările Grupului participă și experți ai altor autorități sau instituții publice decât cele menționate, precum și reprezentanți ai asociațiilor și fundațiilor care desfășoară activități în domeniul prevenirii traficului de persoane și al asistenței și consilierii victimelor.

Oficiul Român pentru Adopție - autoritate publică română care supraveghează și sprijină activitățile de protecție a copilului prin adopție și realizează cooperarea internațională în acest domeniu; este organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, aflat în subordinea Guvernului României.

Organizația Internațională pentru Migrație (IOM), dezvoltă activități de conștientizare, de asistență a victimelor, ajută la repatrierea acestora și la reintegrarea lor socială. O.I.M. este o agenție de finanțare, implementare și monitorizare a activităților antitrafic; oferă adăpost, servicii de asistență medicală, psihologică, curs profesional de 3 luni (coafură, brutărie); colaborează cu M.E.C. pe problema introducerii în programele

¹⁹ H.G.299/2003 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a dispozițiilor Legii nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, publicată M.Of. nr. 206 din 31 martie 2003

²⁰ Acest Comitet a elaborat Planul Național de Acțiune, plan care este compatibil cu planul regional de acțiune al Pactului de Stabilitate. Planul Național de Acțiune se focalizează pe reforma legislativă și aplicarea legii, în primul rând, dar cuprinde și activitățile de cooperare dintre diferite organisme guvernamentale, organizații internaționale și ONG-uri, în toate domeniile de acțiune (cercetare, prevenire, asistarea victimelor, reforma legislativă și aplicarea legii).

școlare al victimelor traficului de persoane.

4.2.2 Instituții europene

Uniunea Europeană și agențiile sale, Oficiul European de Poliție - Europol, Colegiului European de Poliție – CEPOL, Unitatea Europeană de Cooperare Judiciară - Eurojust, Agenția Europeană pentru Gestionarea Cooperării Operative la Frontierele Externe ale Statelor Membre ale Uniunii Europene - Frontex, Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene – FRA reprezintă cea mai dezvoltată rețea de legiferare, organizare instituțională, planificare, raportare, implementare la nivel european.

Uniunea Europeană colaborează cu Consiliul Europei și cu Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa – OSCE.

Centrul Sud-Est European de Implementare a Legii – SELEC, cu sediul la București, este singura organizație din sud-estul Europei care acționează în domeniul combaterii criminalității transfrontaliere, la nivel operațional. Centrul SELEC reprezintă punctul de convergență pentru susținerea țărilor din regiune în eforturile lor de aderare la Uniunea Europeană, în domeniul justiției și afacerilor interne.

4.2.3 Instituții internaționale

Cu toate că Grupul nu și-a propus un schimb de informații structurat cu organizațiile internaționale, a colaborat substanțial cu oficiul de la București al Organizației Internaționale pentru Migrație.

A urmărit activitatea Oficiului Națiunilor Unite al Înaltului Comisariat pentru Drepturile Omului (U.N.H.C.H.R.), Inițiativei Globale a Organizației Națiunilor Unite pentru combaterea traficului de ființe umane (UN.GIFT), Fundației Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF), în special pentru rolul său în creșterea conștientizării fenomenului și susținerea programelor pentru copiii instituționalizați, Organizației Internaționale a Muncii, Interpolului.

4.2.4 Organizații neguvernamentale

Dintre organizațiile active în domeniu consemnăm fără ca enumerarea să indice o ordine a importanței: Organizația „Salvați Copiii” România, Organizația „Reaching Out”, Pitești, Asociația Alternative Sociale, Iași, Asociația “Betania”, Bacău, Asociația „Caritas”, București, Asociația „Generație Tânără” Timișoara, Centrul Român Pentru Copii Dispăruți și Exploatați Sexual, București, Fundația Internațională pentru Copil și Familie, București.

4.3 Activitatea de cercetare; culegere de date; studii de referință (perspectiva analizei: protecția drepturilor omului, protecția victimelor și a persoanelor vulnerabile, combaterea criminalității organizate, eradicarea actelor abominabile)

Activitatea de cercetare a vizat crearea unui mecanism propriu pentru colectarea și distribuția informațiilor, identificarea surselor optime de informații, întocmirea listei lucrărilor de referință, realizarea unor sinteze pe linia protecției drepturilor omului, protecția victimelor, combaterea criminalității organizate.

Datele cele mai semnificative au fost extrase din răspunsurile la chestionarele întocmite de către Grupul pentru combaterea traficului de persoane și trimise instituțiilor implicate în toate etapele luptei împotriva traficului de ființe umane, din fișele de informare și fișele de sinteză întocmite de aceste instituții. De asemenea s-a ținut cont de recomandările făcute în cadrul sintezelor sau pe parcursul audierilor.

a. Chestionare

Problemele generale vizate în cadrul chestionarelor au fost:

- rolul și locul instituției/structurii, în ansamblul instituțional dedicat combaterii traficului de persoane; eventuala necesitate de modificare a acestui rol; propuneri; dificultăți;
- obiectivele instituției; grad de realizare; necesitatea de completare cu noi obiective;
- obiectivele instituției; grad de realizare; necesitatea de completare cu noi obiective;
- contribuția instituției / structurii, la realizarea Planului de acțiune; stadiul îndeplinirii obligațiilor; măsuri care nu pot fi realizate; motive; soluții posibile;
- performanțele și lacunele cadrului legal; gradul de implementare a legislației din domeniu;
- performanțele și lacunele cadrului instituțional; eventuale suprapuneri de competențe sau inadvertențe organizatorice;
- măsurile care au adus cea mai mare valoare adăugată și cele care nu au avut efecte utile;
- mecanisme, instrumente și resurse aflate la dispoziția instituției, gradul de utilizare și utilitatea efectivă constatată, necesitatea unor noi mecanisme, instrumente și resurse;
- relația cu Grupul Interministerial de Lucru (GIL) și Grupul Tematic de Lucru GTL;
- participarea instituției / structurii, la analiza, stabilirea mandatului (poziția națională) și negocierea propunerilor Uniunii Europene în materie de trafic de persoane; propuneri pe rol;
- măsuri pentru transpunerea legislației UE și a acordurilor la care România este parte; măsuri pentru alinierea acțiunilor administrației naționale la standardele administrațiilor cele mai performante din statele membre al Uniunii Europene;
- programe cu finanțare UE care au fost lansate și programe care pot fi accesate; stadiu; dificultăți; soluții;
- contribuția cooperării cu instituții și cu organizații neguvernamentale din țară și de peste hotare, la realizarea obiectivelor instituției; acțiuni în derulare; indice de succes; acțiuni în perspectivă; modalități de sporire a cuantumului și calității cooperării;
- metode de evaluare a gradului de realizare a obiectivelor;
- gradul de realizare al obiectivelor propuse;

- statistici relevante pentru problematica în cauză.

Problemele specifice cuprinse în cadrul chestionarelor:

DIICOT:

- Dezacorduri între DIICOT și instanțele de judecată
- Diferențe între sentințele curților în materie de trafic de persoane; măsuri au fost adoptate sau sunt avute în vedere pentru unificarea jurisprudenței
- Având în vedere că, în caz de concurs de infracțiuni, legea română pedepsește numai infracțiunea cea mai gravă, în câte cazuri infracțiunea de trafic de persoane nu a fost în mod practic sancționată pentru că a fost asociată cu infracțiuni mai grave (lipsire de libertate, viol, lovire, tortură, omor)? Cum se încadrează infracțiunile grave de trafic de persoane? Pe baza agravantelor din Legea nr. 678/2001 sau pe baza infracțiunilor asociate, prevăzute de Codul Penal?
- Contribuția DIICOT la ședințele Grupului Interministerial de Lucru

ORI:

- Ce procent din necesarul de locuri, acoperă centrele de asistență și protecție a imigranților?
- Manifestarea de către persoanele traficate a intenției clare de a coopera cu autoritățile române pentru a facilita identificarea și tragerea la răspundere penală a participanților la săvârșirea infracțiunilor ale căror victime sunt, prevăzută de art. 130 din OUG nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România, include și depunerea de mărturii în instanță? Dacă da, se acordă protecție specială din partea Oficiului Național pentru Protecția Martorilor?
- Ce pondere are migrația legală în România, comparativ cu cea ilegală? Au existat cazuri în care infracțiuni de trafic de persoane să fi fost mascate de migrație legală?

IGFP:

- Pregătirea pentru aderarea la spațiul Schengen conține măsuri dedicate combaterii unor infracțiuni în zona de frontieră, care ar putea avea legătură și cu traficul de persoane? Dacă da, care sunt acestea?
- Bazele de date europene destinate sistemului de imigrație/azil pot fi utilizate de IGPF pentru identificarea traficantilor de persoane care se prezintă la frontieră?
- Agenția FRONTEX are preocupări legate de combaterea traficului de persoane? Dacă da, are și ce schimb de informații se realizează între IGPF și FRONTEX?

MAE:

- MAE modifică, de regulă, substanțial pozițiile sau propunerile naționale prezentate de către autoritățile cu competențe primare, de fond, în cadrul procesului decizional al UE? Dacă da, exemple.

- Ce tip de propuneri a avansat MAE pentru elaborarea Proiectului de lege privind regimul străinilor din România, pentru a împiedica accesul pe teritoriul României al cetățenilor străini în legătura cu care există indicii temeinice că ar fi implicați în traficul de persoane?

- Există o evidență a cazurilor în care misiunile diplomatice ale României au asigurat „garantarea dreptului la protecție și asistență socială și medicală, integrarea în societate sau asigurarea unui loc de muncă”? Dacă da ne poate fi transmisă?

DAE:

- Care sunt principalele propuneri în materie ale UE, aflate în proces de adoptare și care este poziția Guvernului României?

- DAE este mulțumit de forma actuală a Propunerii de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane și protejarea victimelor, de abrogare a Deciziei-cadru 2002/629/JAI, [COM ((2010)) 95]? Dacă nu, care sunt punctele de dezacord?

- În urma ratificării de către România a Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane (prin Legea nr. 300/2006), în noul Cod penal a fost introdusă și o incriminare nouă, folosirea serviciilor care fac obiectul exploatarei unei persoane traficate (incriminare cerută de art. 19 din Convenție). Considerați că Directiva privind traficul de persoane [COM (2010) 95], ar trebui să incrimineze în mod obligatoriu și pe consumatorii serviciilor furnizate de către persoane traficate, care cunosc sau ar trebui să cunoască starea persoanei traficate? Dacă da, ce a întreprins DAE în acest sens?

b. Fișe-sinteză, informații punctuale

- Fișe-sinteză întocmite de DIICOT
- Fișe-sinteză întocmite de IGFP
- Fișe-sinteză întocmite de ANITP
- Fișe-sinteză întocmite de DCCO-SCTP
- Fișe-sinteză întocmite de ORI
- Fișe-sinteză întocmite de MS
- Fișe-sinteză întocmite de MJ

- Adrese de răspuns ale tuturor instituțiilor solicitate să transmită informații, sau să completeze lacunele constatate în urma audierilor.

c. Materiale suplimentare

- Raport anual ANITP
- Proiectul ORI „Strategia Națională privind Imigrația” pentru perioada 2011 – 2014 - *“Migrația este un proces care trebuie gestionat și nu o problemă care trebuie rezolvată”*

d. Abordarea holistică și Metodele neconvenționale – deschideri inovative, eficiență, riscuri

Concluziile referitoare la strategii, tactici, metode, ale celor mai importanți actori care se ocupă de combaterea traficului de persoane converg atunci când recomandă, la unison, **abordarea holistică**.

Abordarea holistică însă, nu ar trebui să se limiteze doar la a cuprinde în analiză, toate cele trei componente, prevenție – aplicarea legii – asistența victimelor, ci ar trebui să reprezinte o viziune globală și asupra cercetării omului în general, cu ajutorul științelor juridice, politice, economice, educaționale, medicale, sociale cu o aplecare specială către binefacerile sociologiei, psihologiei și filosofiei, ca efort perpetuu de interpretare a realității și de raportare benefică, la aceasta.

Cu cât mai adâncă este analiza însă, cu atât mai multe aspecte tabu se profilează ca bariere de comunicare. Dar pentru că holistic nu înseamnă să treci sub tăcere adevărurile incomode, propunem o perspectivă care să completeze tabloul general asupra fenomenului de trafic de persoane cu aspecte pe care ne propunem să le supunem atenției nu cu recomandarea de a fi folosite ca instrumente de analiză, ci mai degrabă ca instrumente pentru a conștientiza complexitatea și adâncimea subiectului, deschizând astfel un front mai larg pentru identificarea sau perfecționarea soluțiilor.

Constatând că s-au realizat progrese atât la nivelul autorităților, a societății civile și a opiniei publice, din țara noastră, spre un grad rezonabil de conștientizare a extinderii, gravității și necesității de a combate acest flagel, Grupul a identificat ținta de a acționa pentru generalizarea conștientizării, pentru a se favoriza astfel, acțiunile destinate creării unui cadru social legal și instituțional, care să obtureze magistrarele de recrutare și în general să reducă capacitatea de operare a rețelelor crimei organizate specializate în trafic de persoane, inclusiv printr-un sistem performant de protecție a victimelor și prin acțiuni care să probeze capacitatea și fermitatea măsurilor de aplicare a legii.

S-au pus însă și întrebări privind posibilitatea de a spori eficiența acțiunilor de conștientizare, prin eliminarea stereotipurilor, identificarea soluțiilor alternative de comunicare, utilizarea unor tehnici inovative de persuasiune, atât în cazul potențialelor victime, cât și în cazul potențialilor infractori.

Pentru a accede însă la acele metode neconvenționale membrii au fost nevoiți să imagineze criterii neconvenționale de raportare la realitățile sociale și umane. Am fost nevoiți să comparăm principiul prevalenței cauzelor economico-sociale în rata incidenței cazurilor de trafic de persoane, cu principiul „cauzelor combinate”, unde proporția dintre cauzele uzuale (sărăcie, familie și comunitate fără capacitate de răspuns la amenințări, educație precară, slabă informare) și cele „complementare”, derivate din inegalități psihice și fizice ale persoanelor, sau pur și simplu din conjuncturi nefavorabile, se poate inversa.

Există constrângeri politice și teoretice severe care limitează dezvoltarea metodei „cauzelor combinate” și implicit capacitatea de a exprima concluzii sau propuneri concrete de acțiune, ca reflex la riscul de a pierde ceea ce s-a câștigat cu mare greutate și în timp îndelungat: un concept al drepturilor omului care conferă un standard de viață superior, în societățile care îl respectă integral și constituie o țintă pentru societăți în curs de consolidare democratică, sau o condiție de recunoaștere pe plan internațional, pentru societățile nedemocratice.

Desigur, prezentul Raport nu promovează amendarea acestui concept al drepturilor omului și nu promovează opțiunea pentru metode neconvenționale, care ies din tipar.

Există un anumit risc, ca în lipsa unei pregătiri profesionale de vârf, sau a discernământului, cei chemați să aplice metode neconvenționale, să pășească în „teritoriul interzis”. Dar pe de altă parte, credem că situația pe care încercăm să o combatem este atât de gravă și dificil de gestionat, încât avem nevoie de toate instrumentele disponibile și că orice reticență sau temporizare poate distruge vieți.

Poate că nu suntem pregătiți să aplicăm acum metode neconvenționale. Putem totuși să ridicăm problema, astfel încât să generăm o reflecție pe această temă.

De multe ori, metodele neconvenționale se axează pe forța emoțiilor, sau altfel spus pe efectul surpriză, care ar putea face ca mesajul să treacă mai ușor și mai ales să modifice atitudini și comportamente care favorizează răspândirea traficului.

S-a dovedit deja superioritatea imaginii (filmul *Lover Boy*, interviuri filmate, reportaje filmate, fotografii, etc.) în comparație cu prelegeri aride, broșuri stereotipe, sfaturi „de viață” venite de la profesori, politicieni, preoți, polițiști, activiști sociali, sau „numere verzi” slab utilizate.

De ce nu am face un pas mai departe și am surprinde audiența cu moduri alternative de transmitere a mesajului?!

Cea mai mare surpriză ar fi aceea de a nu nega realitatea, sau a trece sub tăcere „cea ce nu poate fi spus”.

Aceasta s-ar putea traduce prin a admite că:

- adesea emoțiile prevalează în raport cu rațiunea;
- crimele grave, inclusiv traficul de persoane nu pot fi reduse la un nivel „acceptabil” pentru că „răul în sine” există, indiferent că i-am bănuîi originea în egoismul exacerb, atât de prezent chiar și în societățile democratice și prospere, sau în forme atavice de agresivitate, ghemuite în genomul uman;
- a apăra principiile fundamentale privind drepturile omului înseamnă să aperi în primă instanță drepturile victimei și abia apoi drepturile celui care a victimizat-o;
- victima, chiar dacă se încadează corect în această categorie, poate abuza apoi de acest statut;
- sunt numeroase situații în care infractorul beneficiază în mai mare măsură decât victima de protecția legii, în toate statele, recunoscute ca stat de drept;
- starea socială și materială este de multe ori un factor de risc mai slab decât capacitatea cognitivă a persoanei supuse tentativei de recrutare;
- starea socială și materială, împreună cu capacitatea cognitivă a persoanei supuse tentativei de recrutare pot fi factori de risc mai slabi decât caracteristici psihice, atitudinale, comportamentale, ca de exemplu „spiritul de aventură”;
- în multe cazuri și pe anumite segmente de timp sau acțiuni, victima cooperează cu infractorul, fără vicierea libertății sale de opțiune;
- pot exista și „povești de succes”, dacă victima, după ce reușește să scape, are tăria de caracter să folosească experiența traumatizantă pentru a evita orice alte

- asemenea experiențe în viitor, sau dacă victima primește ajutorul de a se integra în societatea statului de destinație democratic și prosper, direct pe un standard de viață superior celui din statul de origine;
- educația nu este panaceul universal, clamat în mai toate situațiile; mai mult programele educative destinate înarmării victimelor potențiale cu cunoștințe și deprinderi care să le salveze de recrutare, pot inspira infracțiuni de trafic de persoane și pot potența capacitatea de acțiune a infractorilor; dacă în loc de informații generale de natură propagandistică, în campaniile de prevenire am preda tehnici de manipulare am capta interesul grupului țintă în mai mare măsură? am capta interesul infractorilor în devenire în mai mare măsură decât interesul victimelor în devenire?
 - este o diferență esențială între formele de trafic de persoane în care victima este lipsită de libertate prin metode violente și formele în care victima dispune de un anumit grad de libertate și această diferență ar trebui avută în vedere la elaborarea manualelor, ghidurilor, strategiilor, legislației, etc.
 - traficul de persoane pentru organe nu poate fi inclus în aceeași categorie de infracțiuni cu oricare dintre celelalte forme de trafic.

Ca exemplu de aplicare a conceptului de „a nu nega realitatea” oferim studiul de caz prezentat de către reprezentantul ECPAT Austria, la seminarul *“Parlamentari împotriva traficului de persoane”*, organizat la data de 24 noiembrie 2011, la Londra. Studiul abordează campania de conștientizare pentru prevenirea traficului de femei pentru exploatare sexuală, cu ocazia unor campionate internaționale de fotbal. Campania din Austria s-a axat pe asigurarea respectării drepturilor civile ale lucrătorilor care oferă servicii sexuale. S-a urmărit în primul rând prevenirea exploatării prin neplata serviciilor sexuale și nu limitarea ofertei de servicii sexuale.

Contribuția noastră la complexul de acțiuni de combatere a traficului de persoane trebuie să includă analiza completă a fenomenului, ceea ce inevitabil ne va conduce spre încercarea de a trata și cu aspecte mai rar abordate:

- cercul vicios în care unele victime se transformă în infractori și victimizează alte persoane este o adaptare la situație, justificată prin nevoia propriei salvări, sau un factor agravant? dar dacă o victimă nu cedează tentației de a deveni infractor, cum distingem motivația și mai ales sursa acelei motivații (are un psihic labil, are repere morale, se teme de consecințe legale sau de statut social, evaluează că nu ar câștiga suficient din infracțiuni, etc.) pentru a o valorifica în programe de prevenire?
- diferențele de personalitate dintre victime sunt atât de mari încât adesea metodele de protecție și asistență sunt nepotrivite; cum ar putea autoritățile să aplice metode adaptate fiecărui caz și persoane în parte? cum ar putea autoritățile să evite dubla victimizare fără să aplice proceduri standard? pentru că în realitate unele victime pot face față înfruntării traficantului, în procesul penal, iar altele nu; ar fi moral ca victimele care pot face față procesului să fie obligate să depună mărturie?

Credem că societatea românească are nevoie de structuri ale administrației, apte să opereze cu noțiuni de tipul caracteristicilor de personalitate, motivației personale, libertății de opțiune ca liber arbitru și ca ofertă socială, și care să poată oferi consiliere psihologică, sau filozofică de calitate, cu implicare afectivă și atractivitate. Deocamdată

nici serviciile de probabțiune ale Ministerului justiției, nici structurile ANITP și cu atât mai puțin sistemul de educație sau cel de sănătate nu sunt în măsură să asigure astfel de servicii.

4.4 Activitatea de cooperare (la nivel național, european, internațional, asistență, programe, proiecte principale)

Activitatea Grupului a vizat, în principal, stabilirea obiectivelor de comunicare și mesajelor, pe etape și entități; identificarea instituțiilor de presă interesate de mediatizarea subiectului; asigurarea canalelor de informare / comunicare și persoanelor de contact; proiectarea unor campanii proprii de informare sau asocierea la campaniile de informare ale altor instituții; stabilirea criteriilor de selecție, listei statelor membre UE, candidate, potențial candidate, statelor care au încheiat Acorduri de asociere și stabilizare cu UE, altor state de origine, tranzit, destinație, vecine, selectate pentru cooperare consolidată și structurilor parlamentare partenere; înaintarea propunerilor de acțiuni, în vederea întocmirii Programului de relații externe al Camerelor, aprobării de către Birourile Permanente și planificării bugetare.

ANITP

Pentru realizarea atribuțiilor sale Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane cooperează cu instituții publice și organizații neguvernamentale române și străine, precum și cu organizații internaționale, colaborează cu unitățile din aparatul central al IGPR, cu unitățile aflate în subordinea IGPR, precum și cu ministerele și celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale, cu autoritățile administrației publice locale, cu organizațiile neguvernamentale, cu alte persoane juridice, precum și cu persoanele fizice în limitele legii în vederea conștientizării opiniei publice asupra fenomenului traficului de persoane și asupra consecințelor acestuia în vederea atingerii scopului definit în *Strategia Națională împotriva Traficului de Persoane*, respectiv reducerea dimensiunilor fenomenului traficului de persoane și înlăturarea efectelor negative pe care acesta le are asupra cetățenilor și asupra societății, în general.

Baza de date a Agenției Naționale Împotriva Traficului de Persoane, în ceea ce privește evidența victimelor traficului de persoane a fost prezentată ca un model, fiind apreciată inclusiv de Departamentul de Stat al SUA, aceasta fiind mult mai cuprinzătoare când și Poliția de Frontieră avea atribuțiuni pe linia traficului de persoane. Totuși ANITP a atribuit conturi de utilizator IGPF, pentru a-i permite să implementeze în continuare programul.

Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane dezvoltă, la nivel regional, campanii de informare și sensibilizare adresate publicului general privind fenomenul traficului de persoane prin diseminare de materiale, inițiere de campanii locale de prevenire și informare, mediatizare, organizare de întâlniri publice, simpozioane, grupuri de lucru. La nivelul Centrelor Regionale ale A.N.I.T.P. au fost organizate *echipe interinstituționale antitrafic județene*, în domeniul prevenirii și combaterii traficului de persoane, cât și al asistenței acordate victimelor traficului de persoane, având rolul de a dezvolta o colaborare eficientă între instituțiile statului și ONG-uri.

În aceeași măsură, la nivel central, reprezentanții A.N.I.T.P. participă la întâlnirile *Grupului interministerial de lucru (G.I.L.)* în domeniul prevenirii și combaterii traficului de persoane și al asistenței acordate victimelor, în care sunt prezentate tendințele fenomenului traficului de persoane în vederea coordonării, analizării și evaluării activităților ce trebuie desfășurate de către instituțiile cu responsabilități în domeniu.

Pentru realizarea obiectivelor prevăzute în Planul Național de Acțiune 2012-2014 în vederea implementării Strategiei Naționale pentru prevenirea și combaterea traficului de persoane 2012-2016, A.N.I.T.P. propune încheierea de protocoale de colaborare cu instituții guvernamentale și organizații neguvernamentale și monitorizează activitățile desfășurate de către structurile responsabile în domeniu.

În cadrul proiectului Phare 2006-018.147.05.01 „*Îmbunătățirea capacității instituționale a agenților implicate în prevenirea traficului de persoane conform cu standardele europene și cele mai bune practici actuale*” implementat de către ANITP împreună cu Institutul Ludwig Boltzmann pentru Drepturile Omului din Austria, Fundația Germană pentru Cooperare Juridică Internațională și Centrul European pentru Dreptul Public din Grecia, a fost înființat *Centrul de Cercetare și Informare Publică*

„Traficul de copii în România. Studiu asupra procesului de recrutare”, primul studiu coordonat de ANITP, în colaborare cu Institutul Boltzmann Austria, a însemnat primul pas spre consolidarea capacității de cercetare a echipei ANITP și oferă expertiza necesară în acest domeniu Centrului de Cercetare și Informare Publică.

Raportor național sau mecanisme echivalente (RNME)

Conceptul de Raportor național pentru traficul de persoane a fost enunțat încă din 1997 când, la inițiativa președinției olandeze a UE, a fost adoptată Declarația de la Haga privind recomandările europene pentru măsuri eficiente de prevenire și combatere a traficului de femei în scopul exploatarei sexuale. Conceptul sau abordările la nivel European au cunoscut evoluții diferite, fiind preluat și de Convenția Consiliului Europei de la Varșovia din 2005, dar, în prezent, urmare directivei 36/EU/2011, statelor membre le revine obligația implementării unei asemenea instituții sau a unui mecanism echivalent, urmând ca atribuțiile sale să cuprindă:

- *realizarea unor evaluări ale tendințelor în materie de trafic de persoane,*
- *măsurarea rezultatelor acțiunilor de combatere a traficului,*
- *colectarea de date statistice în strânsă cooperare cu organizațiile relevante ale societății civile din acest domeniu și*
- *prezentarea de rapoarte.*

Subiectul Raportorilor naționali a ocupat în ultima perioadă tot mai mult agenda dialogului european pe marginea problematicei traficului de persoane inclusiv la nivelul Coordonatorului UE pe trafic. Punctele de vedere nu sunt unitare la nivelul SM, acestea solicitând elaborarea unor linii directoare de către Comisia Europeană în care să fie explicate rolul și sarcinile acestui mecanism.

Astfel, în luna martie 2013, Comisia Europeană a transmis SM o propunere care să ghideze autoritățile naționale în vederea transpunerii art.19 al Directivei.

Comisia Europeană consideră că sarcinile raportorilor naționali sau a mecanismelor echivalente ar trebui să cuprindă cel puțin prevederile stipulate de către Directivă, dar oferă posibilitatea SM de a atribui și responsabilități suplimentare.

În măsurarea și evaluarea politicilor anti-trafic, RNME vor avea în vedere următoarele domenii de acțiune:

- investigarea infracțiunilor de trafic de persoane;
- asistența și suportul victimelor traficului de persoane;
- prevenirea traficului de persoane.

În ceea ce privește colectarea datelor statistice, Comisia Europeană apreciază că RNME vor trebui să aibă în vedere strângerea de date de la toate autoritățile implicate în lupta împotriva traficului de persoane (poliție, poliție de frontieră, procurori, imigrări), dar și de la serviciile de asistență sau organizații neguvernamentale. Vor trebui avuți în vedere cel puțin indicatorii de vârstă și gen.

DCCO

Cooperarea între poliție și instituțiile publice de asistență și protecție a victimelor precum și ONG-uri se realizează și la nivel de perfecționare reciprocă a personalului implicat, prin derularea unor cursuri comune de pregătire în cadrul unor proiecte și programe, cât și prin acțiunile concrete de soluționare a cazurilor, ale echipelor inter-instituționale existente la nivel teritorial.

În cadrul Grupului interministerial de lucru (GIL), constituit în conformitate cu *Hotărârea Guvernului nr. 299/2003 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a dispozițiilor Legii 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane*, participă reprezentanți ai Ministerului Administrației și Internelor prin structurile specializate: ANITP, DCCO, IGPF; Ministerului Justiției și Libertăților Cetățenești; Ministerului Afacerilor Externe; Ministerului Public prin structura specializată de combatere a infracționalității organizate (DIICOT); Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale prin ANPFDC; Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului; Ministerului Sănătății; Ministerului Culturii și Patrimoniului Național și experți ai altor autorități sau instituții publice decât cele menționate (cum ar fi ANR-Agenția Națională pentru Rromi, ANES- Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse), precum și reprezentanți ai asociațiilor, fundațiilor și organizațiilor neguvernamentale care desfășoară activități în domeniul prevenirii traficului de persoane și al asistenței și consilierii victimelor.

Totodată, există consultare reciprocă în situația inițierii de proiecte legislative în domeniul combaterii și prevenirii traficului de persoane precum și în domeniul asigurării asistenței și protecției drepturilor victimelor traficului, în special minori. Astfel, putem exemplifica, că în prezent, se află în derulare mai multe activități de modificare și completare legislativă a unor reglementări din domeniul exploatării minorilor la care participă reprezentanți ai instituțiilor cu responsabilități în domeniu:

În cadrul Consiliului Național Director, înființat prin Memorandumul între Guvernul României și Organizația Internațională a Muncii și a HG. 867/2009 privind interzicerea muncilor periculoase pentru copii, a Convenției 138/1973 privind vârsta minimă de încadrare în muncă, și a altor convenții internaționale în domeniul specific, au fost create, sub coordonarea ANPFDC următoarele grupuri:

- Subcomitetul Consiliului Național Director pentru reglementarea protecției copiilor împotriva exploatării în domeniul activităților culturale, artistice, sportive, de modeling și publicitate constituit în baza documentelor legislative,

- Subcomitetul Consiliului Național Director pentru prevenirea și combaterea traficului de copii, ce are ca obiect „Reorganizarea structurilor de coordonare existente în domeniul prevenirii și combaterii exploatării copiilor prin muncă și în domeniul traficului de copii” pentru coordonarea și evaluarea activităților de prevenire și

combatere a traficului de copii, din care fac parte ca membri în calitate de experți și reprezentanți ai Poliției Române (ANITP, DCCO și DIC).

Un reprezentant al DCCO este membru observator în cadrul Comisiei Mixte de Experți, Româno-Italiană privind Acordul între guvernul României și Republicii Italiene privind cooperarea în domeniul protecției minorilor români neînsoțiți sau în dificultate aflați pe teritoriul Italiei și își aduce contribuția punctual la realizarea obiectivelor acestui acord împreună cu ceilalți reprezentanți ai MAI.

În ceea ce privește cooperarea internațională, au fost întărite relațiile de cooperare cu țări de destinație ca: Olanda, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlanda de Nord, Cehia, Spania, Italia, Franța precum și cu țările de origine și tranzit din Europa de Sud-Est, deoarece este imposibilă combaterea traficului de persoane fără cooperare bi și multilaterală, datorită specificului transnațional al acestui fenomen.

În baza unor date și informații certe DCCO a dezvoltat și dezvoltă cauze penale în domeniul traficului de persoane/minori pe plan internațional promovând autorităților omoloage din țările de destinație prin canalele oficiale conceptul de JIT (echipă comună de investigație).

De asemenea, sunt create echipe de lucru de tip task-force, în care să-și desfășoare activitatea ofițeri specialiști pe problematica traficului de persoane din România și din țările de destinație cu posibilități de a obține sprijin operativ direct în cazuri urgente, de la structurile cu atribuții în domeniu.

Specialiștii DCCO urmăresc dezvoltarea colaborării cu Statele Membre și structurile specializate ale Uniunii Europene în domeniul prevenirii și combaterii traficului de persoane și acordării asistenței necesare victimelor acestuia prin informarea și transferul de experiențe și bune-practici în domeniu, la nivel bilateral și multilateral, participarea la programele și activitățile specifice realizate de către instituțiile Uniunii Europene în scopul prevenirii și combaterii traficului de persoane, precum și al asistenței acordate victimelor, flexibilizarea procedurilor de contact și schimb de informații operative cu ofițerii de legătură străini sau structurile corespondente din străinătate Europol, cu ofițerii de legătură români și străini aflați în misiune în România, prin rețeaua de puncte de contact, creșterea schimbului de informații în sistemul judiciar.

ORI

ORI nu a colaborat cu instituții/organizații neguvernamentale din țară sau străinătate în domeniul traficului de persoane. Totuși, printre inițiativele de cooperare ce au contribuit la îndeplinirea obiectivelor ORI de-a lungul timpului, amintim cele derulate în cadrul proiectelor de twinning.

Derularea acestor proiecte de twinning s-a realizat împreună cu reprezentanți ai unor structuri cu competențe în domeniul azil-migrație din cadrul altor state membre precum Germania, Olanda, Danemarca, Suedia și Grecia.

De asemenea, din categoria organismelor internaționale cu activitate marcantă pe teritoriul României pe linia migrație și azil, ORI înregistrează un nivel de cooperare extrem de complex cu Organizația Internațională pentru Migrație (OIM) și Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (ICNUR).

Pe plan intern au fost încheiate protocoale de cooperare cu diferite instituții și organizații, dintre care menționăm protocolul de colaborare între ORI și IGPR în scopul prevenirii și combaterii faptelor cu caracter infracțional și contravențional în care sunt implicați cetățenii străini, încheiat la data de 31.05.2010 pe o perioadă nedeterminată.

DIICOT

În vederea prevenirii și combaterii traficului de persoane, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism colaborează cu Direcția de Combateră a Criminalității Organizate care funcționează în cadrul Inspectoratului General de Poliție al României; Inspectoratul General al Poliției de Frontieră; Jandarmeria Română; Serviciile Speciale (S.R.I., D.G.I.P.I., S.I.E.); Serviciul de Probațiune; Interpol; structuri similare de Parchet din alte țări.

IGPF

Poliția de frontieră română a instrumentat primul dosar pe linia traficului de persoane cu victime cetățeni străini din R. Honduras, exploatate prin muncă pe teritoriul României.

Operațiunea comună româno-britanică „Europa” (Tândărei), a presupus urmărirea penală a 27 de traficanți de persoane care au racolat 168 de victime minore de etnie rromă, pe care îi treceau fraudulos frontiera spre Marea Britanie, unde îi exploatau, obligându-i să cerșească sau să comită infracțiuni stradale, operațiune la care au participat și ofițeri PFR (ca de altfel și în cadrul Grupului „Reflex”).

5. ACȚIUNI (include informațiile comunicate de interlocutori, date din rapoarte, studii, etc., structurate pe performanțe-deficiențe, provocări-soluții)

5.1 Prevenire

ANITP cooperează cu organizațiile neguvernamentale române și străine, precum și cu organizațiile interguvernamentale în vederea conștientizării opiniei publice asupra fenomenului traficului de persoane și asupra consecințelor acestuia, în vederea atingerii scopului definit în *Strategia Națională împotriva Traficului de Persoane* - de reducere a dimensiunilor fenomenului traficului de persoane și de înlăturare a efectelor negative asupra membrilor societății.

IGPR - ANITP a desfășurat campanii de prevenire a traficului de persoane care au fost orientate către reducerea numărului de victime minori ale traficului de persoane, și a numărului victimelor adulte, exploatate sexual și prin muncă forțată.

Serviciul Help-Line, care este una din principalele metode atât de identificare a posibilelor victime ale traficului de persoane dar și de prevenire a fenomenului este operațional și accesibil pentru toți abonații telefoniei române la numărul TEL-VERDE

0 800 800 678, unde se poate apela gratuit, pentru:

- obținerea de informații ce pot contribui la reducerea vulnerabilității la trafic, privind călătoria în străinătate în scopul muncii și evitarea anumitor situații neclare care ar putea duce la trafic;
- solicitarea de asistență din partea familiilor, rudelor sau persoanelor apropiate în cazul în care aceștia presupun că fie un membru al familiei, fie o cunoștință este în situație de risc de a fi sau a fost traficată;
- informarea victimelor traficului privind drepturile prevăzute de lege și serviciile specializate existente.

MECTS:

În cadrul orelor de dirigenție sau ca activități extrașcolare sunt organizate diverse acțiuni menite să atenționeze elevii și părinții acestora asupra riscurilor de trafic și asupra

semnelor care pot duce la identificarea eventualilor traficanți: studii de caz, cercetări, întâlniri cu specialiști, dezbateri, concursuri etc. Aceste activități sunt realizate de unitățile din teritoriu (inspectorate școlare județene, centre de asistență psihopedagogică, unități școlare), din bugetele proprii sau cu sprijinul partenerilor (IJP, Centrele regionale ANITP, organizații neguvernamentale etc.).

MECTS derulează în prezent și programe de dimensiuni naționale care au componente de prevenire a traficului de persoane și au beneficiat de finanțare substanțială:

- „Programul național de Educație pentru sănătate în școala românească” (PNESSR) se derulează la nivel național, la toți anii de studiu. Programul cuprinde capitole destinate formării unui stil de viață sănătos și de asumare a unor responsabilități pentru asigurarea bunăstării individuale și sociale. În anul școlar 2009 – 2010, acest obiect de studiu este predat de circa 15.000 de cadre didactice la nivel național; numărul de copii cuprinși în program, în activități școlare și extrașcolare, este de 1.800.000, dintre care 500.000 elevi studiază la clasă disciplina educație pentru sănătate. În continuarea acestui proiect se derulează în prezent proiectul finanțat din fonduri structurale „Oferte educaționale incluzive extracurriculare și extrașcolare pentru formarea stilului de viață sănătos și a cetățeniei active pentru copii din comunități dezavantajate, cu precădere rurale în învățământul preuniversitar din România”, aflat în anul II de implementare. În cadrul acestui proiect se vor organiza cursuri pe teme de stil de viață sănătos nu numai cu profesori, dar și cu factori de decizie locali, lucru care poate contribui la adoptarea unor politici locale care să sprijine eforturile de prevenire a traficului, precum și pe cele de asistență acordată victimelor în vederea reintegrării școlare.

- „Programul național de Educație pentru cetățenie democratică” (PNECD) vizează direct fenomenul traficului, destinând problematicii prevenirii și combaterii traficului de ființe umane capitole distincte eșalonate continuu pe tot parcursul sistemului de învățământ preuniversitar (clasele I – XII). Suporturile de curs destinate elevilor, precum și ghidurile metodologice destinate cadrelor didactice se află pe site-ul www.edu-media.ro. În prezent, programul *Educație pentru cetățenie democratică* se derulează în 1500 de unități școlare, atât în mediul urban cât și în cel rural. În cadrul proiectului „Educația părinților”, realizat în parteneriat cu UNICEF România, MECTS a elaborat și programe destinate informării părinților asupra consecințelor acestor fenomene.

Cadrele didactice care aplică în prezent PNESSR și PNECD au participat la cursuri de formare în cele două domenii, aceste cursuri cuprinzând și referiri la prevenirea traficului de persoane.

Prin respectarea prevederilor *Legii nr. 272/21.06.2004, privind protecția și promovarea drepturilor copilului*, se realizează prevenirea indirectă a unor situații de trafic în rândul elevilor, cadrelor didactice având sarcina de a semnaliza serviciului public de asistență socială sau, după caz, Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului cazurile de rele tratamente, abuzuri sau de neglijare a copiilor. Cadrele didactice au fost informate referitor la aplicarea acestei legi și la obligațiile care le revin.

La începutul fiecărui an școlar, inspectorul educativ, în colaborare cu coordonatorii activităților educative din fiecare unitate școlare, cu Direcția Județeană de Poliție – departamentul de prevenire, cu Centrul de Resurse și Asistență Educațională, Direcția Județeană de Sănătate Publică și reprezentanți ai societății civile cu activitate în domeniul prevenirii traficului de ființe umane, elaborează o strategie de prevenire, care cuprinde și un calendar al activităților care urmează să se desfășoare în școli. Din rapoartele înaintate

de inspectoratele școlare județene, putem estima 2 – 3 astfel de campanii de prevenire/județ/lună, la care participă între 200 și 400 de elevi și cadre didactice. Exemple de activități: campanii de informare, dezbateri, exerciții practice privind identificarea potențialelor victime; mese rotunde (cu invitați din partea Organizației Internaționale pentru Migrație); expoziții fotografice sau de desene, concursuri de caricaturi; concursuri de scenarii; vizionare de materiale video; împărțirea de materiale informative la evenimente sportive și artistice etc. În unitățile școlare se implementează programe de prevenire în școală și prin intermediul personalului centrelor județene de resurse și asistență educațională, prin acțiuni adresate atât elevilor cât și cadrelor didactice, în vederea identificării grupurilor cu risc ridicat de trafic (în general o activitate pe semestru/unitate școlară).

Măsuri de reintegrare școlară a victimelor

Contribuția pe care o poate aduce MECTS, prin unitățile teritoriale subordonate, la reabilitarea victimelor traficului de persoane este oferirea posibilității de continuare a studiilor, cu asigurarea confidențialității, pe baza semnării Acordului de confidențialitate, de către beneficiar și reprezentanții școlii. În cadrul unității școlare, victimele care au optat pentru continuarea studiilor, precum și familiile lor, beneficiază și de posibilitatea ședințelor de consiliere, la cabinetele de asistență psihopedagogică.

Ministerul Justiției - Direcția de Probațiune, prin serviciile de probațiune, are, în domeniul protecției victimelor traficului de persoane, competențele reglementate de *Legea 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor*. Conform art. 8-11 din *Legea 211/2004*, serviciile de probațiune care funcționează pe lângă fiecare tribunal, fiind coordonate de Direcția de Probațiune din cadrul Ministerului Justiției, au competența de a acorda victimelor traficului de persoane, consiliere psihologică și alte forme de asistență (spre exemplu, oferirea de informații despre posibilitatea victimelor de a obține asistență juridică gratuită sau compensații financiare, acordarea de sprijin în completarea formularelor pentru obținerea acestor drepturi, înscrierea la cursuri de școlarizare, obținerea unui loc de muncă, obținerea actelor de identitate, etc.).

IGPF

În vederea prevenirii ieșirii ilegale din țară a cetățenilor români minori, *potențiale victime ale traficului de copii*, în diverse țări din Uniunea Europeană, Poliția de Frontieră a luat următoarele măsuri:

- verificarea atentă a autovehiculelor care se prezintă la ieșirea din țară, deoarece a fost semnalată apariția unor situații în care participanții la traficul transfrontalier au încercat să scoată ilegal din țară minori care nu îndeplineau condițiile de ieșire din țară, prin ascunderea acestora în mijloace de transport;

- verificarea atentă a declarației referitoare la acordul părinților pentru ieșirea din țară a minorilor, urmărindu-se, pe lângă consimțământul părinților cu privire la efectuarea călătoriei respective, existența mențiunii cu privire la *numele însoțitorului minorului și domiciliul acestuia, mențiunea referitoare la prezentarea părinților la notariat în persoană, reprezentați ori asistați*, precum și modul în care s-a constatat identitatea acestora, conform Legii nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale. De asemenea, prin verificarea declarației menționate mai sus se urmărește existența și

autenticitatea ștampilelor notariale, respectiv a prezenței în țară la data autentificării notariale, a părintelui care și-a dat acordul pentru călătoria minorului.

Pentru a preveni traficul de copii și ieșirea ilegală din țară a acestora, încă din luna februarie 2006, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 248/2005, Direcția de Informare și Relații Publice din M.A.I., în colaborare cu I.G.P.F., a luat măsura mediatizării acestei legi prin publicarea acesteia pe site-ul P.F.R., precum și afișarea în toate punctele de frontieră a unor pliante și a distribuirii de fluturași participanților la trafic, în care se menționau riscurile la care se expun cetățenii români care nu respectă prevederile Legii nr. 248/2005.

În primele 4 luni ale anului 2010 nu s-a permis ieșirea din țară la un număr de 1273 de cetățeni români minori, pentru următoarele motive: 627 – lipsă procură, 294 – lipsă cazier, 39 – lipsă însoțitor, 312 – lipsă documente de călătorie, 1 – alte motive.

În anul 2009 nu s-a permis ieșirea din țară la un număr de 7517 de cetățeni români minori, pentru următoarele motive: 3343 – lipsă procură, 2110 – lipsă cazier, 169 – lipsă însoțitor, 1883 – lipsă documente de călătorie, 12 – alte motive.

În anul 2008 nu s-a permis ieșirea din țară la un număr de 9409 de cetățeni români minori, pentru următoarele motive: 4826 – lipsă procură, 1826 – lipsă cazier, 254 – lipsă însoțitor, 2023 – lipsă documente de călătorie, 480 – alte motive.

Ministerul Sănătății

A realizat informarea și sensibilizarea populației, în vederea conștientizării riscurilor asociate traficului de persoane și întărirea capacității de autoprotecție la amenințările acestui fenomen prin:

Rețeaua de asistență medicală comunitară prin intermediul căreia să se îmbunătățească accesul la servicii medicale pentru segmentele populației defavorizate, cu impact direct asupra ameliorării stării de sănătate, să se modifice atitudinea și comportamentul acestei categorii sociale în sensul responsabilizării față de propria stare de sănătate și nu în ultimul rând sensibilizarea și creșterea implicării comunității față de nevoile populației marginalizate a fost inițiată din anul 2002.

Programul a început ca program pilot în 7 județe și municipiul București prin angajarea a 160 de asistenți medicali comunitari. Dovedindu-și utilitatea programul s-a dezvoltat și s-a ajuns ca la finele anului 2005, în 23 de județe și Municipiul București, să-și desfășoare activitatea 463 de asistenți medicali comunitari care deservește 554 de comunități. Populația acoperită de asistenții medicali comunitari a fost de 259.229 locuitori dintre care 32.281 femei de vârstă reproductivă și 58.488 de copii cu vârstă cuprinsă între 0-18 ani.

Sistemul mediatorilor sanitari pentru comunitățile de romi a crescut de la 174 de mediatori sanitari în 2006, la 498 mediatori sanitari, la începutul anului 2008 care au activat în 500 comunități de romi, deservește o populație de peste 350.000 de persoane.

În prezent cei peste 1.200 de asistenți medicali comunitari și cei peste 500 de mediatori sanitari au fost preluați, în conformitate cu Legislația în vigoare privind descentralizarea de către consiliile locale. În acest mod rețeaua asistenților medicali comunitari și a mediatorilor sanitari pentru comunitățile de romi, devin foarte utile în activități de prevenire, monitorizare și combatere a traficului de persoane ținând cont de faptul că aceștia lucrează în comunități defavorizate în care riscul apariției fenomenului de trafic de persoane este crescut.

Rețeaua națională de promovare a sănătății și educație pentru sănătate a asigurat, printre alte activități, organizarea unor campanii de informare, educare și

comunicare referitoare la adoptarea unui stil de viață sănătos, la prevenirea bolilor cu transmitere sexuală în cadrul comunităților vulnerabile și poate să dezvolte programe educaționale și de sănătate care să vizeze grupurile de risc cu sprijin logistic oferit de experții Agenției Naționale Împotriva Traficului de Persoane;

5.2 Combattere

DCCO

În cadrul DCCO, *Serviciul de Combattere a Traficului de persoane* desfășoară activități de investigare și cercetare penală, îndrumă, sprijină și controlează activitatea brigăzilor și serviciilor teritoriale de combatere a criminalității organizate și ia măsuri pentru perfecționarea activităților potrivit competenței.

În îndeplinirea atribuțiilor, *Serviciul de Combattere a Traficului de persoane* cooperează cu celelalte servicii din cadrul DCCO și direcții din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române și colaborează cu alte autorități abilitate, potrivit prevederilor actelor normative în vigoare, în domenii de interes comun.

La nivelul anului 2009 au fost condamnate definitiv 183 persoane, dintre care 141 bărbați, 42 femei cu pedepse cuprinse între 1 și 15 ani și chiar peste această perioadă.

Eforturile susținute ale tuturor specialiștilor implicați în lupta împotriva traficului de persoane, progresele înregistrate pe liniile de combatere și prevenire a fenomenului dar și intensificarea cooperării interinstituționale la nivel național și internațional s-au materializat prin scăderea accentuată a proporțiilor fenomenului. Astfel, pentru 2009 au fost înregistrate în evidențele Sistemului Integrat de Monitorizare a Victimelor Traficului de Persoane (SIMEV) 780 de victime, cu 37% și 56% mai puțin față de 2008, respectiv 2007.

Activitatea investigativă a ofițerilor de poliție specializați în combaterea traficului de persoane s-a reflectat prin abordarea unor opțiuni de investigare bine statuate în instrumentarea unor asemenea gen de fapte, respectiv:

În cadrul activităților de investigare lucrătorii de poliție judiciară ai DCCO alături de procurori DIICOT urmăresc reducerea cazurilor de finanțare a infracțiunilor de trafic sens în care sunt constituite echipe mixte de investigatori din domenii specializate în combaterea traficului, în supravegheri operative și investigații financiare cu scopul identificării și eliminării surselor de finanțare. Astfel, cu ocazia investigațiilor derulate, unul din obiective este acela de a identifica bunurile mobile și imobile ale membrilor grupărilor infracționale obținute ca urmare a faptelor savârșite, procurorii DIICOT dispunând în baza probatoriilor administrate aplicarea sechestrelor, instanțele de judecată urmând a hotărî soluții în acest sens. *Investigația reactivă* este condusă de victimă și se bazează pe declarația victimei și mărturia directă în procesul juridic. *Investigația pro-activă* se bazează pe informațiile produse de către polițiștii specializați în combaterea traficului de persoane. *Opțiunea discontinuă*—care are este abordată atunci când investigația ar putea dăuna siguranței victimei sau când dovezile nu au valoare sau nu sunt suficiente pentru a conduce o investigație reactivă sau pro-activă.

Toate aceste alternative de investigare au dat posibilitatea ofițerilor de poliție ca împreună cu celelalte forțe de aplicare a legii să poată ajunge la soluționarea unor cauze complexe din acest domeniu și prin aceasta să asigure: salvarea victimelor și protecția drepturilor acestora, prinderea și condamnarea traficantilor, confiscarea bunurilor traficantilor, rezultate din săvârșirea de infracțiuni.

Marea dificultate în investigarea acestui gen de infracțiuni este caracterul de extraneitate, întotdeauna apariția elementului extern în investigarea acestei cauze. Racolarea-recrutarea se realizează pe teritoriul României, iar exploatarea, indiferent de forma în care se realizează, se petrece pe teritoriul altui stat. În acest context cooperarea internațională devine cheia unei astfel de investigații, motiv pentru care, prin Biroul de cooperare și reprezentare internațională, DIICOT are relații de asistență judiciară internațională cu peste 52 de state, evident nu numai pe linia traficului de persoane, ci pe criminalitate organizată în general.

Ministerul Justiției

Potrivit datelor furnizate de Ministerul Justiției, în anul 2007, 429 inculpați au fost trimiși în judecată pentru infracțiunile de trafic de persoane și trafic de minori, din care 171 în stare de arest preventiv. 188 persoane au fost condamnate definitiv.

În anul 2008, au fost trimiși în judecată 329 de inculpați (5 minori), din care 152 în stare de arest preventiv. 187 persoane au fost condamnate definitiv.

În anul 2009, au fost trimiși în judecată 262 inculpați (8 minori), din care 116 în stare de arest preventiv. 183 persoane au fost condamnate definitiv.

În anul 2010, au fost trimiși în judecată 415 persoane, din care 197 în stare de arest preventiv, numărul rechizitoriilor crescând cu 51,5 % față de anul 2009 (de la 101 rechizitorii în 2009 la 153 în 2010).

Pe anul 2008, din cele 187 de persoane condamnate definitiv, au fost pronunțate următoarele pedepse:

- 64 de persoane au fost condamnate la pedeapsa închisorii cu executare între 1 și 5 ani,
- 76 persoane au fost condamnate la pedeapsa închisorii cu executare între 5 și 10 ani,
- 6 persoane au fost condamnate la pedeapsa închisorii cu executare între 10 și 15 ani,
- suspendarea executării pedepsei sub supraveghere a fost pronunțată pentru 23 condamnați, iar suspendarea condiționată a executării pedepsei în cazul a 16 condamnați,
- cei 2 inculpați minori: unul a fost condamnat la pedeapsa închisorii cu executare, celălalt a fost condamnat la pedeapsa închisorii cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.

Pe anul 2009, din cele 183 de persoane condamnate definitiv, au fost pronunțate următoarele pedepse:

- o persoană a fost condamnată la pedeapsa închisorii cu executare între 0 și 6 luni,
- 72 de persoane au fost condamnate la pedeapsa închisorii cu executare între 1 și 5 ani,
- 64 persoane au fost condamnate la pedeapsa închisorii cu executare între 5 și 10 ani,

- 5 persoane au fost condamnate la pedeapsa închisorii cu executare între 10 și 15 ani,
- 1 inculpat a fost condamnat la pedeapsa închisorii cu executare mai mare de 15 ani,
- suspendarea executării pedepsei sub supraveghere a fost pronunțată pentru 12 condamnați, iar suspendarea condiționată a executării pedepsei în cazul a 22 de persoane,
- cei 6 inculpați minori: unul a fost condamnat la pedeapsa închisorii cu executare, 4 au fost condamnați la pedeapsa închisorii cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, iar pentru un inculpat s-au aplicat măsuri educative.

În anul 2010 au fost pronunțate următoarele condamnări pentru trafic de persoane:

Au fost condamnate definitiv 203 persoane, dintre care 147 de sex masculin și 197 majori. Mai concret:

- 65 persoane majore au fost condamnate la pedeapsa închisorii cu executare între 1 an și 5 ani,
- 63 persoane au fost condamnate la pedeapsa închisorii cu executare între 5 ani și 10 ani,
- 17 persoane la pedeapsa închisorii cu executare între 10 și 15 ani.

Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere a fost pronunțată pentru 23 condamnați, în timp ce suspendarea condiționată a executării pedepsei a fost pronunțată pentru 30 de persoane.

Inculpații minori au înregistrat următoarele condamnări: 2 persoane au fost condamnate la pedeapsa închisorii cu executare, 2 persoane au fost condamnate la pedeapsa închisorii cu suspendarea executării condiționată a executării și alte 2 persoane au fost condamnate la pedeapsa închisorii cu suspendarea sub supraveghere a pedepsei.

5.3 Asistența victimelor

ANITP

Serviciile de protecție și asistență sunt oferite victimelor traficului de persoane, fie în centre de asistență și protecție a victimelor traficului de persoane, înființate în baza *Legii nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane* (în subordinea Consiliilor județene/locale), fie în centrele sau adăposturile organizațiilor neguvernamentale.

Furnizorii pot organiza și acorda servicii victimelor traficului de persoane la domiciliul acestora, în centre de zi sau în centre rezidențiale. În funcție de durata de acordare, serviciile de protecție și asistență a victimelor traficului de persoane se împart în: servicii de urgență sau servicii de lungă durată.

Instituțiile și organizațiile implicate în lupta împotriva traficului de persoane asigură victimelor traficului de persoane accesul la asistența specială medicală, psihologică, educațională, juridică, socio-profesională și protecție specială. Oferirea asistenței nu este condiționată de participarea acesteia în procesul penal, fără a se face vreo discriminare pe motive etnice, de naționalitate, rasiale, vârstă, sex, dizabilități, opinii religioase, opinii politice, mediu de proveniență. Centrele pot furniza victimelor serviciile

necesare pentru reabilitarea lor psihosocială în cadrul unui program de protecție și asistență a victimelor traficului de persoane.

Conform statisticilor din anul 2009, majoritatea victimelor traficului de persoane au primit asistență în sistem guvernamental, în centre specializate sau la domiciliu. Guvernul s-a implicat din ce în ce mai mult în asistarea și protecția victimelor, acestea beneficiind de servicii de asistență guvernamentale ce au fost adaptate nevoilor victimelor și îmbunătățite progresiv.

ORI

Atribuțiile cu caracter general ale ORI în acest sens au fost gândite ca o alternativă în cazul străinilor traficați pe teritoriul României, pentru care este necesară stabilirea identității reale a acestora, sau care necesită un document de calatorie.

Asistență acordată străinilor luați în custodie publică

Potrivit O.U.G. nr. 194/2002, străinii cazați în centrele de custodie publică beneficiază de drepturile prevăzute de lege, precum și de cele prevăzute în tratatele și acordurile internaționale în materie la care România este parte. Aceștia au dreptul la asistență juridică, medicală și socială și la respectarea opiniei și specificului propriu, în materie religioasă, filozofică și culturală. Străinii cazați în centre au dreptul de a fi informați imediat după aducerea lor în aceste locuri, în limba în care vorbesc sau într-o limbă înțeleasă, despre motivele principale care au condus la luarea măsurii, drepturile și obligațiile pe care le au în timpul șederii în aceste centre. De asemenea, pe întreaga perioadă a șederii în centre străinilor li se va asigura posibilitatea comunicării cu reprezentanții diplomatici și consulari ai statului de proveniență. Minorii introduși în centrele de cazare au acces gratuit la sistemul de învățământ obligatoriu. Străinii luați în custodie publică au dreptul la asistență medicală, medicamente și materiale sanitare gratuite, serviciile medicale asigurându-se, după caz, prin serviciul medical al centrelor de cazare sau prin unitățile sanitare ale Ministerului Administrației și Internelor ori ale Ministerului Sănătății Publice. Decontarea cheltuielilor se asigură de către MAI, prin bugetul alocat Oficiului Român pentru Imigrări, special prevăzut în acest scop.

Asistența acordată solicitanților de azil

Solicitanții de azil sunt o categorie aparte de străini care datorită exilului forțat, în marea lor majoritate, se află într-o situație precară atât din punct de vedere fizic, psihic cât și financiar. Aceasta impune ca statul căruia i-a fost cerută protecția, pe perioada analizării cererii de azil, să asigure condiții decente de cazare și întreținere în conformitate cu normele Uniunii Europene.

Prevederile generale ale Directivei Consiliului 2003/9/EC din 2003 stabilesc standardele minime pentru primirea solicitanților de azil și impun statelor membre obligativitatea asigurării unui standard de viață adecvat.

Conform Legii nr. 122/2006 privind azilul în România, cu modificările și completările ulterioare, solicitanții de azil beneficiază de următoarele măsuri de asistență:

- acordarea la cerere și gratuit a cazării într-unul din centrele de cazare și proceduri pentru solicitanții de azil ale Oficiului Român pentru Imigrări;
- acordarea la cerere, în cazul în care nu are mijloace de întreținere, a unui ajutor material constând în hrană în limita sumei de 3 lei/persoana/zi, cazare în limita sumei de 1,8 lei/persoana/zi și de alte cheltuieli, în limita sumei de 0,6 lei/persoana/zi;
- dreptul de a primi acces la piața forței de muncă în condițiile prevăzute de lege pentru cetățenii români, după expirarea unei perioade de un an de la data depunerii

cererii de azil, dacă solicitantul de azil se mai află în procedura de determinare a unei forme de protecție, caz în care solicitantului de azil i se atribuie un cod numeric personal;

- acordarea gratuită a asistenței medicale primară și spitalicească de urgență, precum și asistență medicală și tratament gratuit în cazuri de boli acute sau cronice;
- dreptul solicitanților de azil minori de a avea acces la învățământ școlar obligatoriu în aceleași condiții ca și minorii cetățeni români;
- dreptul de participa la activități de adaptare culturală.

Asistența acordată persoanelor care au obținut o formă de protecție

Asistența guvernamentală acordată persoanelor care au obținut o formă de protecție are ca scop integrarea acestor persoane în societatea românească. Obiectivul general al politicilor privind integrarea este acela de a ajuta refugiații să se autosustină, să devină independenți față de asistența oferită de stat sau de organizațiile neguvernamentale și să participe activ în societatea românească din punct de vedere economic, social și cultural.

Conform O.G. nr. 44/2004 privind integrarea străinilor care au obținut o formă de protecție în România (aprobată cu modificări prin Legea nr. 185/2004, cu modificările ulterioare), cu modificările și completările ulterioare, persoanele care au obținut o formă de protecție, beneficiază de aceleași drepturi economice și sociale ca și cetățenii români: dreptul la un loc de muncă, dreptul la o locuință, dreptul la asistență medicală și asistență socială, asigurări sociale, dreptul la educație.

Pentru a veni în sprijinul integrării acelei categorii de persoane, Oficiul Român pentru Imigrări desfășoară programe de integrare, susținute pe o perioadă de 6 luni cu posibilitatea de prelungire pentru alte 6 luni, timp în care refugiații beneficiază de următoarele măsuri de asistență:

- cazare într-unul din centrele administrate de ORI;
- acordarea, pe o perioadă de 2 luni, a unui ajutor material în cuantum egal cu al solicitanților de azil;
- cursuri de orientare culturală;
- consiliere socială și suport psihologic;
- cursuri de limba română organizate prin colaborarea cu sprijinul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului prin inspectoratele școlare.

În cazul în care, persoanele care au obținut o formă de protecție se încadrează în categoria cazurilor speciale, persoane cu handicap, persoane care au atins vârsta pensionării și nu beneficiază de pensie, minori neînsoțiți, victime ale torturii și/sau familii monoparentale cu copii minori, conform O.G. nr. 44/2004 privind integrarea străinilor care au obținut o formă de protecție în România, aceștia pot beneficia de prelungirea programului de integrare până se constată dispariția stării de vulnerabilitate.

De asemenea, prin Agențiile de Ocupare a Forței de Muncă, persoanele care au obținut o formă de protecție beneficiază de un ajutor material rambursabil în valoare de 540 lei.

Tot în ceea ce privește rolul ORI cu privire la sprijinirea resortisanților statelor terțe, care sunt victime ale traficului de ființe umane care doresc să se întoarcă în țara de origine, menționăm faptul că, acestea au posibilitatea să solicite sprijinul în acest sens atât Oficiului Român pentru Imigrări, cât și organizațiilor internaționale sau neguvernamentale cu atribuții în domeniul repatrierii voluntare umanitare asistate, dacă nu dispun de mijloace financiare, în conformitate cu prevederile art. 93 din O.U.G. nr. 194/2002, republicată.

Ministerul Afacerilor Externe

În baza prevederilor Legii nr. 678 din 2001, cu modificările ulterioare, MAE are următoarele atribuții în ceea ce privește asistența acordată victimelor ale traficului de persoane:

- asigură transportul, în vederea repatrierii, al cetățenilor români, victime ale traficului de persoane;
- eliberează, în caz de necesitate, în vederea repatrierii, documente de identitate cetățenilor români care au fost victime ale traficului de persoane, într-un timp rezonabil, fără întârzieri nejustificate;
- asigură difuzarea către cei interesați (prin intermediul misiunilor diplomatice și al oficiilor consulare ale României) a unor materiale de informare privind drepturile persoanelor, victime ale traficului de persoane, potrivit legislației române și a statului de reședință;
- misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României în străinătate publică, prin mijloace electronice proprii, informații referitoare la legislația națională și a statului străin în domeniu, datele de contact ale Inspectoratului General al Poliției Române, precum și ale unităților teritoriale subordonate acestuia;
- șefii misiunilor diplomatice și ai oficiilor consulare ale României desemnează un diplomat din cadrul acestora ca responsabil cu aplicarea metodologiei de repatriere a cetățenilor români, victime ale traficului de persoane
- asigură (prin misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României) informarea organelor judiciare străine cu privire la reglementările române în materie;
- asigură informarea organelor judiciare locale / străine cu privire la reglementările prevăzute de legislația română în domeniu (eventuale modificări, completări, actualizări etc.);
- colaborează permanent cu autoritățile locale și cu eventuale organizații neguvernamentale sau internaționale din țara de reședință (colaborarea vizează, în cele mai multe cazuri, acordarea de sprijin financiar pentru achiziționarea biletului de călătorie, în vederea repatrierii, măsura fiind determinată de lipsa unui buget expres).

Ministerul Justiției

În anul 2008, serviciile de probațiune au acordat asistență și consiliere unui număr de 3 victime ale traficului de persoane, în cursul anului 2009, unui număr de 10 victime ale traficului de persoane, iar în anul 2010 unui număr de 8 victime ale traficului de persoane

Ministerul Sănătății

Prin Legea 95/ 2006 privind reforma în sănătate (art. 213), se prevede că victimele traficului de persoane beneficiază, pe perioada stabilirii identității, de asistență medicală gratuită.

MECTS

Ministerul Educației, Cercetării și Inovării, prin unitățile teritoriale subordonate oferă victimelor traficului de persoane posibilități de continuare a studiilor, cu asigurarea confidențialității, pe baza semnării Acordului de confidențialitate, de către beneficiar și reprezentanții școlii. Victimele care au optat pentru continuarea studiilor, precum și familiile lor, beneficiază și de ședințe de consiliere.

5.4 Echilibrul dintre componentele sistemului de combatere a traficului de persoane

Miza stabilirii unui „clasament” al componentelor sistemului de combatere a traficului de persoane nu este doar teoretică. Orice diferență de importanță socială și rol al uneia dintre componente ar presupune investiții de resurse mai mari în acea componentă, ceea ce ar reprezenta un risc de dezechilibrare a sistemului în ansamblu.

Concluzia Grupului este că echilibrul poate fi păstrat numai dacă se aplică principiul egalității dintre cele trei componente (Prevenție-Aplicarea legii-Asistența victimei).

Fiecare dintre componente nu poate fi abordată separat decât pentru rațiuni teoretice, de organizare a informației. În situații și cazuri individuale, unele măsuri din cadrul unui alt segment al combaterii traficului de persoane, decât segmentul stabilit drept obiectiv, pot fi chiar mai importante decât măsuri tipice segmentului căruia i se subscriu acțiunile. De exemplu, în cazuri particulare, unele acțiuni din segmentul de combatere sau de asistență a victimelor pot deveni mai importante pentru prevenire, decât măsuri de prevenire standard. O formulă optimă este imposibil de stabilit, din cauza numărului mare de variabile.

Intervențiile din domeniul aplicării legii au și o dimensiune educativă, care, paradoxal poate fi mai semnificativă decât măsuri specifice prevenției prin programe educative, clasice. La fel, unele acțiuni din cadrul asistenței pot avea un caracter educativ accentuat, căci valorile incontestabile ale toleranței, solidarității inter-umane și onoarei, în expresia lor concretă, pot avea un impact mai mare decât o prelegere despre riscul de recrutare. În același timp aceleași acțiuni au un impact considerabil și asupra infractorilor, fie de disuasiune, fie de slăbire a propriei motivații de a comite fapte antisociale.

Credem totuși că există un criteriu fundamental de orientare a acțiunii și a resurselor cu precădere spre una sau alta din componente. Criteriul tradițional ale organizării sociale în statul de drept, cu prevalență pe asistența de urgență, din motive umanitare, a persoanelor aflate în pericol iminent. Prevenția nu poate fi prioritară în acest caz. Aplicarea legii însă ar putea fi acțiunea cea mai potrivită, atunci când încetarea infracțiunii este primul și cel mai util demers pentru asistența victimei.

Un indiciu este chiar Directiva 36/2011, unde ordinea prevederilor pentru cele trei acțiuni principale, combatere-protecția victimei-prevenire, ar putea fi interpretată ca o opțiune asupra priorității acțiunii de reacție împotriva traficantilor. Este o abordare logică pentru că acțiunile de prevenire produc efecte doar în viitor, iar acțiunea de protejare a victimei este condiționată de producerea infracțiunii (altfel nu există victima).

6. REALIZĂRILE Grupului (probleme identificate, soluții propuse, intervenții asupra unor acte normative la nivel național și european, sistem de contacte și recepție de informații, etc.)

Problemele identificate se pot încadra pe mai multe paliere:

Probleme instituționale

Principală problemă, identificată și soluționată de Grup a fost subordonarea ANITP (la începutul activității Grupului, aceasta fusese trecută din subordinea MAI în subordinea IGPR; prin urmare nu avea personalitate juridică, nu putea acționa decât ca și structură subordonată, nu putea accesa fondurile europene). Urmare a eforturilor legislative depuse de domnul deputat Valeriu ZGONEA, ANITP a fost trecută în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, ca organism cu personalitate juridică.

Probleme de colaborare între instituții

Suprapunerea de competențe între ministere și direcții, în ceea ce privește gestionarea fenomenului traficului de ființe umane, a avut drept urmare reacții și rezultate contraproductive.

A fost propusă, și aplicată în cazurile în care ministerul vizat a răspuns solicitărilor conducerii Grupului, o linie de comunicare Guvern-Parlament.

Probleme de legislație (lacune, inadvertențe)

Principală problemă și cea asupra căreia membrii Grupului, ca structură a forului legislativ suprem al țării, au putut acționa, a fost aceea legată de inadvertențele și lacunele din legislația referitoare la prevenirea și combaterea fenomenului, la asistența acordată victimelor.

Luând în considerare propunerile venite din partea ministerelor și organelor cu care a colaborat, Grupul a cționat pentru modificarea Legii 678.

Ca urmare s-a ajuns la **dezincriminarea victimei** (în Legea 678 și Codul de procedură penală era condamnată și victima alături de traficant).

Legea nr. 230/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane²¹. Cele mai importante modificări aduse Legii nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane se referă la următoarele aspecte:

Sunt cuprinse în forma agravantă a infracțiunii de trafic de minori faptele care alcătuiesc această infracțiune, săvârșite de un membru de familie.

Noua reglementare incriminează ca infracțiune fapta de a utiliza serviciile care intră în înțelesul noțiunii de exploatare a unei persoane, prestate de o persoană despre care beneficiarul știe că este victimă a traficului de persoane ori a traficului de minori. Pedepsa aplicabilă este închisoarea de la 6 luni la 3 ani sau amenda, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă.

În cazul în care vreuna din infracțiunile prevăzute de legea privind prevenirea și combaterea traficului de persoane a fost săvârșită de o persoană juridică, pe lângă pedeapsa amenzii se aplică și pedeapsa complementară a dizolvării persoanei juridice sau a suspendării activității ori a uneia dintre activitățile persoanei juridice, după caz.

²¹ Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 812 din data de 6 decembrie 2010

Potrivit noii reglementări, persoana supusă traficului de persoane, care a săvârșit, ca urmare a exploatării sale, infracțiunea de prostituție, de cerșetorie, trecere frauduloasă a frontierei unui stat ori donare de organe sau țesuturi ori celule de origine umană, în condițiile prevăzute de Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, nu se pedepsește pentru aceste infracțiuni.

Se stabilește ca la desfășurarea judecății în cauzele privind infracțiunea de trafic de minori și de pornografie infantilă pot asista părțile, reprezentanții acestora, apărătorii, reprezentanți ai Inspectoratului General al Poliției Române specializați în prevenirea traficului de persoane, precum și alte persoane a căror prezență este considerată necesară de instanță.

Victimele traficului de persoane, în condițiile în care furnizează organelor de urmărire penală sau instanței de judecată date și informații cu caracter determinant pentru identificarea și tragerea la răspundere penală a autorilor, pot fi incluse în Programul de protecție a martorilor, potrivit legii.

Noua lege stabilește că victimele traficului de persoane pot fi cazate, la cerere, temporar, în centre de asistență și protecție a victimelor traficului de persoane sau în locuințe protejate pentru victimele traficului de persoane.

Locuința protejată reprezintă așezământul social, fără personalitate juridică, dezvoltat pentru a asigura victimelor traficului de persoane găzduire de tip familial în sistem protejat și asistență, în vederea reintegrării sociale a acestora.

Locuințele protejate sunt organizate și funcționează în subordinea direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului.

Finanțarea cheltuielilor curente și de capital pentru centrele de asistență și pentru locuințele protejate se realizează de la bugetele locale ale județelor pe a căror rază administrativ-teritorială funcționează.

Noua lege reglementează în mod amănunțit atribuțiile autorităților și instituțiilor publice în legătură cu prevenirea și combaterea traficului de persoane, precum și protecția și asistența acordată victimelor unui astfel de trafic.

Prevederile referitoare la victimele traficului de persoane cetățeni români se aplică și victimelor traficului de persoane cetățeni ai unui stat membru al Uniunii Europene sau al Spațiului Economic European.

Activitatea „Grupului” a mai identificat și alte probleme:

- ⇒ discrepanța dintre activitatea de combatere a traficului de persoane și cea de prevenire și asistență a victimelor; aceasta deoarece nu există politici publice active, inclusiv pentru reintegrarea victimelor în societate; sistemul de protecție și reintegrare socială a victimelor este afectat atât de lipsa de resurse, cât și de acele cazuri în care polițiștii, în baza normelor existente, se ocupă și de aceasta, deși nu au pregătirea profesională și nici „stilul” cerut de acest tip de activitate
- ⇒ absența evaluării gradului de realizare a Strategiei și măsurilor din Planul Național de Acțiune încheiat în 2010 și întârzierea lansării noii Strategii și Plan de Acțiune
- ⇒ proceduri lacunare în asistența acordată victimelor (adăposturi puține, protecție insuficientă, lipsa strategiei de reinserție, servicii de probațiune cu efecte discutabile)
- ⇒ slaba aplicare a unor măsuri judiciare pentru eliminarea surselor de finanțare ale grupărilor de trafic de persoane (sechestrul asigurator, sume blocate, confiscări, etc.)

- ⇒ probleme de statut și de eficiență a Grupului Interministerial de Lucru (GIL) și Grupului Tematic de Lucru (GTL)
- ⇒ problemele de natură organizatorică și bugetară privind sprijinul acordat de misiunile României peste hotare, pentru repatrierea cetățenilor români, victime ale traficului de persoane, în particular și a infracțiunilor severe, în general²²
- ⇒ unele incertitudini în gestionarea corectă a procesului de desemnare a reprezentantului național, a coordonatorului și raportorului național
- ⇒ existența unor instituții fără sau cu prea puține atribuții de combatere a traficului de persoane, deși sunt bine plasate instituțional, doresc și pot să contribuie la efortul național
- ⇒ rezultate slabe în confiscarea bunurilor provenite din infracțiuni de trafic de persoane și de compensare financiară a victimelor
- ⇒ organizarea deficitară a organizării activității de asistență a cetățenilor români victime ale traficului de persoane, în afara țării
- ⇒ persistența unor dificultăți de definire a „victimei”

În legătură cu strategia națională s-a considerat că România are nevoie de o nouă strategie națională de prevenire, combatere a traficului de persoane și asistență a victimelor traficului de persoane. Perioada de implementare a strategiei anterioare se încheiase la sfârșitul anului 2010, iar noua strategie ar fi trebuit să fie aprobată și să își producă efectele încă de la începutul anului 2011.

Ar fi fost necesară o evaluare atentă și rapidă a rezultatelor implementării obiectivelor și activităților Strategiei 2006-2010, prezumând ca acest demers va oferi repere esențiale și lecții pentru fundamentarea noii strategii. ANITP ar fi trebuit să inițieze de îndată și să coordoneze un amplu proces consultativ, cu caracter interinstituțional, în acest scop, pentru a se asigura că toate instituțiile publice, la nivel central, precum și organizațiile societății civile interesate/ implicate în implementarea programelor de prevenire și în asistența acordată victimelor, vor participa în mod esențial la elaborarea strategiei. Aceasta ar fi trebuit să aibă în vedere cele mai recente reglementări la nivel European, în materie.

Grupul a adresat întrebări cu privire la acest proces de evaluare tuturor instituțiilor nominalizate în Strategie și în Planul de acțiune.

În răspunsul său, Ministerul justiției a arătat că în momentul în care se discută de finalizarea strategiei și a planului de acțiune în 2015, ar fi trebuit să avem prevăzută obligativitatea analizei de grup integrat pe toate instituțiile, pentru că strategia în sine nu prevedea o astfel de obligație, iar instituțiile nu și-au armonizat pașii sau direcția de acțiune în acest sens, dar dacă prevedem un astfel de mecanism, o astfel de necesitate, atunci, în momentul în care discutăm de implementarea strategiei sau a planului de acțiune la nivelul instituțiilor, automat linia de acțiune va fi în sensul de abordare integrată.

Valoarea adăugată pe care o aduce Strategia este dată de existența unui document care și-a propus să implice toate instituțiile competente în ce privește prevenirea și combaterea

²² Urmare audierii MAE a fost adresată o interpelare ministrului afacerilor externe

traficului de persoane. De asemenea, organele de urmărire penală au fost responsabilizate în sensul urmăririi celor care comit asemenea fapte, rezultatele constând în rechizitorii și condamnări definitive, al căror număr a crescut progresiv.

În legătură cu organizarea instituțională, ANITP, a precizat că nu poate îndeplini atribuții de coordonator național și, în același timp, de raportor național, opinie cu care Grupul a fost de acord. O instituție nu se poate autoevalua, este necesar ca o altă entitate să aprecieze asupra eficienței instituției menționate. Agenția a propus ca Grupul Interministerial de Lucru (GIL) să fie raportor național pentru următoarele considerente:

- Reprezentarea la nivel de GIL să fie la nivel de cel puțin subsecretar de stat;
- Din GIL fac parte toate instituțiile competente în materia prevenirii și combaterii traficului de persoane;
- Deciziile luate în cadrul GIL sunt asumate de către conducerea instituțiilor menționate;
- GIL poate avea capacitatea și autoritatea de a evalua periodic eficiența instituțiilor competente și, prin acord colectiv, poate da îndrumări și recomandări punctuale când se impune;
- GIL va avea ca suport un alt grup de lucru la nivel tehnic, responsabil de punerea în practică a măsurilor și deciziilor adoptate în cadrul GIL;
- Inclusiv pozițiile și mandatele naționale pot fi discutate în cadrul GIL, acesta beneficiind de prezența tuturor actorilor implicați (se impune și prezența reprezentanților Departamentului pentru Afaceri Europene).

Coordonatorul GIL-ului să fie un reprezentant la nivelul unui secretar de stat care să fie din Ministerul Justiției.

Ministerul educației a subliniat că din Grupul Interministerial de Lucru (GIL) și Grupul Tematic de Lucru GTL oficial, fac parte persoane cu funcții de conducere în ministere. La întâlniri participă însă specialiștii delegați din partea conducerii fiecărui minister. Orice decizie luată la nivel de GIL trebuie ulterior confirmată de membrii oficiali, numai astfel putând fi puse în aplicare. Faptul că cele două grupuri au caracter consultativ nu le dă o putere suficientă. Pentru a corecta acest lucru, există două soluții posibile: acordarea de personalitate juridică GIL sau revenirea la statutul anterior al ANITP și acordarea unei importanțe crescute rolului GIL în determinarea acțiunilor ANITP, ținând cont de faptul că reorganizarea ANITP în serviciu în cadrul IGPR a avut efecte mai puțin benefice asupra procesului de coordonare a luptei împotriva traficului.

În legătură cu lipsa sau numărul redus de competențe ale unor instituții, audierile au relevat că Oficiul Român de Imigrare nu are atribuții pe linia pe traficului de persoane, iar Poliția de frontieră, a pierdut orice competență începând cu data de 01.05.2009, când competența a fost transferată exclusiv Inspectoratului General al Poliției Române – Direcția de Combatere a Criminalității Organizate. În cazul în care poliția de frontieră descoperă cazuri de trafic de persoane este sesizată de îndată unitatea de parchet competentă, care dispune continuarea cercetărilor de către ofițeri de poliție judiciară.

Concret, când Poliția de frontieră constată un caz de trafic de persoane, sesizează imediat Parchetul competent pe raza unde s-a întâmplat acest caz, care, mai departe, delegă competențele la Poliția Judiciară. În unele cazuri de trafic de persoane, procurorul re-deleagă tot către Poliția de Frontieră, care are și atribuțiunea de Poliție Judiciară.

Baza de date a ANITP, în ceea ce privește evidența victimelor traficului de persoane a fost prezentată ca un model, fiind apreciată inclusiv de Departamentul de Stat al SUA, dar aceasta era mult mai cuprinzătoare când și Poliția de Frontieră avea atribuții pe linia traficului de persoane.

Poliția de frontieră are competența de intervenție, inclusiv în cazuri suspecte de trafic de persoane, în limita a 30 de km de la frontieră. În cazurile de grupuri organizate, Legea nr.39, prevedea o delegare de la procurori pentru întreg teritoriul țării, ceea ce a provocat o contradicție prin aceea că delegarea de către procuror împuternicea Poliția de frontieră să desfășoare activități pe întreg teritoriul țării, dar conform Legii 104 Poliția de frontieră avea competență decât în raza de 30 de km.

În legătură cu definiția victimei ANITP a observat că definirea victimei traficului de persoane ca subiectul pasiv al infracțiunii de trafic de persoane este generic. Pentru agenție care trebuie să refere spre asistență o persoană, este esențial să poată încadra cu certitudine o persoană în statutul de victimă a traficului de persoane. Au existat situații când o anumite persoană, la modul declarativ, susținea că a fost victima traficului de persoane. Momentul în care o persoană ar trebui să fie referită, pentru a primi asistență specializată, ar trebui să fie mai bine definit.

DIICOT a precizat că pentru practicieni, trebuie definită noțiunea de victimă, pentru că în reglementările actuale, deși intuitiv sau din punct de vedere lexical, avem reprezentarea noțiunii de victimă, din punct de vedere juridic trebuie făcute anumite delimitări și anumite diferențieri, care să nu dea naștere unor interpretări nefavorabile dosarului cauzei care a ajuns pe rolul instanței.

În legătură cu asistența victimelor, Ministerul justiției a prezentat o propunere de modificare a cadrului instituțional, împărtășită și de membrii Grupului, prin modificarea legii care reglementează probațiunea, în așa fel încât probațiunea să se ocupe cu reintegrarea făptuitorului, a infractorului, iar ANITP să se ocupe de victime. Aceasta pentru că este mai eficient să ca inspectorii de probațiune să fie pregătiți pe un singur profil, respectiv consilierea infractorului, care este fundamental diferită de cea a victimei. Ar fi nefiresc să se creeze două direcții în aceeași instituție de acest gen.

Grupul a remarcat o valoare nesemnificativă a victimelor care au beneficiat de serviciile de probațiune și a solicitat explicații Ministerului justiției.

Ministerul a arătat că în anul 2008, serviciile de probațiune au acordat asistență și consiliere unui număr de 3 victime ale traficului de persoane, în cursul anului 2009, unui număr de 10 victime ale traficului de persoane, iar în anul 2010 unui număr de 8 victime ale traficului de persoane, explicând că numărul mic al victimelor care au beneficiat de asistență și consiliere poate fi explicat abordând problema din mai multe perspective:

- i. în primul rând, numărul redus de victime care solicită asistență și consiliere din partea serviciilor de probațiune poate fi explicat prin reticența victimelor de a se adresa unei instituții care lucrează în același timp și cu infractorii, din teama de a nu-și întâlni astfel agresorii. Dualitatea atribuțiilor serviciilor de probațiune constând atât în lucrul cu infractorii, cât și cu victimele acestora este de natură să creeze confuzie în rândul victimelor care nu pot identifica foarte clar misiunea instituției probațiunii, preferând evitarea întâlnirii cu infractorii în detrimentul beneficierei de anumite drepturi;
- ii. în al doilea rând, o altă explicație posibilă ar fi aceea că mecanismul de informare a victimelor cu privire la drepturile acestora încă necesită îmbunătățiri. Astfel, art. 4 din Legea nr. 211/2004 prevede obligația organelor judiciare de a informa victimele despre drepturile acestora, precum și despre instituțiile cărora se pot adresa pentru ca drepturile lor să devină efective. Acest mecanism de informare a fost prevăzut de lege pentru că serviciile de probațiune, prin natura atribuțiilor specifice nu iau contact direct cu victimele infracțiunilor imediat după săvârșirea infracțiunii. Organele judiciare, prin polițiști, procurori, judecători, în toate fazele procesului penal, vin în contact direct și imediat cu victima căreia trebuie să îi facă cunoscute drepturile de care poate beneficia. În măsura în care victima unei infracțiuni dorește să fie ajutată, ea se adresează cu o cerere serviciilor de probațiune sau altor instituții care pot oferi servicii de asistență – așa cum sunt și centrele aflate în subordinea ANITP. Completarea unei cereri este necesară din mai multe motive: în primul rând, în cerere se precizează tipul de nevoie al victimei, informație care îl va ajuta să consilier să identifice forma de asistență cea mai potrivită să răspundă acestei nevoi. În al doilea rând, în cerere trebuie specificate anumite date care condiționează acordarea de consiliere psihologică și alte forme de asistență (spre exemplu trebuie precizat dacă a fost sesizat organul judiciar sau instanța de judecată cu privire la săvârșirea infracțiunii, legea condiționând depunerea cererii de o astfel de sesizare). Nu în ultimul rând, cererea reprezintă expresia dorinței victimei de a fi ajutată.
- iii. în al treilea rând o altă explicație pentru numărul de redus de victime cu care au lucrat serviciile de probațiune se datorează capacității instituționale reduse a serviciilor de probațiune care nu pot răspunde în mod adecvat nevoilor victimelor. Astfel, serviciile de probațiune nu dispun de câte un psiholog în fiecare serviciu, iar în serviciile în care există un psiholog, acesta nu are acreditarea necesară pentru a acorda consiliere psihologică victimelor infracțiunilor. Având în vedere această situație, serviciile de probațiune au încheiat protocoale de colaborare cu diverse instituții publice (centrale antitrafic, direcțiile generale de asistență socială) ori private (asociații și fundații) cărora le sunt referite victimele atunci când serviciile constată că nu au capacitatea să realizeze aceste forme de asistență. Astfel, în practică, situația se poate prezenta în felul următor: o victimă se adresează serviciului de probațiune pentru a solicita consiliere psihologică și/sau alte forme de asistență (sprijin pentru găsirea unui loc de muncă, urmarea unor cursuri de formare profesională etc.). În această situație, de cele mai multe ori, serviciile de probațiune acordă doar alte forme de asistență, pentru consiliere psihologică victima fiind îndrumată spre partenerii locali. Această situație de fapt creează premisele unei intervenții fragmentate de natură să contribuie la o victimizare secundară a victimei.

Grupul a solicitat informații și despre o eventuală situație statistică privind numărul victimelor de cetățenie română care solicită despăgubirea pentru infracțiunea de trafic de persoane în alte state, inclusiv o situație a cuantumului compensațiilor financiare plătite de acele state.

Ministerul justiției a informatcă « *nu au existat cereri pasive prin care s-au solicitat compensații pentru victime ale infracțiunii de trafic de persoane* ».

Ministerul a informat că pe site-ul Ministerului justiției, la rubrica „Informații utile” sunt publicate informații referitoare la ”Obținerea compensațiilor financiare dintr-un stat membru al U.E., în temeiul Directivei Consiliului 2004/80/EC din 20 aprilie 2004 privind despăgubirea victimelor infracțiunilor”, precum și coordonatele autorității române responsabilă cu asistența desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 3 alin. (1) din Directivă, respectiv Ministerul justiției. Aceste informații sunt adresate cetățeanului român, apatridului sau străinului care locuiește legal în România, victimă a unei infracțiuni intenționate comise cu violență pe teritoriul unui alt stat membru.

Informații utile privind autoritățile competente din România care primesc și soluționează cererile de despăgubire a victimelor infracțiunilor violente, precum și procedura de soluționare a acestora, sunt publicate pe site-ul Uniunii Europene, Rețeaua judiciară europeană în materie civilă și comercială, Atlasul judiciar european de materie civilă.

A menționat faptul că, potrivit prevederilor art. 21 alin. (1) din Legea nr. 211 din 27 mai 2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor, cu modificările și completările ulterioare, compensația financiară se acordă, la cerere și victimelor infracțiunilor de trafic de persoane.

Grupul a constatat că răspunsul ministerului demonstrează că în realitate nu s-au întreprins măsuri suficiente pentru a compensa victimele.

Nici Ministerul afacerilor externe nu a avut decât un răspuns care preciza că „materialele de informare diseminate de misiunile diplomatice și oficiile consulare se referă la procedura de asistență consulară specifică ce poate fi acordată victimelor traficului de persoane. În cadrul acestor materiale nu sunt evidențiate informații specifice referitoare la “dreptul de despăgubire”.

În legătură cu compenatiile plătite victimelor în România, Grupul a solicitat explicații privind cuantumul redus și diferențele dintre curți.

Ministerul Justiției a prezentat o listă a compensațiilor financiare acordate de victimelor traficului de persoane, în conformitate cu prevederile Legii nr. 211/200, astfel:

Instanța	Sume acordate 2007-2011 (lei) – trafic persoane
C.A ALBA	0
C.A PITEȘTI	8.000
C.A. BACĂU	0

C.A. ORADEA	500
C.A. SUCEAVA	0
C.A. BRAȘOV	98
C.A. BUCUREȘTI	0
C.A. CLUJ	0
C.A. CONSTANȚA	0
C.A. CRAIOVA	0
C.A. GALAȚI	0
C.A. IAȘI	0
C.A. TG. MUREȘ	0
C.A. PLOIEȘTI	0
C.A. TIMIȘOARA	0
TOTAL	8.598

Ministerul Justiției nu a putut furniza explicații privind diferențele între sumele stabilite drept compensații financiare, având doar atribuția de a asigura fondurile necesare unor astfel de compensații (art. 33 alin. 1 din Legea nr. 211/2004). Potrivit art. 28 alin. 1 și 2 din Legea nr. 211/2004, cererea de compensație financiară se soluționează de doi judecători din cadrul Comisiei pentru acordarea de compensații financiare victimelor infracțiunilor, constituite în fiecare tribunal.

În legătură cu asigurarea fondurilor necesare repatrierii victimelor Grupul s-a referit la art. 28 (2) din Legea nr. 230/2010, de modificare a Legii nr. 678/2001, care prevede că MAE asigură transportul cetățenilor români victime ale traficului de persoane și la secțiunea 5 din HG 299/2003 care conține numeroase dispoziții pentru asistența victimelor traficului de persoane, solicitând MAE informații privind crearea unei linii bugetare dedicate, în bugetul de stat pentru anii viitori.

Ministerul Afacerilor Externe a răspuns că își întemeiază juridic acțiunile de repatriere pe legislația în vigoare, printre care Hotărârea Guvernului nr. 780 din 1995 privind modul și condițiile în care misiunile diplomatice și oficiile consulare pot să acorde asistență, precum și unele servicii în favoarea cetățenilor români aflați temporar în străinătate în situații deosebite, Legea nr. 198 din 2008 privind serviciile consulare pentru care se percep taxe și nivelul taxelor consulare la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României în străinătate, cu modificările și completările ulterioare, precum și legislația în materia traficului de persoane.

A precizat că la nivelul MAE nu există o evidență a sumelor acordate exclusiv victimelor traficului de persoane pentru repatriere.

Reprezentantul Organizației Internaționale pentru Migrații a precizat că după aderare, repatrierea voluntară între țări ale Uniunii Europene nu mai funcționează. Cetățenii europeni nu sunt cetățeni ai unor state terțe, pentru care statele membre UE au o linie de buget distinctă.

Concluzia a fost că printre nerealizările clare ale Ministerului de Externe este neidentificarea surselor financiare pentru repatrierea voluntară.

O altă preocupare a Grupului a fost ca toate misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României, în state cu potențial ridicat sub aspectul traficului de persoane, să aibă atașați de interne.

MAE a relatat că în cadrul misiunilor diplomatice care au raportat cazuri de victime ale traficului de persoane sunt încadrați atașați pentru afaceri interne, în special în zonele în care se regăsesc comunități importante de cetățeni români: Italia, Marea Britanie, Spania, Germania, Franța.

Există totuși două state membre cu nivel ridicat sub aspectul traficului de persoane care nu beneficiază de prezența unui atașat de interne, respectiv Portugalia și Cipru.

Grupul a solicitat și informații privind asigurarea de către misiunile diplomatice ale României a „*garantării dreptului la protecție și asistență socială și medicală, integrarea în societate sau asigurarea unui loc de muncă*”

MAE a informat că la nivelul Departamentului Consular, conform atribuțiilor prevăzute de legislația română, sunt raportate numai situațiile în care au fost asistate victimele traficului de persoane în vederea repatrierii (emiterea unor documente de călătorie în regim de gratuitate, cazare, hrană, precum și asigurarea transportului către România). Asistența socială, medicală, integrarea în societate sau asigurarea unui loc de muncă sunt activități care se derulează în țară, de instituțiile cu competențe în domeniu.

MAE s-a angajat să ia măsurile necesare pentru actualizarea paginilor electronice ale misiunilor diplomatice și ale oficiilor consulare, în sensul includerii unor informații la zi despre legislația națională și activitățile autorităților romane competente, în conformitate cu prevederile Legii 230/2010. În același sens, ca urmare a reconfigurării recente a paginii de web a MAE, va fi completată informația existentă, inclusiv în domeniul drepturilor omului. În ceea ce privește traficul de persoane, dat fiind că MAE nu deține expertiză primară pe acest dosar, evaluăm varianta creării unui „link” către *site-ul* MAI/ANITP, care prezintă, în mod detaliat, date actualizate despre problematica traficului de persoane.

S-a angajat de asemenea să introducă în structura noului site al MAE și popularizarea campaniilor de informare împotriva traficului de ființe umane.

În ce privește gradul de realizare al măsurilor din Planul de acțiune, Ministerul educației a arătat că nu poate solicita instituțiilor administrației centrale introducerea în oferta de formare a cursurilor de specialitate (trafic persoane). MECTS nu dispune nici de suporturi de curs, nici de specialiști abilitați să susțină astfel de cursuri. A opinat că formarea actorilor sociali implicați în combaterea traficului se poate face doar la nivel de comunitate, prin implicarea tuturor instituțiilor abilitate, acest lucru având însă implicații financiare substanțiale pe care în momentul de față instituțiile responsabile nu și le pot asuma. Prin unitățile subordonate din teritoriu, realizează activități de prevenire fără alocarea unui buget specific. Alte obiective însă nu pot fi realizate fără finanțare. Soluție posibilă: extinderea finanțării pentru Planurile de intervenție și elaborarea unui Program național de combatere a traficului de persoane, aprobat prin HG și având alocat un buget

suficient pentru a acoperi toate nevoile financiare din Planul Național de Acțiune, pe acele obiective asumate de mai multe instituții și considerate prioritare.

La data audierilor, MECTS nu derula programe specifice de prevenire a traficului de persoane și nici nu are parteneriate/cooperări cu instituții europene sau din state membre. O altă problemă este că programele și proiectele se limitează la un an – doi, atât cât există finanțare din afară sau din alte surse, după care totul se oprește. Sustenabilitatea se asigură în România numai pe hârtie.

Grupul a mai aflat cu ocazia audierilor că Ministerul educației nu participă la pregătirea pozițiilor de negociere / mandatului României cu privire la propunerile UE, ceea ce este greu de înțeles dacă avem în vedere aria largă de măsuri propuse la nivel european, cu referire directă la rolul educației.

Chestiunile prevenirii traficului de persoane s-ar fi putut regăsi într-o disciplină numită „abilitați de viață”. Sunt dificultăți de a introduce o asemenea disciplină în programa școlară datorită insistențelor pentru menținerea numărului de ore pentru disciplinele consacrate. În lipsa acestei discipline mai rămân doar ora de dirigiență și activitățile extrașcolare.

Un ghid de activități didactice care să fie aplicabil atât la clasă, cât mai ales în afara clasei ar avea succes. Prevenirea în afara clasei se face mult mai bine în context non-formal decât în context formal.

Probleme de imagine a României în exterior

Încă de la aderare, România și Bulgaria au fost permanent acuzate pentru dificultățile severe de a gestiona dreptul la liberă circulație al propriilor cetățeni, precum pentru insuccesul de a controla în mod satisfăcător nivelul criminalității comunităților de cetățeni români sau bulgari aflați pe teritoriul altor state membre, în special Italia, Spania, Marea Britanie și Germania.

S-a exercitat o presiune sub diferite forme – de la presiuni mediatice până la discuții destul de complicate și contradictorii în cadrul unor structurilor de conducere ale Uniunii Europene, unde s-au adus acuze statului român că nu gestionează traficul de persoane în interiorul Uniunii Europene sau la frontierele externe.

Un articol publicat pe pagina de web a CNN, menționa țara noastră „ca centru global al sclaviei moderne”.

În condițiile în care performanțele sistemului românesc erau apreciate favorabil în cele mai credibile foruri europene și internaționale, eram evident în fața unei denaturări serioase a realității.

Chiar dacă primul Raport privind traficul de persoane în Europa, publicat la 15 aprilie 2013 de Comisia Europeană atestă că majoritatea victimelor identificate în statele membre ale UE sunt cetățeni din România și Bulgaria, aceasta nu înseamnă că între dimensiunea fenomenului real și dimensiunea manifestărilor adverse ar exista o concordanță.

Dimpotrivă, se proiectează asupra performanței gestiunii traficului de persoane, problema generală a disconfortului produs de mica criminalitate provocată de cetățenii români și bulgari, comunităților din unele state membre.

Presa, cel mai adesea cea tabloidă din acele state amplifică faptele, desfășurând adevărate campanii de „spălare a creierelor” profitând masiv de lipsa de reprezentare a cetățenilor români și bulgari, care nu pot beneficia de protecția juridică și de suportul politic al unor organizații neguvernamentale etnice, așa cum fac resortisanți ai unor state terțe.

În același timp, în acele state se manifestă tendințe centrifuge față de Uniune, ajungându-se nu doar la negarea principiilor fundamentale ale Uniunii Europene și în principal al principiului solidarității ci chiar la negarea Tratatelor Uniunii.

Paradoxal, aceleași state care uită că cetățenii pe care doresc să îi expulzeze sau să îi oprească să mai treacă frontiera sunt cetățeni europeni cu drept de liberă circulație, uită să aplice prevederi ale Tratatelor Uniunii, care le-ar ușura foarte mult sarcina de a-și întemeia juridic acțiunile împotriva micii infraționalități românești sau bulgărești. Nu este clar de ce uită aceasta. În orice caz, ambele forme de uitare au ca efect creșterea presiunii populare împotriva comunității române și bulgare.

De aceea, acțiunile de cooperare dintre autoritățile României și cele ale statelor membre cele mai reticente în privința accesului cetățenilor noștri sunt extrem de importante.

Dimensiunea europeană a reglementării în materie de trafic de persoane

Un obiectiv fundamental al Grupului este ca Parlamentul României să contribuie la construirea unui statut al țării, de actor european și internațional, în materie de combatere

a traficului de persoane. România trebuie să fructifice poziția deja câștigată pe plan european și să preia coordonarea strategiilor și operațiunilor din S-E Europei și din vecinătatea frontierei de Est a Uniunii Europene.

De altfel, însăși opțiunea de a înființa Grupul în cadrul Comisiei pentru afaceri europene are explicația în aceea că Uniunea Europeană se manifesta și se manifestă în continuare ca un actor major al construcției și succesului unei politici de combatere a traficului de persoane²³.

Actele și propunerile Uniunii demonstau consecvența demersului de intensificare a procesului de armonizare legislativă în materia fostului pilier justiție și afaceri interne, în pofida dificultăților legate de tradiția recentă a deciziei prin metoda interguvernamentală.

Programul de la Stockholm abordase chestiunea traficului de persoane din perspectiva unei strategii de securitate internă, care trebuia să asigure protecția împotriva infracțiunilor grave și a criminalității organizate, printre care și prevenirea și combaterea traficului de persoane și a filierelor de imigrație clandestină.

În materie de combatere a traficului de persoane, Camera Deputaților din România se numără printre camerele parlamentare cele mai active în dialogul informal cu Comisia Europeană, iar CAE și Grupul au avut o contribuție semnificativă.

Grupul a contribuit la dezbaterile pentru adoptarea Directivei 36/2011 a Parlamentului European și a Consiliului privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia și a reușit să contribuie la adoptarea acelor măsuri pentru o transpunere de calitate și la timp prin proiectul de lege care transpune Directiva, în așa fel încât termenul de transpunere, 6 aprilie 2013, a fost respectat de România.

Acest fapt este cu atât mai semnificativ cu cât, într-o conferință de presă la Bruxelles, la 31 mai 2013, Comisarul european însărcinat cu Afaceri Interne Cecilia Malmström a îndemnat 19 țări, între care Franța și Germania, să aplice legislația europeană împotriva traficului de persoane, amenințând cu aplicarea unor sancțiuni.

A indicat drept cauze ale întârzierii dificultatea de a defini traficul de persoane ca pe o infracțiune și frica victimelor de a depune mărturie.

Doar nouă din cei 27 de membri UE au transpus Directiva la data de 6 aprilie 2013, termenul acordat în acest sens, și anume Cehia, Suedia, Estonia, Lituania, Letonia, Ungaria, Polonia, România și Finlanda".

Alte patru state sunt pe cale să facă acest lucru - Marea Britanie, Belgia, Bulgaria și Slovenia. Toate celelalte țări, inclusiv Franța, Germania, Italia, Spania și Olanda "sunt deja în întârziere cu două luni", a avertizat comisarul european.

²³ art. 79 alin. (1) TFUE: „Uniunea dezvoltă o politică comună de imigrare, al cărei scop este de a asigura, în toate etapele, gestionarea eficientă a *fluxurilor de migrare*, tratamentul echitabil al resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere legală în statele membre, precum și *prevenirea imigrării ilegale și a traficului de persoane* și combaterea susținută a acestora”

Proiectul directivei (COM (2010) 95), a fost analizat, supus dezbaterii în cadrul Grupului și a Comisiei pentru afaceri europene a Parlamentului României și a fost remisă Comisiei Europene o opinie în care erau subliniate ca aspecte notabile:

- intenția de combatere a traficului de persoane „la sursă”, inclusiv în țările terțe;
- luarea în considerare a interesului copilului ca preocupare primordială în conformitate cu Carta drepturilor fundamentale a UE (articolul 24); intenția directivei de a proteja copiii, din perspectiva numărului de dispoziții care le sunt incidente;
- extinderea domeniului de aplicare, prin prezenta propunere, în raport cu sfera vizată prin Decizia-cadru 2002/629/JAI, pentru a include și alte forme de exploatare; aportul de plus valoare al propunerii în raport cu Convenția din 2005 a Consiliului Europei privind acțiunea împotriva traficului de persoane;
- introducerea de sancțiuni graduale, în funcție de gravitatea faptei;
- utilizarea mandatului european de arestare în scopul facilitării procedurilor; completarea cadrului directivei cu dispozițiile Deciziei-cadru 2001/220/JAI privind statutul victimelor în cadrul procedurilor penale;
- asigurarea unei impunități a victimelor pentru anumite infracțiuni, cu excepția celor efectuate de bunăvoie;
- recunoașterea importanței formării personalului care intră în contact cu victimele;
- instituirea unor raportori naționali pentru monitorizarea tendințelor traficului de persoane;
- stipularea răspunderii penale pentru persoanele juridice care nu și-au îndeplinit obligația de supraveghere, fapt ce a condus la posibilitatea comiterii infracțiunii;

În același timp au fost indicate aspecte ce creaseră unele îngrijorări:

- invalidarea consimțământului unui copil, indiferent de vârsta acestuia, împrejurare de natură să ignore faptul că această dispoziție poate împinge un copil, aproape adult, la comiterea de bună voie a unei infracțiuni (precum cerșetoria), asigurat fiind de impunitate;
- posibilitatea inducerii unor discrepanțe între regimurile sancționatorii din statele membre, ceea ce ar putea conduce la alegerea unor state membre cu un regim sancționator mai blând în scopul comiterii de infracțiuni;
- posibila lipsă de colaborare între raportorii naționali în privința schimbului de informații etc.

Grupul a criticat lipsa obligației de a se incrimina folosirea cu bună știință a serviciilor victimelor²⁴, deși era clar că au rezultat din negocierile purtate în cadrul Consiliului (11 state membre s-au exprimat ferm împotriva incriminării folosirii serviciilor prestate de victimele traficului, folosind motive discutabile) și că atât se putea obține la acel moment.

²⁴ Art. 18 (4) Pentru ca prevenirea și combaterea traficului de persoane să fie mai eficiente prin descurajarea cererii, statele membre au în vedere luarea de măsuri pentru a incrimina utilizarea serviciilor care fac obiectul exploatării menționate la articolul 2, atunci când utilizatorii serviciilor respective cunosc faptul că persoana care le prestează este victimă a uneia dintre infracțiunile menționate la articolul 2.

Grupul și-a propus să monitorizeze situația post-aplicare a Directivei, pentru a promova, la momentul potrivit, acea obligație, considerând că opțiunea neincriminării provoacă anomalii nu doar de natură politică și socială ci și juridică, de aplicare a legii, în acele state membre în care codul penal incriminează aceste fapte.

În România, de exemplu, art. 14¹ din legea 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, cu modificările și completările ulterioare, prevede: *„Fapta de a utiliza serviciile prevăzute la art. 2 pct. 2, prestate de o persoană despre care beneficiarul știe că este victima a traficului de persoane ori a traficului de minori, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă.”*

De asemenea, în noul Cod Penal (Legea 286/ 2009), art. 216 incriminează folosirea serviciilor unor persoane exploatate, despre care beneficiarul știa că sunt victime ale traficului de persoane ori ale traficului de minori.

Grupul consideră că un standard minimal al binomului prevenire-combatere ar fi legiferarea obligativității beneficiarului unui serviciu, care are suspiciuni că persoana care prestează acel serviciu este constrânsă prin violență sau amenințare cu violența, să anunțe imediat autoritățile.

Grupul a criticat de asemenea condiția „intenției”²⁵ pentru ca o faptă de trafic de persoane să se califice ca infracțiune. Încă odată legislația națională este superioară prin aceea că infracțiunea poate fi comisă și din culpă, chiar dacă se statuează că fapta comisă din culpă constituie infracțiune numai când legea o prevede în mod expres.

Noul Cod Penal, prevede la art. 15 (1) Infracțiunea este fapta prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție, nejustificată și imputabilă persoanei care a săvârșit-o. În continuare, art. 16 (1) Fapta constituie infracțiune numai dacă a fost săvârșită cu forma de vinovăție cerută de legea penală, iar la alin. (2) vinovăție există când fapta este comisă cu intenție, din culpă sau cu intenție depășită. Alin. (4) definește culpa, astfel: „ fapta este săvârșită din culpă, când făptuitorul: a) prevede rezultatul faptei sale, dar nu-l acceptă, socotind fără temei că el nu se va produce; b) nu prevede rezultatul faptei sale, deși trebuia și putea să îl prevadă.

O altă critică a vizat plasarea traficului pentru organe în general și în definiția exploatarei, în special, pe același palier cu alte forme de trafic de persoane²⁶.

Am considerat că Directiva ar fi trebuit să aibă în vedere fie consemnarea traficului de persoane în scopul prelevării de organe, ca forma cea mai gravă de trafic. Prelevarea de organe fără consimțământ și cu efecte ireversibile, grave asupra integrității și/sau stării de sănătate a victimei, sau chiar mortale este o infracțiune atât de gravă încât se impune o exprimare care să reflecte această gravitate. Nici distincția între formele „standard” de

²⁵ Articolul 2 (1) Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că următoarele acte intenționate sunt incriminate

²⁶ Art. 2 (3) Exploatarea include cel puțin exploatarea prostituției altor persoane sau alte forme de exploatare sexuală, munca sau serviciul forțat, inclusiv cerșitul, sclavia sau practicile similare sclaviei, aservirea, exploatarea activităților infracționale sau prelevarea de organe.

trafic și cele grave, care includ forme de violență extremă, răpire, sechestrare, lovire, amenințare agravată, nu este suficient de clară în Directivă.

Aproape toate aspectele criticate de Grup au legătură cu inerția fostului pilier III Justiție și afaceri interne, în care domina metoda interguvernamentală. Trei state membre păstrează încă rezerve de aplicare (opt-out) în problematica Spațiului de libertate, securitate și justiție, deși odată cu intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, au fost create toate condițiile pentru aplicarea metodei comunitare și în această zonă. Această inerție se manifestă prin persistența principiului „normelor minime”, cu alte cuvinte al celui mai mic numitor comun rezultat din negocierile statelor membre.

De aceea s-a produs și limitarea obiectivului Directivei 36/2011 la „norme minime” ceea ce indică un deficit de reglementare asumat, prezentând verigi lipsă, sau proceduri incomplete, totul justificat de nivelul de angajare politică posibil la acea dată. În acest fel Directiva reprezintă doar o etapă în realizarea unei reglementări cuprinzătoare și suficiente.

Alte exemple de „verigi lipsă” au fost semnalate în analiza Grupului și cu privire la art. 4 „Pedepse”, unde au fost identificate următoarele probleme:

- nu se prevede un minim al pedepsei ceea ce desființează practic obligativitatea statelor membre de a asigura sancțiuni penale „efective, proporționale și disuasive”
- prevederea « *infracțiunea a fost săvârșită prin acte grave de violență sau a provocat prejudicii deosebit de importante victimei* » nu acoperă situația cea mai gravă, respectiv decesul victimei, ceea ce ar face ca instanțele judiciare naționale să fie obligate să facă abstracție de directivă și să judece pe baza legii penale naționale; chiar și în cazul unei vătămări corporale grave și ireversibile, instanțele naționale ar recurge la legea penală națională, care prevede un minim al pedepsei peste cei 10 ani maximum, prevăzuți de directivă;

La fel, textul nu clarifică metoda de stabilire a vulnerabilității și nu prevede faptul că vulnerabilitatea poate fi temporară, pe durată foarte scurtă (de exemplu starea de șoc datorată unui eveniment brusc); enumerarea prezumptivelor cauze ale vulnerabilității „*stare de graviditate, stare de sănătate sau handicap*” nu este exhaustivă și de aceea ar fi trebuit înlocuită cu un enunț mai general.

Am exprimat rezerve și cu privire la ignorarea faptului că statele membre au autoritate deplină, prevăzută și în Tratatul Uniunii, de a lua orice măsuri consideră de cuviință, chiar fără consimțământul persoanei, pentru cauză de sănătate publică și siguranță națională.

În cursul anului 2011 Camera Deputaților a emis Opinia privind Propunerea de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității, menționată deja în Raport.

În octombrie 2012 s-a transmis instituțiilor UE o Opinie a Camerei Deputaților privind Comunicarea Comisiei „*Strategia UE pentru perioada 2012-2016 în vederea eradicării traficului de persoane*” - COM (2012) 286

Dintre recomandările transmise cu această ocazie, menționăm:

- adoptarea unei metodologii / proceduri pentru acțiunile de prevenire-combatere-protecția victimei, întrucât nu se pot stabili seturi de măsuri standard pe cele 3 paliere de intervenție (prevenire-combatere-protecția victimei), de vreme ce prioritatea și intensitatea măsurilor din fiecare palier diferă de caz la caz;
- evidențierea măsurilor pentru cazurile de mare gravitate, cum ar fi traficul de organe, traficul de copii, sau infracțiunile cu violență asociate (răpire, viol, amenințarea vieții, lipsirea de libertate) într-o secțiune distinctă, care să propună măsuri cu caracter special, direct proporționale cu gradul de pericol social și cu trauma produsă victimei;
- adoptarea unei metodologii / proceduri pentru identificarea abuzurilor în stabilirea statutului de victimă și eliminarea posibilităților de comite abuzuri;
- adoptarea unei metodologii / proceduri pentru stabilirea gradului de vulnerabilitate a victimei potențiale, având în vedere că acest grad este funcție de diferite variabile, că vulnerabilitatea poate fi temporară și reversibilă;
- adoptarea unei metodologii / proceduri pentru eliminarea confuziei dintre infracțiunea de proxenetism și cea de trafic de persoane;
- adoptarea unei metodologii / proceduri pentru protecția martorilor, pentru incriminarea consumatorilor, care să includă și măsuri pentru cooptarea consumatorilor în salvarea victimelor și sprijinirea autorităților, acordarea de despăgubiri și prevenirea abuzului în ce privește solicitarea/acordarea despăgubirilor.

În răspunsul său, transmis în cadrul dialogului informal propus de Comisia Europeană în Comunicarea “Furnizând Rezultate pentru Europa”, COM (2006) 211, Comisia Europeană a salutat „sprijinul pe care Camera Deputaților îl acordă acestei strategii, precum și comentariile detaliate și sugestiile făcute” și s-a angajat să ia în considerare aceste sugestii pentru punerea în aplicare a strategiei.

Pentru anul 2013 am programat deja ca prioritate de examinare, Platforma europeană de combatere a muncii nedeclarate, înscrisă în Programul de lucru al Comisiei Europene pentru anul 2013 și în directă legătură cu tema conferinței.

Au fost supuse analizei ex-ante, propuneri ale Uniunii Europene din cadrul justiției și afacerilor interne, care chiar dacă nu reglementau în mod direct probleme ale traficului de persoane, aveau totuși o influență substanțială asupra sa.

De exemplu, propunerile legislative privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și finanțării terorismului, propunerile legislative privind guvernanta Schengen și gestiunea frontierelor Uniunii sau reforma Europol.

Așa cum reiese din rapoartele de evaluare realizate de către Consiliul Europei (CoE/GRETA), cu privire la implementarea, de către statele semnatare ale Convenției Consiliului Europei pentru acțiunea împotriva traficului de ființe umane, multe dintre aceste state trebuie să opereze modificări/ îmbunătățiri ale legislației lor interne, în unele sau altele dintre domeniile de intervenție menționate la punctul 2. România, trebuie, la rândul său, să adapteze legislația națională în anumite arii de reglementare, și să aducă îmbunătățiri anumitor zone de intervenție, cum sunt: coordonarea interinstituțională în domeniile identificării, referirii și asistenței victimelor traficului de ființe umane,

asigurarea fondurilor corespunzătoare din bugetul central, precum și din bugetele autorităților locale, evaluarea periodică independentă a implementării politicilor publice, atât ca un instrument de apreciere a impactului acestora, cât și pentru planificarea viitoarelor politici, elaborarea viitoarelor programe de formare, cu scopul îmbunătățirii cunoștințelor și competențelor relevante ale profesioniștilor, colectarea datelor și activitatea de cercetare, cooperarea internațională, măsuri pentru creșterea gradului de conștientizare a riscurilor de victimizare, de către populația generală și cea aflată în situații de risc, cu deosebire în rândul populației școlare, etc.

Probleme de încadrare juridică

În materie de aplicare a legii par să existe erori, sau cel puțin unele neclarități de încadrare juridică.

Cu toate că pe parcursul audierilor am primit asigurări că autoritățile judiciare dispun de metode suficiente pentru a distinge, de exemplu între trafic de persoane și proxenetism, un indiciu că s-ar putea să fie scăpări, rezidă în cifrele condamnărilor pentru infracțiuni de trafic de persoane²⁷, mai mare în România decât în toate statele mari din Uniunea Europeană.

O disproporție provocată probabil de reticența sistemelor judiciare ale acelor state de a pronunța condamnări pentru trafic de persoane, pentru că în multe situații este greu de distins între traficul real și cel aparent în care este vorba mai degrabă de proxenetism, pentru care pedepsele sunt mai mici. În aceleași situații autoritățile judiciare române, nu au reflexul de a proteja infractorul de pedepse mai mari decât i se cuvin și pronunță condamnări pentru trafic.

Ministerul Justiției ne-a furnizat următoarele explicații:

În primul rând, dezlegarea dată problemelor de drept de către ÎCCJ este obligatorie pentru instanțe, potrivit art. 414⁵ Cod pr.pen., astfel că, de la data publicării ei în M.Of. (anul 2008), instanțele judecătorești au suficiente elemente la dispoziție pentru ca această confuzie să nu mai fie făcută.

Pe de altă parte, prin Decizia nr. XVI din 19 martie 2007, publicată în M.Of. nr. 542/17.07.2008, Înalta Curte de Casație și Justiție (ÎCCJ) a admis un recurs în interesul legii ce a avut ca obiect distincția dintre infracțiunea de trafic de persoane prevăzută de art. 12 și, respectiv, art. 13 din Legea nr. 678/2001 și cea de proxenetism prevăzută de art. 329 alin. 1 din Codul penal.

După cum s-a reținut prin decizia ÎCCJ, diferențierea dintre cele două infracțiuni o constituie existența sau inexistența elementului de viciere a poziției subiective a persoanei care se prostituează. S-a argumentat în acest sens că **proxenetismul reprezintă** o activitate infracțională neagresivă, neimplicând vicierea poziției subiective a subiectului

²⁷ Numărul de persoane condamnate pentru infracțiuni de TP era la 1 iulie 2011, de 524, mai mare decât, de exemplu, cel al deținuților din Regatul Unit.

pasiv secundar, în timp ce activitățile ce constituie elementul material al infracțiunii de trafic de persoane constau în mijloace care presupun înfrângerea libertății de voință și conștiință a subiectului pasiv, a victimei.

Grupul a analizat de asemenea și necesitatea de a se stabili un raport corect în sancționarea infracțiunii de trafic de persoane fără elemente de violență și sancționarea aceleiași infracțiuni, în prezența unor forme de violență, observând că infracțiunile cu violență sunt cel mai adesea pedepsite mai sever decât infracțiunea de trafic de persoane cu violență. Având în vedere că legea română, în caz de concurs de infracțiuni pedepsește numai infracțiunea cea mai gravă, a solicitat informații privind eventuale cazuri în care infracțiunea de trafic de persoane nu a mai fost sancționată pentru că a fost asociată cu infracțiuni mai grave (lipsire de libertate, lovire, tortură).

Ministerul Justiției ne-a furnizat următoarele explicații:

O altă problemă soluționată de către ÎCCJ, tot ca urmare a unui recurs în interesul legii, declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, a fost legată de aplicarea dispozițiilor art. 189 alin. 1 - 3 din Codul penal privind lipsirea de libertate în mod ilegal, prin răpire, și ale art. 12 alin. (1) și art. 13 alin. (2) din Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane (prin Decizia ÎCCJ nr. 1/2008).

După cum se arată în decizia ÎCCJ, prevederile art. 12 și 13 din Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane au caracter special în raport cu cele ale art. 189 din Codul penal, referitoare la lipsirea de libertate în mod ilegal, în conformitate cu principiul de drept *specialia generalibus derogant* se impune ca acest concurs dintre legea specială și legea generală să fie rezolvat în favoarea legii speciale. Ca urmare, în ambele ipoteze sunt aplicabile, după caz, dispozițiile art. 12 sau cele ale art. 13 din Legea specială nr. 678/2001, cu agravantele corespunzătoare, fiecare dintre aceste două infracțiuni având caracter complex în raport cu infracțiunea de lipsire de libertate în mod ilegal, prevăzută în art. 189 din Codul penal. Ca atare, traficul de persoane, în concurs cu lipsirea de libertate în mod ilegal, atrage calificarea faptei ca fiind infracțiunea complexă de trafic de persoane.

Nu în ultimul rând, înainte de Decizia ÎCCJ XLIX/2007 nu exista un punct de vedere unitar cu privire la încadrarea juridică a faptei de traficare a mai multor persoane în aceleași condiții de loc și de timp. Prin decizie, s-a reținut că traficarea mai multor persoane în aceleași condiții de loc și de timp constituie o infracțiune unică, săvârșită în formă continuată, în măsura în care astfel de condiții impun reținerea aceleiași rezoluții infracționale.

În concluzie, cele 3 decizii ale ÎCCJ menționate anterior au avut rolul de a unifica practica instanțelor de judecată, dezlegarea dată problemelor de drept de către ÎCCJ fiind obligatorie pentru acestea.

Lovirea sau alte violențe (art. 180 Cod penal) nu este o infracțiune mai gravă decât traficul de persoane, dimpotrivă aceasta din urmă reprezintă o infracțiune complexă care poate fi săvârșită inclusiv prin folosirea violenței, în scopul exploatării unei persoane (art. 12, 13 din Legea nr. 678/2001). De asemenea, minimul special și maximul special al

pedepsei sunt mai ridicate în cazul traficului de persoane, raportat la lovire sau alte violențe.

b) Distincția trafic persoane - lipsire de libertate în mod ilegal (art. 189 Cod penal) a fost tranșată prin Decizia ÎCCJ nr. 1/2008: prevederile art. 12 și 13 din Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane au caracter special în raport cu cele ale art. 189 din Codul penal, referitoare la lipsirea de libertate în mod ilegal, în conformitate cu principiul de drept *specialia generalibus derogant* se impune ca acest concurs dintre legea specială și legea generală să fie rezolvat în favoarea legii speciale. Ca urmare, în ambele ipoteze sunt aplicabile, după caz, dispozițiile art. 12 sau cele ale art. 13 din Legea specială nr. 678/2001, cu agravantele corespunzătoare, fiecare dintre aceste două infracțiuni având caracter complex în raport cu infracțiunea de lipsire de libertate în mod ilegal, prevăzută în art. 189 din Codul penal. Ca atare, traficul de persoane, în concurs cu lipsirea de libertate în mod ilegal, atrage calificarea faptei ca fiind infracțiunea complexă de trafic de persoane.

Distincția dintre trafic de persoane și infracțiunea de tortură (art. 267¹ Cod penal) este, în opinia noastră, neechivocă. O distincție esențială este reprezentată de latura subiectivă a celor două infracțiuni. Traficul de persoane este săvârșit în scopul exploatării unei persoane, exploatare prin care se înțelege:

- a) executarea unei munci sau îndeplinirea de servicii în mod forțat ori cu încălcarea normelor legale privind condițiile de muncă, salarizare, sănătate și securitate;
- b) ținerea în stare de sclavie sau alte procedee asemănătoare de lipsire de libertate ori de aservire;
- c) obligarea la practicarea prostituției, cerșetoriei, la reprezentări pornografice în vederea producerii și difuzării de materiale pornografice sau alte forme de exploatare sexuală;
- d) prelevarea de organe, țesuturi sau celule de origine umană, cu încălcarea dispozițiilor legale;
- e) efectuarea unor alte asemenea activități prin care se încalcă drepturi și libertăți fundamentale ale omului.

Tortura face parte din categoria infracțiunilor care împiedică înfăptuirea justiției, fiind săvârșită cu scopul de a obține de la o persoană sau de la o persoană terță informații sau mărturisiri, de a o pedepsi pentru un act pe care aceasta sau o terță persoană l-a comis ori este bănuită că l-a comis, de a o intimida sau de a face presiuni asupra ei ori de a intimida sau a face presiuni asupra unei terțe persoane, sau pentru oricare alt motiv bazat pe o formă de discriminare oricare ar fi ea. De asemenea, subiectul activ (făptuitorul) este calificat, fapta neputând fi comisă decât de un agent al autorității publice sau de orice altă persoană care acționează cu titlu oficial sau la instigarea ori cu consimțământul expres sau tacit al unor asemenea persoane.

Grupul a examinat și procedura prin care se adresează cereri de transferare ale cetățenilor români condamnați în străinătate, solicitând Ministerului Justiției informații dacă acele state face acele cereri pe baza unor acorduri sau este o formă de expulzare, precum și informația dacă există state care nu formulează astfel de cereri, preferând executarea condamnării în sistemul penitenciar propriu.

Răspunsul a precizat că statisticile realizate în cadrul Direcției Drept Internațional și Cooperare Judiciară sunt realizate pe țări, nu pe tipul de cerere de transferare (respectiv cu consimțământul persoanei transferabile/cu expulzarea persoanei transferabile). Cu toate acestea, în statisticile realizate pe țări se specifică dacă transferarea s-a realizat cu consimțământul persoanei condamnate sau în speță este vorba despre un caz în care s-a dispus expulzarea cetățeanului român. De multe ori, chiar dacă s-a dispus expulzarea persoanei în cauză aceasta și-a manifestat acordul la transferare. Putem preciza însă că acele cazuri de transferare a cetățenilor români pentru care s-a dispus expulzarea sunt din punct de vedere numeric vădit inferioare celor pentru care procedura de transferare s-a declanșat la cererea cetățeanului român și în orice caz, evaluarea se face individual. Printre statele cu care există cazuistică privind cereri de transferare cu expulzare sunt Republica Italiană, Regatul Belgiei, Ungaria.

Probleme statistice

Analizând cifrele privind numărul de persoane traficate pe categorii și ani, constatăm creșteri / descreșteri inexplicabile.

De exemplu, datele ANITP consemnează o creștere cu 32,5% a numărului de victime în anul 2010, față de anul precedent, o scădere cu 37% a numărului de victime în anul 2009, față de anul precedent, o scădere cu 22% a numărului de victime în anul 2007, față de anul precedent, o creștere cu 30% a numărului de victime în anul 2005, față de anul precedent.

În ce privește numărul de persoane traficate în anul 2012, în funcție de țara de destinație, sunt indicate doar 17-18 state din lume.

În 2011, existau 10 județe în care nu existase nicio victimă și 15 județe în care nu existase nicio victimă a exploatării prin muncă.

Chiar dacă nu am avea nici o îndoială cu privire la acuratețea datelor raportate, avem motive de îndoială cu privire la eficiența mecanismului de identificare a victimelor și cu criteriile utilizate pentru colectarea și valorificarea datelor.

7. CONCLUZII

Traficul de ființe umane, ca activitate criminală, alimentează munca ilegală sau clandestină, prostituția, exploatarea sexuală a femeilor și copiilor, traficul de organe. Înțelegerea fenomenului în vederea combaterii sale presupune nu numai un instrument de lucru, precum legea, care să reglementeze din punct de vedere penal definirea și incriminarea faptei în sine. O foarte bună cunoaștere a tuturor factorilor care determină existența traficului de persoane este esențială pentru găsirea și altor modalități de combatere, în afara celor penale. Prevenirea și combaterea diverselor forme ale traficului de persoane a descurajat promotorii traficului internațional de ființe umane, iar presiunea societății civile a determinat guvernele statelor lumii să ia măsuri individuale în acest sens, să regândească strategii regionale și globale de luptă împotriva infracționalității

transfrontaliere de acest tip. Structurile guvernamentale, parlamentare, organizațiile non-guvernamentale conlucrează astăzi pentru atingerea acestui scop comun.

Coordonarea acțiunilor individuale și armonizarea legislației naționale cu privire la pedepsirea traficantilor, prevenirea traficului de persoane și protecția victimelor acestuia sunt principalele obiective de a căror îndeplinire este condiționată stoparea amplitudinii fenomenului.

România este plasată în rândul țărilor de origine, de tranzit pentru persoanele traficate în scopul exploatarei sexuale, dar și al muncii ilegale, pentru cerșetorie, furt etc. Complexitatea fenomenului a impus, la nivelul autorităților naționale, o abordare integrată, multidisciplinară, care să atingă în egală măsură prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, protecția, sprijinul și asistența acordată victimelor, precum și evaluarea politicilor publice în domeniu, să contureze un parteneriat viabil și activ al administrației publice cu societatea civilă.

În acest scop, în martie 2009 a fost înființat, în cadrul Comisiei pentru Afaceri Europene, Grupul pentru combaterea traficului de persoane umane, ca parte componentă a unei viitoare rețele europene de luptă împotriva traficului de ființe umane, la nivel parlamentar.

Grupul are caracter transpartinic iar scopul principal este ca, în colaborare cu instituțiile statului cu atribuții în domeniu, cu organizațiile neguvernamentale, pe baza analizei activității depuse de aceste instituții în anii anteriori, pe baza analizei realizărilor și eșecurilor, să identifice acele politici publice relevante a căror aplicare de către Guvern să conducă la prevenirea și combaterea fenomenului de trafic de persoane în România, ca țară de origine și de tranzit, în Uniune și în afara ei, să asigure setul necesar de informații pentru fundamentarea deciziilor, la nivel național, la nivelul Uniunii Europene și statelor membre, în funcție de obiectivele prioritare ale României, să conducă la schimbarea atitudinii autorităților naționale, de la cea „reactivă”, la cea „activă”.

Unul dintre obiectivele Grupului, în colaborare cu instituțiile implicate pe toate palierele de prevenire și combatere a activităților ce țin de traficul de persoane a fost realizarea unui raport de evaluare, care să ofere o perspectivă integrată a tuturor măsurilor luate de autoritățile statului în direcția prevenirii, combaterii și pedepsirii acțiunilor legate de traficul de persoane, recomandări care trebuie să se concretizeze în acte normative. La baza acestuia stau chestionarele puse la dispoziția instituțiilor publice implicate în procesul de audiere, punctele de vedere ale reprezentanților autorităților implicate în lupta împotriva traficului de persoane, fișele de informare, sintezele, analizele și rapoartele anuale întocmite de acestea și puse la dispoziția Grupului, legislația națională, europeană și internațională.

Pentru realizarea scopurilor și obiectivelor propuse, Grupul și-a stabilit ca prioritate și a realizat: lista instituțiilor și organizațiilor naționale și internaționale, sau organizațiilor de profil din alte state membre ale UE, cu atribuții în domeniu, care au devenit sau urmează să devină parteneri ai Grupului; lista actelor normative naționale, europene și internaționale relevante pentru domeniul în cauză; obiectivele activității proprii (reducerea traficului de femei și copii în România, ca țară de origine și tranzit și în Uniunea Europeană, consolidarea cadrului legislativ, instituțional și asigurarea resurselor, participarea la adoptarea cadrului legislativ european, creșterea numărului de anchete penale și condamnări ale traficantilor, optimizarea acțiunilor specifice ale organelor de aplicare a legii, asigurarea măsurilor pentru protecția victimelor); exercitarea atribuțiilor constituționale privind controlul parlamentar asupra activităților autorităților naționale cu competențe în materie; monitorizarea gradului de realizare a prevederilor Strategiei naționale împotriva traficului de persoane 2006 – 2010 și Planul național de acțiune 2008

- 2010 pentru implementarea Strategiei; diseminarea în toate mediile societății românești a informațiilor privind traficul de femei și copii, riscurile pentru victime, măsurile de combatere, măsurile pentru protecția victimelor; colaborarea cu grupuri similare din parlamentele naționale ale statelor membre UE; participarea la reuniuni organizate de organizații naționale și internaționale, sau de organizații din alte state membre ale UE.

Reprezentanții Grupului au analizat propunerile de modificare a Legii nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și au formulat amendamente și observații. Una dintre principalele realizări ale acțiunii membrilor Grupului a fost reînființarea ANITP, în subordinea MAI.

Grupul a contribuit la activitatea comună de monitorizare, prevenire și combatere a traficului de ființe umane prin revizuirea propunerilor Uniunii Europene privind acest fenomen, dar fără angajarea procedurii de control cu privire la propunerile specifice. Membrii Grupului au redactat o Opinie referitoare la textul propunerii de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor și de abrogare a Deciziei-cadru 2002/629/JAI și au înaintat-o membrilor Parlamentului European.

În contextul cooperării cu Parlamentul European și parlamentele naționale pentru publicarea anuală a unui raport comun privind traficul de persoane, Grupul a propus crearea unor canale de comunicare și organizarea de întâlniri cu omologii din parlamentele naționale și alți participanți cheie la prevenirea și combaterea traficului, precum și cu instituții ale Uniunii Europene și cu alte instituții relevante la nivel internațional.

Activitatea Grupului a vizat, în principal, stabilirea obiectivelor de comunicare și mesajelor, pe etape și entități; identificarea instituțiilor de presă interesate de mediatizarea subiectului; asigurarea canalelor de informare / comunicare și persoanelor de contact; proiectarea unor campanii proprii de informare sau asocierea la campaniile de informare ale altor instituții; stabilirea criteriilor de selecție, listei statelor membre UE, candidate, potențial candidate, statelor care au încheiat Acorduri de asociere și stabilizare cu UE, altor state de origine, tranzit, destinație, vecine, selectate pentru cooperare consolidată și structurilor parlamentare partenere; înaintarea propunerilor de acțiuni, în vederea întocmirii Programului de relații externe al Camerelor, aprobării de către Birourile Permanente și planificării bugetare.

În direcția prevenirii și combaterii traficului de ființe umane, a realizării unui cadru legislativ care să permită, în final, eradicarea fenomenului, au fost făcute progrese, urmare a activității Grupului și colaborării cu instituțiile guvernamentale și ONG-uri, dar ceea ce s-a realizat este doar primul pas. ***„Am făcut progrese în anumite privințe, dar problema rămâne în continuare una foarte serioasă. Cifrele raportate anul acesta indică o creștere cu 30% a numărului de persoane care cad victime acestor forme de sclavie modernă. Numai în 2011, în țara noastră au fost identificate 1154 de victime ale traficului de ființe umane, dintre care peste 150 sunt copii. Amploarea fenomenului este direct legată de sărăcia și austeritatea impuse de actualul guvern. Nu avem centre de consiliere pentru victimele care cad pradă traficului de persoane. Nu avem programe educaționale, prin care să îi pregătim pe copii și pe părinți”***²⁸.

Subliniem că ridicarea nivelului de trai, îmbunătățirea cadrului legislativ, dezvoltarea instituțiilor specializate, susținerea activității neguvernamentale și combaterea corupției – sunt căile de luptă pentru combaterea traficului de persoane.

²⁸ Valeriu Zgonea, la recepția organizată de David Cameron, prim-ministru al Marii Britanii, cu ocazia celebrării zilei Anti-sclavie, 19 octombrie 2011

Complexitatea fenomenului impune o abordare integrată și multidisciplinară, care să reunească prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, protecția, sprijinul și asistența acordată victimelor, precum și evaluarea politicilor publice în domeniu.

Se remarcă necesitatea consolidării politicilor de prevenire a traficului de persoane, inclusiv a măsurilor de descurajare a cererii care alimentează toate formele de exploatare, prin cercetare, informare, sensibilizare și educație.

Victimele ar trebui să nu fie incriminate și pedepsite, în urma unei decizii a autorității competente, pentru activitățile ilegale în care au fost implicate ca o consecință directă a faptului că au făcut obiectul oricărui mijloc ilicit folosit de traficanți, precum încălcarea legislației în materie de imigrație, utilizarea de documente false sau a infracțiunilor în materie de prostituție. Un alt scop al acestei protecții este încurajarea lor de a se prezenta ca martori în procedurile penale.

Trebuie instituit sistemul de monitorizare precum raportorul național sau un mecanism echivalent, pentru colectarea datelor și efectuarea evaluărilor tendințelor în materie de trafic de persoane, măsurarea rezultatelor politicii antitrafic și consilierea instituțiilor cu privire la dezvoltarea acțiunii împotriva traficului de persoane. Astfel de mecanism este esențial pentru instituirea unei politici antitrafic eficiente.

Concret:

- instituirea unor politici sociale coerente în vederea reducerii factorilor de risc ai traficului de persoane
- Neaplicarea de sancțiuni victimei
- Circumstanțe agravante și pedepse
- Tratamentul special menit să prevină victimizarea secundară
- Instituirea unor mecanisme de identificare și asistență timpurii ale victimelor
- Instituirea unui standard de asistență, care să includă accesul la tratamentul medical consilierea și asistența psihologică necesare
- Măsuri speciale pentru copii
- Acțiuni menite să descurajeze cererea de servicii sexuale și de mână de lucru ieftină
- Incriminarea utilizatorilor de servicii obținute de la o persoană despre care știu că a fost victimă a traficului de persoane
- Instituire de raportor național sau mecanism echivalent

România trebuie să dezvolte cu prioritate o politică accelerată, de tip multi-disciplinar (polițienească, cu instituțiile de protecție a victimelor și cu organizațiile societăți civile, cu instituțiile de aplicare a legii - urmărire, cercetare și condamnare a traficanților) de cooperare regională, în zona sud-est europeană, în special cu state cum este, de exemplu, Bulgaria, astfel încât ansamblul domeniilor de intervenție (prevenire, combatere, identificarea, referirea, repatrierea și asistența victimelor traficului de persoane) să dobândească un puternic caracter transnațional.

- a. În completare așa menționa că în zona Balcanilor poate că ar trebui avute în vedere și alte state, și o coordonare a eforturilor împreună cu ceilalți coordonatori regionali din zona Balcanilor și Europa de SE (Croatia, Slovenia,

- Moldova, FYROM, Albania, Serbia, Bosnia, Bulgaria si Romania) . Această rețea este activă si România este un vector important al acestei rețele informale
- b. De asemenea, mai multe proiecte implementate în regiune au avut ca parteneri România și Bulgaria, atât în zona strategică (campanii regionale, prevenire state de origine - informare state de destinatie etc), cât și operațională (cooperare polițienească și judiciară)

Cooperarea la nivel european si international trebuie sa ia amploare, prin actiunea accelerata si strategica a ANITP, astfel incat participarea autoritatilor romane in programe si proiecte parteneriale, cu precadere la nivel european, sa devina un pilon esential al actiunii nationale anti-trafic.

ANITP trebuie sa adreseze intr-o mult mai mare masura politicile de reducere a cererii de servicii (cu deosebire servicii sexuale) oferite de victimele traficului de persoane, ca referinta conceptuala-cadru si actiune nemijlocita subsecventa registrului prevenirii victimizarii cetatenilor romani. Traficul de persoane este un fenomen multimodal. Poate, inainte de toate, unul economic, sau comercial, cel putin in sensul in care exista cerere si oferta si, fara indoiala, un fenomen de criminalitate organizata. Ca act de comert, versus sclavie contemporana, atata timp cat cererea poate fi diminuada sau eliminata, oferta se va adresa unei piete de desfacere tot mai limitate.

ANITP trebuie sa incurajeze participarea victimelor in actul de justitie, impotriva traficantilor, prin informarea consecventa a acestora cu privire la oportunitatile programului de coordonare a participarii victimelor martori in procesele penale intentate traficantilor. In acest sens, este necesara procedurizarea pragmatica a participarii victimelor, in cadrul programului. Derularea acestui proiect coordonat de ANITP (derulat în prezent in parteneriat cu IGPR, IGJR, IGPF, IGI, Ministerul Justiției Direcția de Probațiune și DIICOT) asigura o rată de participare ridicată a victimelor pe parcursul procedurilor judiciare contribuind la sustenabilitatea probatorului administrat cu efect asupra numărului condamnărilor definitive pentru astfel de fapte.

Axele de cercetare si monitorizare trebuie sa cunoasca dezvoltari necesare. Este necesara abordarea ariilor de cercetare sugerate de dinamica accelerata a fenomenului traficului de persoane, prrecum si crearea oportunitatilor si instrumentelor, pentru dezagregarea datelor cu privire la victime, in conformitate cu cerintele organismelor europene si internationale.

7. BIBLIOGRAFIE

- ⇒ Andrees Beate (coord.), *Traficul de ființe umane în scopul exploatării economice*. International Labour Office
http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_norm/@declaration/documents/instructionalmaterial/wcms_088507.pdf
- ⇒ *Convenția internațională privind reprimarea traficului de femei și copii*, 30 septembrie 1921, 9 LNTS 415, / -
- ⇒ http://www.coe.int/t/e/human_rights/trafficking/3_documents/international_legal_instruments/UNTS_Sup_trafficking.asp.
- ⇒ *Convenția OIM privind combaterea muncii forțate sau obligatorii*, adoptată la 28.09.1930, cunoscută și sub denumirea de Convenția OIM nr. 29 (39 UNTS 55).
- ⇒ *Convenția OIM privind interzicerea muncii forțate*, adoptată la 25.06.1957, cunoscută și sub denumirea de Convenția OIM nr. 105 (320 UNTS 291).
- ⇒ *Convenția ONU privind statutul refugiaților*, adoptată la 28.07.1951
- ⇒ *Convenția ONU privind suprimarea traficului de persoane și a exploatării persoanelor care se prostituează*, 1949 -
- ⇒ <http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/33.htm>.
- ⇒ *Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate*, adoptată la New York 15 noiembrie 2000, ratificată de Parlamentul României prin Legea nr 565/2002, publicată în M.Of. nr. 813 din 8.11.2002
- ⇒ Cristuș, Nicoleta, *Traficul de persoane, proxenetismul, crima organizată. Practică judiciară*, Ed. Hamangiu, București, 2006.
- ⇒ Kartusch A., *Reference Guide for Anti-Trafficking Legislative Review with Particular Emphasis on South Eastern Europe*, Warsaw: OSCE, 2001
- ⇒ Mateuț, G., Petrescu, V. E., Ștefăroi, *Traficul de ființe umane. Infractor. Victimă. Infracțiune*, Asociația Magistraților Iași, Asociația Alternative Sociale, 2005
- ⇒ Matei I., *De vânzare: Mariana, 15 ani*, București Editura RAO, 2011
- ⇒ Ministerul Administrației și Internelor, Inspectoratul General al Poliției Române, Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane, *Evaluarea statistică a traficului de persoane în semestrul I 2010 - analiza populației de victime*, București, 2010
- ⇒ Raportul prezentat de către Înalțul Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului către Consiliul Economic și Social. Linia directoare nr. 2. Documentul ONU: E/2002/68/Add. 1, 20 mai 2002.
- ⇒ Sheldon X. Zhang, *Smuggling and Trafficking in Human Beings. All Roads Lead to America*, Editura Praeger, Westport, CT, 2007
- ⇒ *Traficul de persoane: UE luptă cu un flagel ce aduce venituri uriașe* - http://www.euractiv.ro/uniunea-europeana/articles%7CdisplayArticle/articleID_11294/Oamenii-ca-marfa.html;
- ⇒ *UNICEF Guidelines for Protection of the Rights of Child Victims of Trafficking*

- ⇒ UNODC, *Legislative Guide for the Implementation of the United Nations Convention against Transnational Organized Crime and the Protocols thereto*, nr. 89, New York, 2004, pp. 10-11,
- ⇒ http://www.unodc.org/pdf/crime/legislative_guides/03%20Legislative%20guide%20Trafficking%20in%20Persons%20Protocol.pdf.

7. ANEXĂ (Planul de acțiune)

PLAN DE ACȚIUNE 2009-2010
al Grupului pentru combaterea traficului de persoane din Parlamentul României

Obiective specifice	Activități	Responsabili	Termen de realizare	Observații
I. Elaborarea strategiei “Grupului” pentru implicarea Parlamentului României în activitatea de combatere a traficului de persoane la nivel național	a) stabilirea rolului Parlamentului României în activitatea de combatere a traficului de persoane b) stabilirea obiectului de activitate al “Grupului”, scopului, obiectivelor, metodelor de analiză / evaluare / acțiune c) stabilirea zonei de responsabilitate a “Grupului” (propunere: teritoriul UE, state candidate, state potențial candidate, state care au încheiat Acorduri de asociere și stabilizare cu UE, alte state de origine, tranzit, destinație, vecine) d) realizarea unei liste a sub-domeniilor traficului de persoane și stabilirea sub-domeniilor prioritare e) definirea acțiunilor din cadrul activităților de prevenire, combatere și asistență pentru victime f) determinarea cadrului legal de acțiune parlamentară la nivel național și internațional g) stabilirea instrumentelor pentru inserția acțiunilor parlamentare în mecanismele naționale h) stabilirea instrumentelor pentru inserția acțiunilor Parlamentului României în acțiunile de la nivelul UE și statelor membre, candidate, potențial candidate, state care au încheiat Acorduri de	Secretarul “Grupului”, Departamentul pentru studii parlamentare și drept comunitar din Camera Deputaților și Direcția pentru afaceri europene din Senat înaintează propuneri Membrii “Grupului” decid	15 oct. 2009 15. nov. 2009 pentru lit. g) și h)	

	asociere și stabilizare cu UE, alte state de origine, tranzit, destinație, vecine (protocoale, aranjamente, acorduri, etc.) i) stabilirea atribuțiilor “Grupului”			
II. Asigurarea unui set de informații de bază care să fundamenteze inițiativele și deciziile de la nivel național, de la nivelul UE și statelor membre selectate în funcție de obiectivele prioritare ale României. Cercetarea caracteristicilor, dimensiunilor și tendințelor fenomenului. Asigurarea unui flux de informații pentru întreaga perioadă de referință.	a) stabilirea criteriilor de selecție și listei statelor membre UE selectate ca reper normativ, instituțional, sau de altă natură (interes național, facilități normative sau operaționale) b) întocmirea listei actelor normative interne și internaționale cu aplicare națională, care reglementează în materie c) întocmirea listei actelor normative UE și din statele membre selectate, care reglementează în materie d) întocmirea listei instituțiilor administrației publice, organizațiilor societății civile, altor entități relevante, cu atribuții în materie, de la nivel național, UE și din statele membre selectate e) identificarea surselor optime de informații f) stabilirea criteriilor pentru nivelul / gradul de cooperare cu entitățile preferate și desemnarea partenerilor principali g) crearea unui mecanism propriu pentru colectarea / distribuția informațiilor; stabilirea căilor de comunicare și persoanelor de contact; stabilirea procedurilor de arhivare h) asigurarea unui schimb de informații permanent cu misiunile diplomatice ale României, din state care fac obiectul acțiunii “Grupului” i) identificarea specialiștilor de la nivel național și	Secretarul “Grupului”, Departamentul pentru studii parlamentare și drept comunitar din Camera Deputaților și Direcția pentru afaceri europene din Senat înaintează propuneri instituțiile publice naționale stabilite cf. lit. d) Membrii “Grupului” decid	15 oct. 2009 Permanent / primul raport în ianuarie 2010 permanent	

	european și promovarea unor propuneri / proiecte de colaborare j) întocmirea listei lucrărilor de referință și realizarea unor sinteze k) elaborarea / achiziționarea unor studii și evaluări privind evoluțiile importante			
III. Elaborarea strategiei de comunicare a “Grupului” la nivel intern și internațional	a) stabilirea obiectivelor de comunicare și mesajelor, pe etape și entități b) elaborarea unui ghid de proceduri și practici, identificarea instituțiilor / compartimentelor din serviciile Camerelor, cu atribuții de profil și cooptarea acestor instituții c) identificarea canalelor optime de diseminare d) identificarea instituțiilor de presă interesate de mediatizarea subiectului e) asigurarea canalelor de informare / comunicare și persoanelor de contact f) aprobarea competențelor de primire / transmitere date g) instruirea comunicatorilor h) identificarea țărilor principale pentru mediatizarea activităților “Grupului” i) mediatizarea efectivă j) proiectarea unor campanii proprii de informare sau asocierea la campaniile de informare ale altor instituții	Secretarul “Grupului”, Direcțiile de relații publice ale Camerelor înaintează propuneri Membrii “Grupului” decid	15 nov. 2009 permanent pentru lit. i) și j)	
IV. Inițierea, evaluarea și	a) inițierea de propuneri legislative, conform	Secretarul	permanent	

controlul parlamenatar al proiectelor de legi și inițiativelor politice sau administrative	procedurii legislative b) implicarea în activitatea comisiilor sesizate pentru raport / aviz c) informarea Birourilor Permanente ale Camerelor asupra rolului, importanței, impactului unor reglementări în materie d) propunerea unor acțiuni de consultare cu participarea actorilor relevanți, în cazul reglementărilor complexe e) monitorizarea implementării și aplicării strategiei naționale, programelor naționale și altor norme în vigoare	“Grupului”, structurile cu atribuții în gestionarea procesului legislativ din serviciile celor două Camere Membrii “Grupului” decid		
V. Evaluarea și controlul parlamenatar al propunerilor din cadrul UE	a) urmărirea inițiativelor din domeniu, în toate fazele procesului de adoptare b) selectarea pentru examinare parlamentară a acelor propuneri cu impact național sau european major și sesizarea Biroului CAE pentru introducerea lor pe ordinea de zi c) participarea nemijlocită a membrilor “Grupului” la formarea poziției naționale de negociere pentru propunerile selectate conform lit. b) d) informarea operativă a membrilor “Grupului” asupra evoluției negocierilor în Consiliul UE și participarea la modificări ale poziției naționale de negociere pentru propunerile selectate conform lit. b) e) elaborarea de opinii și / sau rapoarte și promovarea lor spre adoptare fie în plenul CAE fie în plenul Camerelor Parlamentului, după caz	Secretarul “Grupului”, personalul din Secretariatul CAE, Departamentul pentru studii parlamentare și drept comunitar din Camera Deputaților și Direcția pentru afaceri europene din Senat Membrii CAE și “Grupului”	15 nov. 2009, lit. b) și g) permanent pentru lit. a), c), d), e) și f)	

	f) participarea nemijlocită a membrilor “Grupului” la dialogul cu Comisia Europeană, pentru propunerile în materie g) organizarea unor acțiuni de consultare cu participarea actorilor relevanți, în cazul propunerilor selectate pentru examinare	decid		
VI. Asigurarea unui for național și / sau european de dezbateri în domeniul combaterii traficului de persoane	a) stabilirea criteriilor de selecție și temelor de dezbateri b) înaintarea propunerilor de acțiuni, Birourilor Permanente ale Camerelor în vederea aprobării și planificării bugetare c) identificarea publicului țintă și întocmirea listelor de participanți d) coordonarea organizării reuniunilor	Secretarul “Grupului”, structurile cu atribuții în organizarea de conferințe din serviciile celor două Camere Membrii “Grupului” decid	30 nov. 2009, lit. a) și b) permanent lit. c) și d)	
VII. Crearea în România a unui nucleu de coordonare cu parlamentele naționale a combaterii traficului de persoane pentru statele candidate, potențial candidate, state care au încheiat Acorduri de asociere și stabilizare cu UE, alte state de origine, tranzit, destinație, vecine	a) lansarea inițiativei la nivel național și european (notă de informare cuprinzând rolul preconizat al parlamentului național) b) proiectarea conceptului inițiativei (principii, scop, obiective, metode) c) organizarea unor reuniuni cu participarea reprezentanților instituțiilor competente din România, pentru elaborarea unui proiect de măsuri d) redactarea proiectului de măsuri și prezentarea spre aprobare Birourilor Permanente ale	Secretarul “Grupului”, Comisiile pentru politică externă, structurile cu atribuții în relații internaționale din serviciile celor două Camere, instituțiile publice naționale stabilite	15 oct. 2009, lit. a) 30 nov. 2009, lit. c) și d) permanent, lit. e)	

	Camerelor e) coordonarea acțiunilor de implementare	cf. Pct II. lit. d) Membrii “Grupului” decid		
VIII. Cooperarea internațională multilaterală	a) identificarea evenimentelor organizate la nivelul UE și statelor membre, candidate, potențial candidate, statelor care au încheiat Acorduri de asociere și stabilizare cu UE, altor state de origine, tranzit, destinație, vecine b) stabilirea criteriilor de selecție a evenimentelor și listei evenimentelor selectate în vederea participării c) stabilirea participanților potențiali d) înaintarea propunerilor de acțiuni, în vederea întocmirii Programului de relații externe al Camerelor, aprobării de către Birourile Permanente și planificării bugetare e) participarea la acțiuni	Secretarul “Grupului”, structurile cu atribuții în relații internaționale din serviciile celor două Camere Membrii “Grupului” decid	30 nov. 2009, lit. a) - d), sau permanent, după caz permanent, lit. e)	
IX. Cooperarea internațională bilaterală	a) stabilirea criteriilor de selecție, listei statelor membre UE, candidate, potențial candidate, statelor care au încheiat Acorduri de asociere și stabilizare cu UE, altor state de origine, tranzit, destinație, vecine, selectate pentru cooperare consolidată și structurilor parlamentare partenere b) stabilirea participanților potențiali c) înaintarea propunerilor de acțiuni, în vederea întocmirii Programului de relații externe al	Secretarul “Grupului”, structurile cu atribuții în relații internaționale din serviciile celor două Camere Membrii	30 nov. 2009, lit. a) - c), sau permanent, după caz permanent, lit. d)	

	Camerelor, aprobării de către Birourile Permanente și planificării bugetare d) organizarea unor vizite reciproce	“Grupului” decid		
X. Sprijinirea prioritară a implicării organizațiilor societății civile și autorităților publice locale din zonele expuse fenomenului. Sprijinirea dezvoltării rețelei de Centre de asistență pentru victime.	a) identificarea actorilor b) stabilirea unor canale de comunicare și persoane de contact c) transmitere de informații d) schimb de informații e) invitare la sesiuni de dezbatere f) vizite în teritoriu g) identificarea bunelor practici privind înființarea și funcționarea Centrelor de asistență pentru victime și diseminarea informațiilor h) consultarea / colaborarea cu instituțiile responsabile pentru asistarea victimelor și monitorizarea realizării obligațiilor acestor instituții	Secretarul “Grupului”, Comisiile pentru muncă, Departamentul pentru studii parlamentare și drept comunitar din Camera Deputaților și Direcția pentru afaceri europene din Senat instituțiile publice naționale cu atribuții Membrii “Grupului” decid	30 nov. 2009, lit. a) - g), sau permanent, după caz permanent, lit. h)	
XI. Măsurile operaționale și de dezvoltare a capacității de acțiune a “Grupului”	a) elaborarea unei colecții de bune practici privind organizarea activității, pentru “grupuri parlamentare tematice”, indiferent de domeniul de acțiune, la nivelul altor parlamente naționale b) analiza oportunității privind extinderea activității “Grupului” la nivelul întregului Parlament	Secretarul “Grupului”, Departamentul pentru studii parlamentare și drept comunitar din	15 oct. 2009, lit. b) 30 nov. 2009, lit. a), c), d), g) sau permanent,	

	c) cooptarea de noi membri d) desemnarea secretarului “Grupului” și a funcționarilor parlamentari asociați și stabilirea atribuțiilor lor e) indentificarea programelor de instruire, la nivel național și european și organizarea instruirii membrilor și funcționarilor “Grupului” f) propunerea unor noi programe de instruire g) elaborarea unor estimări de fonduri, resurse materiale, personal, alte elemente logistice h) elaborarea / perfecționarea procedurilor privind funcționarea “Grupului” i) organizarea unor sesiuni de evaluare a realizării obiectivelor și de identificare a unor noi măsuri de îmbunătățire a activității	Camera Deputaților și Direcția pentru afaceri europene din Senat Membrii “Grupului” decid	după caz feb. 2010, lit. e), f), h), i)	
--	---	---	---	--